

Szolgatárs

Baptista folyóirat
nem csak lekipásztoroknak

2017. XXVI. évfolyam, 1. szám

A paradoxon prédikálása és a prédikálás paradoxona

Lelki ajándékok pedig vannak!

14 elv a vallások keresztény megközelítéséhez

Explicit ószövetségi idézetek János evangéliumában

Miért vesztette el erejét a kereszténység?

Beszámoló a 2016 évi FEET konferenciáról

Tartalomjegyzék

KORTÁRS IGEHIRDETŐK

Vass Zoltán Arnold: Figyelmem a gondoskodó Istenen - Igehirdetés Mk 6,30–44 alapján 3

HOMILETIKA

Krish Kandiah: A paradoxon prédikálása és a prédikálás paradoxona. 6
Biblia-tanulás 9

TEOLÓGIA

Kovács Géza: Lelki ajándékok pedig vannak! 10
Veress Ernő: A böjtölés ténye vagy lehetősége a hegyi beszéd kontextusában 15
Békefi Bálint: 14 elv a vallások keresztény megközelítéséhez. 20
Tóth Krisztián: Explicit ószövetségi idézetek János evangéliumában. 24
Beke László: A misszióról 29
Nemeshegyi-Horvát György: Beszámoló a 2016 évi FEET konferenciáról 33
Balog Miklós: Miért vesztette el erejét a kereszténység? 38

ETIKA

Bozsóki Tamás: A tized az újszövetségi etika fényében 44

PEDAGÓGIA

Tóth Sándor: Keresztény pedagógiai megfontolások és a média 48

IRODALOM

Móricz Zsigmond: Miatyánk (novella). 52

EGYHÁZTÖRTÉNET

Macher Tivadar: A hegyháti evangéliumi misszió oldalhajtása - Tékes 55
Hetvenéves missziótörténelmi gyűjtemény 59

KÖNYVAJÁNLÓK

Könyvajánló a KIA és a HARMAT könyvei közül 60

Jegyzetoldal. 62

A Szolgatárs folyóirat a **Magyarországi Baptista Egyház** kiadványa.

Felelős szerkesztő: Sinka Csaba
Felelős kiadó: Papp János egyházelnök
Tördelőszerkesztő: Sinka Csaba

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1068 Budapest, Benczúr u. 31.
Telefon: 20-886-0410

E-mail: info@szolgotars.hu
www.szolgotars.hu
ISSN 1218-425X

Ára: 800 Ft. Előfizethető a kiadóhivatalnál.

Vass Zoltán Arnold

Figyelmem a gondoskodó Istenen

Igehirdetés Mk 6,30-44 alapján

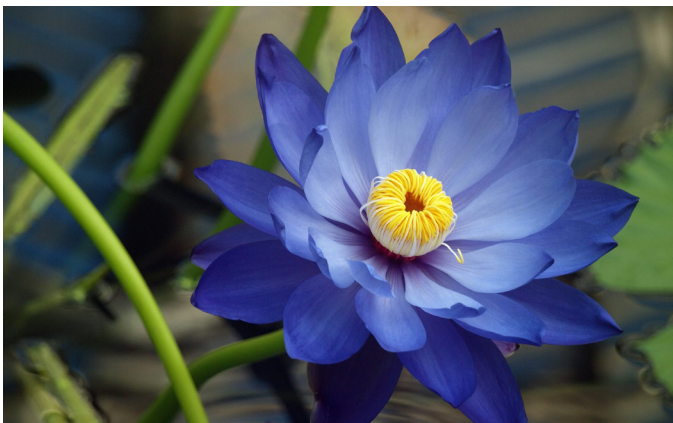
Gyermekkorom óta viselek szemüveget, hiszen egy bizonyos távolság után nem látok tisztán. Egyszer úgy jártam, hogy egy hevesebb focizás végén a szemüvegem feladta a küzdelmet, ezért kénytelen voltam napokig nélküle élni. Nem félttem, mert úgy ismertem a várost, mint a tenyeremet, viszont ezekben a napokban történt meg velem, hogy csak azokat ismertem fel, akik kellő közelségben álltak hozzám. Jött is a következő vasárnap a szembesítés, miért nem köszöntem, hiszen még integettek is, de mit tehettem volna, ugyanis szemüveg nélkül igen szűk látókörű voltam. Mondhatni, néztem én, ám nem mindent láttam.

Hasonlóan történhet ez meg velünk a lelki szolgálatban. Kialakul egy rutin, egyre jobban kiismerjük magunkat különböző helyzetekben, mindig van egy kész gondolat, de közben vajon észleljük-e a mellettünk és felénk is munkálkodó Istent? A sok megoldásra váró probléma mellett látom-e tisztán az Atya arcát, vagy hagyom tornyosulni magam előtt problémáimat, amíg teljesen kitakarják előlem, és elvesztem szolgálatom igazi célját?

Isten egy gondoskodó Isten, erről tesz tanúbizonyságot igéje: *„Elfeledkezhet-e az anya gyermekéről, hogy ne könnyörüljön méhe fián? És ha ő el is feledkezne, én nem feledkezem*

el rólad!” (Ézs 49,15) Talán már rengetegszer prédikáltunk erről, vagy sokakat bátorítottunk ezzel az igével, de közben engednünk kell, hogy az üzenete megérintse a mi szívünket is, miközben Isten gyülekezetét pásztoroljuk. Ezen felül jelek és életünk eseményei vagy a környezetünkben történtek is mutatják Isten gondoskodását. Mégis oly sokszor előjön az emberben az az érzés, hogy úgy tűnik, most mintha nem ez látszana. Itt a *most*-on van a hangsúly. Utólag, jobb esetben, észrevesszük, de olyan jó lenne itt a *most*-ban is felfedezni. Ebben nagyban befolyásol minket, hogy vajon mire nézünk és mit veszünk észre, mert különben a lelki szolgálat kiégésnek magányába sülyedhetünk.

Történt, hogy egy *Charney* nevű francia férfi megharagította *Napóleont*, ezért börtönbe csukták. Úgy tűnt, örökre elfeledkezett róla a barátja és mindenki a külvilágban. Magányosságában és elkeseredettségében kiválasztott egy követ a falban, és ezt véste rá: „Senki sem törődik velem.” Egy napon egy zöld növény hajtott ki a padló kövei közül, és kezdett növekedni a cella tetején levő kicsiny ablak irányába. A fogoly naponta megtartotta ivóvizének egy részét, amit a börtönőr vitt neki, és ráöntötte a növény leveleire. Az addig növekedett, míg végül gyönyörű kék virágot bontott. Amikor a virágszirmok teljesen kibomlottak, a magányos fogoly áthúzta az előző időben a falra vésett szavakat, és föléjük írta: „Isten törődik velem.” De Isten további áldást is tartogatott e fogoly számára. A történet szerint a férfi cellaszomszédjának volt egy kislánya, akit beengedtek látogatásra a börtönbe. A kislánynak tetszett, hogy *Charney* annyira szereti azt a kis növényt. A hír eljutott a szeretetre méltó *Josephine* császárnéhez, aki így szólt: „Ha egy férfi olyan nagy odaadással szeret és gondoz egy virágot, akkor nem lehet gonosz ember.” Ezután meggyőzte a császárt arról, hogy engedje szabadon. *Charney* magával vitte a virágot az otthonába, és gondosan ápolta egész életében. A virág azt tanította meg vele, hogy higgyen Istenben.

Figyelmünket összpontosítsuk Isten igéjére, magára Jézus Krisztusra, engedjük, hogy újra és újra megelevenedjen bennünk és szolgálatunkban, mert az ördög mindent megtesz figyelmünk elvonása, elhomályosítása és látásunk beszűkítése érdekében.

Jézust látjuk a tanítványaival. Az apostolok (elküldöttek) visszajönnek és Jézus köré gyülekeznek. Beszámolnak mind-

arról, ami történt velük. Ebben az élménybeszámolóban minden benne volt, feltehetően még a kudarcok is.

A ma szolgáló lelkipásztor életében az egyik ilyen nehéz tényező lehet, amikor az időbeosztásából kiszorul a beszélgetés Jézussal. Nincs beszélgetés/beszámoló, és nincs félrevonulás, megpihenés Jézussal. Hanem csak a végeleáthatatlan mókuskerek, a gyülekezeti feladatok és programok megszervezése, mert ezek szükséges dolgok, amelyeket meg kell oldani. Egyre jobban eluralkodhatnak olyan téves gondolatok, mint: „Ha én nem csinálom meg, ki fogja megcsinálni?” „Csak hűségesen el akarok végezni minden szolgálattal!” A kérdés az: hogyan?

Mert, mondja az ige: sokan jöttek-mentek, és még az alapvető dolgokra sem volt idejük. Esetleg ismerős ez az élethelyzet? Mondhatjuk, hogy a mai pásztoroknak nagyon is univerzálisaknak kell lenniük. Amikor jönnek-mennek a programok, feladatok, és közben érezzük ezek növekedését, az erőnk csökkenését. Jézus éppen ezért hív egy olyan helyre, ahol nincs senki, csak te meg ő. Egy puszta helyre: mert a puszta is lehet gazdag hely, ha Krisztussal vonulunk félre oda. Ez a mi részünk, amiről nekünk kell gondoskodnunk. Erre bátorítja Pál apostol fiatal szolgatársát, Timóteust: „Vigyázz magadra és a tanításra, maradj meg azokban, mert ha ezt teszed, magadat is és hallgatódait is megmentheted.” (1Tim 4,16) Az apostol is említi, amit mi is tudunk, hogy vannak ránk bízottak, akik figyelik azt, amit bemutatunk Krisztussal töltött életünkben.

A történetünkben vannak nézelődők is, akik szemükkel fürkészik a távot, keresve valami valódi megoldást. Ott akkor a nép Jézusban fedezte fel ezt, mert őbenne elevenedett meg valóságosan az Isten gondoskodása az ember felé.

A sokaság meglátta őket – nagy valószínűséggel keresték Jézust. Nincs ez máshogy a mi életünkben sem: amikor találkoznak velünk a gyülekezetünkben, a környezetünkben, és betekintenek az élethajónkba, kit látnak meg benne?

Felismerték Jézust – nagyobb távolságból is. Mert Krisztus jelleme annyira más, annyira eltér a környezetétől, hogy nem lehet nem észrevenni. Ez az, ami a keresőt arra sarkallja, hogy odasiessen Krisztus elé a személyes találkozásra.

Arra vágyunk, hogy sok ilyen Jézushoz igyekvő embert láthassunk, de ehhez elsősorban nem a sokoldalúságunkat kell felfedezniük bennünk, hanem azt a Krisztust, aki való-

ban áthatja életünk minden szegletét, mert a szíveket nem a jól megszervezett programok érik el és változtatják meg, hanem a Jézus Krisztussal való találkozás.

Mert Jézus is látott valamit, amit csak akkor vagyunk mi is képesek felfedezni, ha valóban Jézus vezet a tekintetünket, és segít a fókuszálásra.

Miután sok idő telt el, a tanítványoknak, akik együtt jártak Jézussal és sok mindent átéltek vele, mégis másra terelődött a figyelmük. Azokra a korlátokra, amelyek körülvették őket: a puszta helyre és az eltelt időre. Amikor erre nézünk mi is, akkor hiába van ott az a sok emlék, amelyet Jézussal átéltünk. Egyből emberi megoldások után kezdünk nézni, akárcsak az apostolok: *Bocsdásd el, szüntessük meg ezt az állapotot.*

Jézus erre nemet mondott: „Inkább rajtatok keresztül akarom véghez vinni a munkámat.” Minket is, mint akkor az apostolokat, használni akar, ám ahhoz, hogy igazán megismerjük Isten gondoskodó erejét, körül kell néznünk. A tanítványok fel is fedezték Isten gondoskodásának jelét: öt kenyér és két hal. Észre kell vennünk, akármilyen aprónak tűnik. Még ha emberileg jelentéktelennek is tűnik, Jézus kezében elég lesz.

Jézus kezébe veszi és feltekintve hálát ad. Mi merre tekintünk? Van-e hála a szívünkben, vagy csak keserűség?

Amikor Jézus feltekintett, tisztán látta a gondoskodó Atyát, aki kirendeli a mindennapi kenyeret, *ma*. És tudjuk, hogy ő nemcsak a tegnapiról és talán a holnapiról gondoskodik, hanem a mairól is. *De ehhez tisztán meg kell látnunk őt. Ezután nemcsak a gondoskodást tapasztaljuk meg, hanem azt is, hogy van bizony maradék is.*

Egy karácsonyvárási időben Chicagóban, az amerikai nagyvárosban három gyermek állt egy játékbolt kirakata előtt. Egy riporter felfigyelt rá, hogy ketten buzgón magyaráznak a harmadiknak, aki folyton a fejét rázza értetlenül. Ahogy a riporter alaposabban szemügyre vette őket, észrevette, hogy a harmadik gyerek vak. Semmit sem lát a kirakatban levő csoda szép dolgokból, és nem tud mit kezdeni társai magyarázatával.

Sokszor állunk ott Isten szeretetének és gondoskodásának kirakata előtt. És már nem is látjuk, mert megvakított ennek az életnek a gondja. Jézus figyelmeztet: „*De vigyázzatok magatokra, hogy meg ne nehezedjen a szívetek tobzódás, részegség és az élet gondjai miatt, hogy váratlanul ne érjen beneteket az a nap.*” (Lk 21,34) Természetesen a tobzódás és a részegség elkerülheti az életünket, de még az Úr szolgálóiként sem feltételezhetjük, hogy minket kikerülnek az étellel és a szolgálattal járó terhek. Éppen ezért van szükségünk arra a puszta helyre, kettesben Jézussal, kibeszélve azokat az élményeket és kudarcokat, amelyek értek bennünket, hiszen így valósulhat meg: „*Minden gondotokat órá vessétek, mert neki gondja van rátok.*” (1Pt 5,7) Egyszer egy súlyemelő a rengeteg edzés hatására annyira túlterhelte magát, hogy kishíján megvakult. Mi meddig cipeljük gondjainkat és terheljük magunkat? Vigyázzunk, meg ne vakítsanak minket!

„*Érezzék és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki hozzá menekül.*” (Zsolt 34,9) Ha érezzük magunkon a csüggedést és kimerülést, és ha már nem látjuk tisztán Isten gondoskodásának jeleit, még mindig ott van előttünk is Isten megújító kegyelme, csak hozzá kell menekülnünk! Ámen!

Vass Zoltán Arnold 1988. július 1-én született Nagyváradon. Szüleivel 1998-as megtérésük óta kezdett járni gyülekezetbe. Tízévesen fogadta el az Urat személyes megváltójának, amit a következő évben bemelegítéssel pecsételt meg. Mégis a tinédzser korszak lázadását szított szívében, nemcsak szüleivel szemben, hanem gyülekezetével és főként Megváltójával szemben is. Tanulmányait lakhelyén, Berettyóújfaluban végezte. Az érettségét követően a kétéves technikum után Németországba jutott el mindent maga mögött hagyva. Itt érezte meg Isten megújító szeretetének súlyát, és hallotta meg szolgálatra hívó szavát. Hazatérve 2011-ben kezdte el tanulmányait a Baptista Teológiai Akadémián. Az itt tanultak mellett nagy hatást gyakoroltak szolgálatára a Nap utcai, József utcai és albertirsai-píliszi gyülekezetekben eltöltött évek is.

A teológián ismerkedett meg *Prókai Viktóriával*, akivel 2013 augusztusában kötötte össze életét. A teológiai alapképzés végeztével Ócsán töltötte lelkészgyakornoki évét, ahova ezt követően meghívták ifjúsági lelkésznek. 2016 decemberétől végzi ezt a szolgálatát a gyülekezetben.

Krish Kandiah

A paradoxon prédikálása és a prédikálás paradoxona

Krish Kandiah teológus, tanácsadó és egyházszervező. Könyvének címe: *Paradoxology: Why Christianity was never meant to be simple* (IVP, 2017).

„A függőben hagyott kérdések sokszor hatásosabbak, mint a felületes válaszok”

Mindig is küzdöttem azért, hogy megértssem Isten akaratát, és megéljem hitemet a mindennapokban. Emlékszem, gyermekkoromban a vasárnapi iskolán gyakran üldögéltem egy kis barna fotelban, és zavarodottan bámultam a parkettát, amire nem ért le a lábam. Kedves fiatal tanítóm nem szólt rám, pedig több alkalommal is félbeszakítottam bibliai történeteit. „Honnan származik Isten? Isten a nagyobb, vagy az univerzum? Miért mondta Isten Ábrahámnak, hogy ölje meg a fiát? Mondhatja Isten, hogy üssem meg a húgomat? Ha megütöm a húgomat, akkor nem Isten a felelős, de az univerzumért ő felel? És miért” Tanítómtól minden kérdésemre válaszolt, de utólag látom, hogy ezek a válaszok nem voltak valódiak: „Ha felfoghatnánk Istent, akkor mi volnánk az Isten” vagy „Isten útjai kifürkészhetetlenek”. A legképtelenebb témákat pedig valahogy így zárta le: „Viselkedj rendesen és felytasd a színezést!”

Évekkel később, amikor már lelkipásztorként ültem egy kórházi folyosón, értetlenül bámultam a hófehér padlót, amit nem sokkal előtte fertőtlenítettek. Úgy éreztem, képtelen vagyok tovább nézni az édesanyát, aki a fia betegágya előtt térdelt, és már fekete csikokban folyt az arcáról a sok sírástól elkenődött smink. Az ágyban fekvő egyéves gyerek néhány nappal ezelőtt még vidáman nyüzsgött és ugrándozott – egészséges kisfiúként. De most vak volt, és amellett, hogy folyamatosan sírt, a teste nem mozdult. Előzőleg mindenki azt mondta, rutinműtét lesz. Ám érzéseinket jól jellemezték a fiú fájdalmas sikolyai. A gyereksírás egyrészt azt a kint tette hallhatóvá, amit a tragédia miatt mindnyájan éreztünk, valamint a jövőképünket és a gyakran ismételt kérdést: „Miért?”

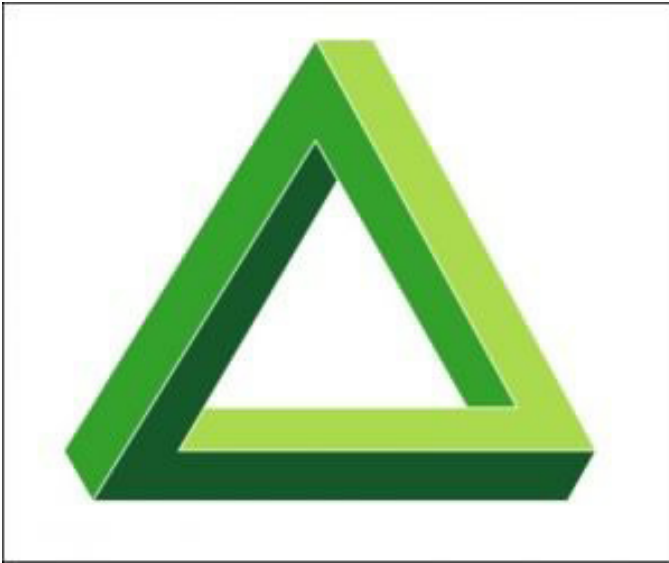
Vasárnapi iskolai tanítóm válaszait ebben a helyzetben nehezen tudtam alkalmazni. Még az „Istenbe vetett bizalom

a nehézségek között” témájú prédikációimat sem találtam ide illőnek. Akár egy felszínes válasz, egy frappáns egysoros, egy ügyes példatörténet is mind-mind üresnek tűnt. Csak ültem ott, ki nem mondott imákkal a szívemben, és kértem Istent, hogy ő adja meg a helyes válaszokat, amelyek többek pusztá szavaknál. Ekkor egy utazáson vettem részt gondolatban, melynek során rájöttem, hogy Isten titkairól az élet titokzatos eseményei közben tanuljuk a legtöbbet. A szenvedés a Bibliában éppen olyan kényes téma, mint a való életben. Az Írásban található paradoxonok hatékony segítséget jelentenek a mindennapi élet paradoxonjainak megértéséhez.

Amikor egyszerűsíteni kívánjuk az evangéliumot, hatástalanítjuk is.

Eddigi szolgálatom során mindig azt gondoltam, hogy akkor segítem a gyülekezetet a növekedésben, ha a keresztyén hit lényegét leegyszerűsítve mondom el számukra, logikus érvekkel, meglepő és mulatságos történetekkel stb. Arra törekedtem, hogy az evangéliumot „emészthetővé” tegyem „laikus” hallgatóságom számára. Megpróbáltam felkelteni, majd szélesíteni az egyháztagok érdeklődését a gyakorlati témák iránt. Olyan „útravalót” szerettem volna adni az embereknek, amit hazavihetnek és könnyen megvalósíthatnak. Fő célkitűzésem tehát a következő volt: mindent leegyszerűsíteni, vagyis átláthatóvá és gyakorlativá tenni a bibliai keresztyénységet, és a hívőket minél elkötelezettebbé formálni. Habár

szándékom jó volt, mégsem értem el, amit szerettem volna, mert gyülekezetem tagjai éppen azt az erős alapot nem kapták meg, hogy az élet viharai között bízni tudjanak Krisztusban! A legjobb szándékom is kevésnek bizonyult a „gyümölcssterméshez”. Prédikálásom „feledékeny hallgatóságot” szült, ami hosszú távon inkább a kárukra volt, mintsem a javukra. Ez az az eset, amikor szeretnénk valamit adni másoknak, de a kommunikáció közben elveszítjük az eredeti üzenetet. Amikor egyszerűsíteni kívánjuk az evangéliumot, éppen ezzel hatástalanítjuk, vagyis megfosztjuk az erejétől. Miközben a felmerülő kérdések megválaszolására törekszünk, hogy minél érthetőbbé tegyük az evangéliumot, nem vesszük figyelembe és nem értjük meg a kérdések létezésének okát.

A paradoxonok leegyszerűsítésének három negatív következménye

1. Egészségtelen függőség

A lelkipásztornak természetesen jólesik a prédikációja után kapott dicséret hallgatóságától, amiért jobban megérthették az Írást vagy üzenetet kaptak. A megbecsülés, a téma szakértőjének szóló elismerés természetesen jólesik. (Tulajdonképpen emiatt maradunk meg a hivatásunkban!)

Másrésztől viszont ez a jelenség egy gyülekezeten belüli, egészségtelen függőséget, úgynevezett kodependenciát hozhat létre. Ebben az esetben „nélkülözhetetlené” válik számomra, hogy „nélkülözhetetlen” legyenek. Vagyis a gyülekezet tagjainak az én prédikációimon keresztül kell megkapniuk a „mindenvasárnapi” kenyerüket. Túlzott gondoskodásunkban kisdedekhez illő módon tápláljuk és ezzel tartós kiskorúságra ítéljük őket. A gyülekezeti tagok, akiket „kiskanállal etetnek”, sokkal fogékonyabbak lesznek a szellemi „fertőzésekre”, az eretnokségek, tévelygések elfogadására, mint felnőtt-társaik. Tehát ha úgy prédikálunk, hogy ezáltal a hívőket önállótlanúságra neveljük, szem elől tévesztettük a prédikálás célját, amely éppen az, hogy érett keresztényeket neveljünk Krisztusban.

2. Hiteltelen kereszténység

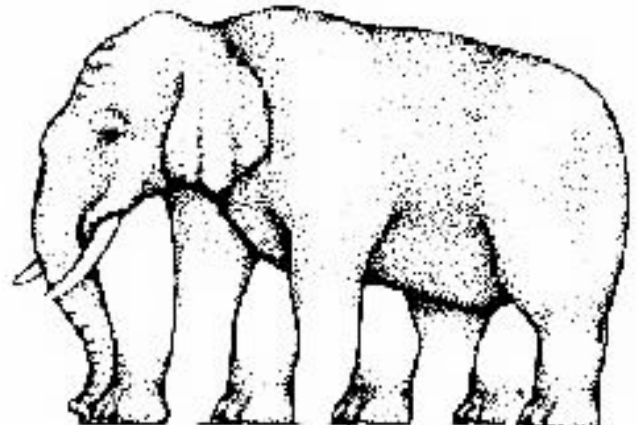
A keresztény hit összetettségét nem lehet figyelmen kívül hagyni. Sem Jézus, sem Pál nem gondolta, hogy egyszerűsíteni kellene a Szentírást. Mindent megtettek azért, hogy Isten igazságát közelebb hozzák a hallgatók szívéhez, de nem akarták az összetett dolgokat leegyszerűsíteni. Jézus példázatai bizonyos értelemben egyszerűek voltak, de értelmezésük és továbbgondolásuk a hallgatóság feladata maradt. Krisztus felkészítette az embereket arra, hogy képesek legyenek megbirkózni az elkövetkező eseményekkel (Lk 13), rámutatott az Isten akarata és az emberi viselkedés közötti összefüggésre (Mt 10,29), betekintést adott az isteni személyek közötti kapcsolatba (Jn 17), az üldözések (Jn 15,20) és az emberi szenvedés (Jn 9) okaiba, beszélt az ítéletről és a végidő eseményeiről (Mt 25).

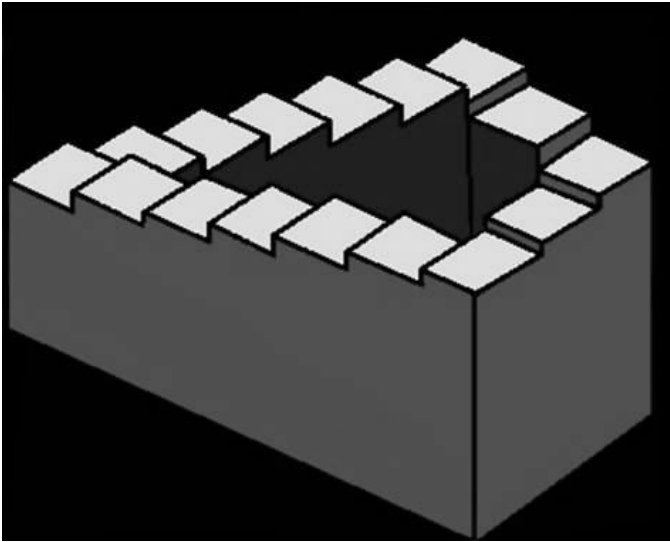
Ha megpróbálunk egyszerűbben beszélni, mint maga az Írás, akkor nemcsak a hallgatóinkat becsüljük alá, hanem az Írás Szerzőjét is. Hiszen nem az a feladatunk, hogy elnézést kérjünk a Bibliáért, vagy újraserkesszük! És ne gondoljuk, hogy gyülekezetünk tagjai kevésbé értelmesek, mint az első századok keresztényei. Ráadásul ha elveszünk a ránk bízott bibliai üzenetből, hittelenné tesszük kereszténységünket mind a hívők, mind a hitetlenek előtt. Ne lepődjünk meg, ha a végletekig egyszerűsített evangéliumra az emberek végül tündérmeseként vagy marketingfogásként tekintenek. Isten szava úgy marad hiteles, ha hagyjuk, hogy az emberek valós problémáira összetett, átfogó megoldást adjon.

3. Gyenge állóképesség

A Zsidókhoz írt levél szerzője úgy gondolta, hogy a megszólított keresztények nem maradtak hűségesek a hithez, amelyet korábban már elfogadtak. Azt tapasztalta, hogy a gyülekezet híjával volt a szellemi érettségnek és állóképességnek:

„Mert mostanra már tanítóknak kellene lennetek, mégis arra van ismét szükségetek, hogy Isten beszédeinek alapelemeire tanítsanak titeket, és olyanokká lettetek, mint akiknek tejjre van szükségük, nem kemény eledelre. Aki ugyanis tejen él, járatlan az igazság igéjében, mivel kiskorú. A nagykorúaknak pedig kemény eledel való, mint akiknek tapasztalatuk folytán gyakorlottak az érzekeik a jó és a rossz megkülönböztetésére.” (Zsid 5,12–14)

Pál apostolnak hasonló gondjai voltak az efezusi hívőkkel is, akik nem voltak birtokában a szellemi ítélőképességnek, és úgy viselkedtek, mint a „kiskorúak, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától, tévútra csábító ravaszságtól” (Ef 4,14).

A keresztény hit összetettségét nem lehet figyelmen kívül hagyni. Sem Jézus, sem Pál nem gondolta, hogy egyszerűsíteni kellene a Szentírást.

Az igehirdetés egyszerűsége, a hívők elkötelezettségének erősítése ne legyen szellemi növekedésük kárára! A probléma megoldása a minőségibb prédikálás és tanítás, melynek során a hallgatónak a bonyolultabb, keményebb témákkal is meg kell küzdeniük.

Ehhez olyan evangéliumhirdetésre van szükségünk, amely a gyülekezeti tagok lelki érettségét munkálja. Nézzük tehát a szempontokat, melyek alapján úgy tudunk prédikálni, hogy a hívők tőlünk függetlenül bízzanak Istenben, a mindennapi életben ne szenvedjen csorbát az evangélium szavahihetősége, és a gyülekezeti tagok szellemi állóképessége erősödjön:

A paradoxont tartalmazó prédikációk három alkotórésze

1. Tudatosítani kell a paradoxont

Szellemi fejlődésünk része, hogy megtanulunk komplexen látni dolgokat, és képessé válunk az így kapott információk feldolgozására. Amíg gyermekek vagyunk, a fekete és a fehér, a jó és a rossz fogalmát kategorikusan értjük. De ahogy felnövünk, a gyermekfilmekből és -könyvekből megismert „fénynek” az árnyékos oldalát is meglátjuk, ami nem feltétlenül azonos a megalkuvással. Sokkal inkább a világban lévő szép és jó töredékességének, mulandóságának a felismeréséről van szó. Rájöttem, hogy sokkal hatékonyabb a prédikálásom, ha már nem próbálok egyszerűsíteni a Szentírást és az élet bonyolultságát. Éppen ellenkezőleg, becsületesen küzdök velük, és közben úgy tekintek a megválaszolatlan

kérdésekre, mint amelyek segítenek az embereknek mélyebben, érettebben feldolgozniuk a problémáikat.

Amikor felkészülök egy szolgálatra, már nem rettegek attól, hogy a problémás részekre tudok-e magyarázatot adni. Ehelyett inkább arra törekszem, hogy a megmagyarázhatatlan részek az őket megillető helyre kerüljenek a prédikációban. Például amikor Jézus csodás gyógyításairól van szó, könnyű Isten hatalmáról és szeretetéről prédikálni, de nehéz arra a kérdésre keresni a választ, hogy miért nem tapasztalnak ugyanilyen gyógyulásokat a ma élő keresztények. Vagy amikor profetikusan kijelentést olvasok Jézusról, és Isten szuverén akaratára irányítom hallgatóim figyelmét, mindjárt felmerül a kényes kérdés, hogy vajon mi a helyzet a szabad akaratunkkal. Vagy amikor az 1Kor 13-ról esik szó, könnyen találunk gondolatokat az igaz szeretetről. De ha eközben a korinthusi gyülekezet helyzetébe is belegondolunk, felmerül a kérdés, hogy ezek a hívők miért nem alkalmazták a gyakorlatban a szeretet elveit. Ahelyett hogy a paradoxonokat „a szőnyeg alá söpörnénk”, az a feladatunk, hogy napvilágra hozzuk őket. Hozd szóba a kellemetlennek tűnő igazságot, és ébreszd fel gyülekezeted tagjait!

2. Fel kell vállalnunk a paradoxonnal való küzdelmeinket.

Egyszer azt mondta valaki, a politika lényege, hogy mosolyogva kell „lenyelni a békát”. Időnként a prédikálásunk is ilyen lehet. Bátran kiállunk a szószekekre, hogy hitünk rendíthetlenségét sugározzuk mások felé. Felemelő témákról prédikálunk, lelket melengető igehirdetéseket tartunk a keresztény igazságról. Akárcsak a „Tv-Shop” reklámügynökei, mi is a felkínált „áru” nagyszerűségét, hibátlanságát igyekszünk hangsúlyozni. De nem így Jézus vagy Pál! Isten küldöttei nyíltan beszéltek az őket ért nehézségekről, fájdalomokról. Krisztus azt mondta a tanítványoknak, hogy szomorúságot érez lelkében egészen a halálig. Pál pedig leírta, hogy mennyi kínt okoztak neki a hamis atyafiak, és az evangéliumért sokat kellett szenvednie. Az apostol beszélt a megválaszolatlan imádság fájdalomáról is. Legyünk becsületesek annak megvalásakor, hogy mennyit szenvedtünk a hitünkért, és mit tanultunk abból, amin keresztülmentünk. Annak lesz átütő ereje az igehirdetésben, ha őszintén elmondjuk, hogyan tudtunk bízni Istenben annak ellenére, hogy nem vette el az életünk-ből a nehézségeket. Az Istennel való közösségünk megvállása közel fogja vonzani a férfi és nőtestvéreket is.

Az „elvarratlan szálak” a prédikációban arra ösztönzik gyülekezetünk tagjait, hogy beszélgetést kezdeményezzenek az elhangzottakról a témát követően.

3. Időt kell biztosítanunk a paradoxon feldolgozására.

Hogyan lehetséges a Szentírás adott témájának ismertetése és összetettségének feltárása egy 20 vagy 30 perces prédikáció alatt? Úgy tapasztaltam, ha az igehirdetés alatt a gyülekezet tagjai olvassák az igét, a téma iránti elkötelezettségük is mélyül. Az oktatási szakemberek azt mondják, hogy

a készségszintű tanulást az segíti igazán, ha a hallgatók előtanulmányt folytatnak az adott témáról. Mivel így a korábbi ismereteikkel is összekapcsolódnak az elhangzottak, sokkal hatékonyabb a tanítás, mint ha mindent tőlünk hallanának először.

Számos gyülekezetben szokás témavázlatot kiosztani vagy hétről hétre az igehirdetésekhez kapcsolódó keresztény könyvet olvasni fejezetről fejezetre. Ezt követően a prédikáció elhangzása és megértése sokkal gördülékenyebb. Az előre elolvasott téma kiscsoportos beszélgetésekben is feldolgozható. De a gyülekezet közössége előtt is meg lehet beszélni bizonyos igei kérdéseket például közösségi médián keresztül vagy éppen a prédikáció kezdete előtt.

Még ha nincs is lehetőség a gyülekezet ilyen módon történő bevonására, akkor sem kell félnünk attól, hogy marad-

nak megválaszolatlan kérdések a prédikáció végén. Nem kell mindenáron „elvarrni a szálakat”, és mindenre kielégítő magyarázatot adnunk. Valójában az „elvarratlan szálak” még inkább arra fogják ösztönözni a gyülekezet tagjait, hogy tovább beszélgessenek az elhangzottokról, akár későbbi időpontokban is.

Ha úgy tápláljuk a gyülekezetet, hogy még utána is éheznek és szomjaznak az igazságot, akkor paradox módon elkezdhetünk örülni. Semmiképpen se szoktassuk az embereket ahhoz, hogy az Ige utáni éhségüket „gyorsan elverjék” egy kielégítő prédikációval! Ha megtanítjuk a hívőket a szilárd eledel megrágására, akkor a hitük szilárd alapokon fog nyugodni, amit a „pépesre elkészített” lelki táplálék sohasem képes elérni.

Forrás: <http://www.christianitytoday.com/pastors/2017/january-web-exclusives/preaching-paradox-and-paradox-of-preaching.html>

Fordította: Jeviczky Andrea

Biblia-tanulás

2017. február 21-én baptista lelkipásztorok és teológushallgatók ismét arra szántak egy napot, hogy közösen tanulmányozzák Isten ígését. Ezt a programot egyszerűen így nevezik: Biblia-tanulás. A helyszín az Angyalföldi Baptista Gyülekezet imaháza volt.

Az elemzett szakaszok ezúttal az 1Kor 6,10–11 és az Ézs 53 voltak. Az újszövetségi szakaszt Nemeshegyi Dávid, az ószövetségit pedig Lőrök Levente vezette fel, utána a csoport közösen elemezte, exegetálta.

A csoport hosszú távú célja az, hogy a lelkipásztori szolgálatot közelről érintő témákat vizsgáljanak meg, melyeket ószövetségi, újszövetségi, bibliokateológiai, dogmatikai, egyháztörténelmi és gyakorlati teológiai szempontból járnak körbe.

Átfogó szemléletmód kialakítására törekszenek, mellyel evangélista és pásztori munkájukat, a rájuk bízottak újjászületését, majd nagykorúságra nevelését akarják segíteni.

Aki csatlakozni szeretne, keresse Nemeshegyi Dávidot a nemeshegyi.david@icloud.com címen.

Kovács Géza

Lelki ajándékok pedig vannak!

Néhány lelki ajándék

Ez a lista nem teljes, a célja a szemléltetés.

grafikrea
Sinka@aba

Előadás a baptista lelkipásztorok országos konferenciáján, Balatonszemesen, 2016 november 8.-án.

Bevezetés

Időszerű téma, több oknál fogva. Az egyik: közösségünk kiemelkedő lehetőségek birtokába jutott. Soha ennyi és ilyen nagy méretű intézmény, szervezet, rendezvény nem működött közösségünk területén, mint manapság. Például a múlt század negyvenes éveiben, amikor (az akkor pontosan vezetett statisztika szerint) mintegy 15 000 úrvacsorázó bemezített tagja volt a közösségünknek, 20-an voltunk tanulók a teológiai szemináriumban, két osztályban. – Ez akkor nagy létszámnak számított. Ma az államilag is elismert, akkreditált Baptista Teológiai Akadémiának több mint 400 tanuló-

ja van! Ha tényleg igaz, hogy a teológia a missziónk szíve, mekkora lehetőséget jelenthetne a Szent Szellem kiáradása, ajándékainak a működése a 400 baptista teológiai hallgató által? – Egy másik példa. Sok iskola – több száz tanulóval és a tanáraikkal – baptista fenntartású iskola lett Kisújszálláson. Ugyanakkor Kisújszálláson van egy 17 tagú baptista gyülekezet, amely jelenlegi állapotában (illetékes személy tájékoztatása szerint) nem alkalmas arra, hogy nyitott kapu, vagyis befogadásra alkalmas legyen a Krisztus felé elinduló tanárok és diákok számára. Mennyire kellene, hogy ez a gyülekezet (és sok más gyülekezetünk is) a Szent Szellem kiáradása és a lelki ajándékok működése által szeretetben és egységben élő, szülőképes állapotban fogadja az Istent kereső embereket. Ahhoz, hogy megtérések, újjászületések történjenek, nem

elég emberi képesség és jó szándék, ez egyedül a bennünk munkálkodó Szent Szellem és ajándékai által valósulhat meg. Jelenleg gyülekezeteink többsége szórványjellegű és stagnáló vagy sorvadó állapotban van. Ebből egyedül Isten tud kiemelni a Szent Szellem bennünk munkálkodó ereje és a mi engedelmes odaszánásunk által. Időszerű tehát, hogy szomjas szívvel és élő hittel vágyakozzunk a Szent Szellem uralmára és ajándékaira.

Úgy érzeltem, hogy egyházunk törekvése jelenleg a népegyházak közé és rangjára való „emelkedés”. Látványosan mutatta ezt teológiai akadémiánk 110 éves jubileumának alkalma. Itt kizárólag a népegyházak képviselői kaptak lehetőséget és álltak elő intézményünk köszöntésével. Az újjászületést megpecsételő bemelegítést gyakorló evangéliumi közösségek részéről senki sem volt a hivatalosak között. – Az ökumenikus együttműködés fontos és hasznos része közösségi életünknek. Az is fontos azonban, hogy ne adjuk fel az evangéliumi küldetésünket. Nekünk nincs történelmi tömegbázisunk, amellyel a népegyházak rendelkeznek. Ők (jelentős részben) úgy gondolkodnak, hogy az utódok az ősök vallási hovatartozását öröklik, és az elődök egyházához tartoznak. A köztük való evangelizálást „elhalászásnak” minősítik. – A Biblia szerint „ahogyan egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy minden emberre áterjedt” (Róm 5,12). Tehát minden e világra született ember (bármilyen vallásúak is a szülei) „elveszett” (szellemileg halott) állapotban van egészen újjászületésének pillanatáig. A Biblia világossága szerint a vallásos nevelés és vallásos istenhit a megtérés és újjászületés nélkül nem emel ki ebből az állapotból. A mi küldetésünk nem vallásos emberek nevelése, hanem az elveszett emberek megszólítása az evangélium által a halálból az életre! Küldetésünk, hogy a Szent Szellem úgy szólaljon meg ajándékai által a szolgálatunkban, hogy a Krisztus keresztyéről és feltámadásáról szóló evangélium felülről való életet teremtsen – hit által kegyelemből – a figyelmesen hallgató ember életében. Nem adhatjuk fel közösségünk evangéliumi és mozgalmi jellegét, és azt, hogy akiket a Szent Szellem újjászül, azokat „bekereszteli” (beépíti) Krisztus láthatatlan testébe. Ők pedig (ennek nyomán) természetesnek tartják, hogy élő és szolgálatban tevékeny tagként bemelegítéssel pecsételik meg hitüket, és beépülnek a szentek szeretetközösségébe, vagyis egy helyi gyülekezetbe.

Stanley John, India misszionáriusa a 20. század elején – a kereszténység akkori állapotát látva – írta a felszólítást *Krisztus a világ országútján* című könyvében: „Pünkösöd vagy halál!” A felszólítást követően sajnós az történt, hogy a nyugati kereszténység nem a pünkösödöt választotta, hanem elfordult hitétől, az Úr Jézus Krisztustól, a halál útját választotta, és jelenleg Istentől is elszakadva, vad liberális korszakát éli. Minket is fenyeget ez a veszély. Meggyőződése, hogy új pünkösdre, a Szent Szellem hatalmas áradására, karizmatikus reformációra van nekünk is szükségünk. Ha szeretnénk, hogy közösségünk megújuljon és élni tudjon a jelenlegi lehetőségeivel, amelyekkel Isten megajándékozott minket, szent odaszánással szívünkben kérjük buzgón a lelki ajándékokat!

„Leleki ajándékok pedig vannak!” – ezt a címet, illetve témát kaptam az előadásomhoz. Ezt a kijelentést megerősítve arról szöveg röviden, hogy mit tanít a Biblia a lelki ajándékokról.

I. A lelki ajándékok meghatározása és működése

1. Az 1Kor 12,6–7. versei szerint a kegyelmi ajándékok az „isteni erő” és a „Szent Szellem megnyilvánulásai” az újjászületett ember életében. Ugyanezen fejezet szerint azok kapják, akik a Szent Szellem által Úrnak mondják Jézus Krisztust (3. v.), és szolgálatot végeznek Isten országának építésében (5. v.). Vagyis ezen igék szerint Isten ereje árad a Szent Szellem által a megajándékozott személyek szolgálatából. Az erő megnyilvánulása a Szent Szellemtől való, aki eszközül használja az engedelmes, önmagát szolgálatra odaszánó embert.
2. A lelki ajándékok működése többféle módon valósul meg.
 - a. A Szent Szellem felhasználja és a belőle származó szellemi erővel ruházza fel és tölti be emberi képességeinket, ha azokat őszinte és teljes szívvel Isten oltárára tesszük és uralma alá rendeljük. (Például szókézséget, zenei adottságot, tudományos ismeretet stb.) Fontos tudnunk, hogy lehet ugyanazt mondani, énekelni, tenni és a tevékenységünkkel magával ragadó emberi sikert aratni Szent Szellem nélkül is. A hatás és az eredmény lesz egészen más. Pál apostol megfogalmazása szerint: az ilyen tevékenység olyan lesz, „mint a zengő érc vagy pengő cimbalom” (1Kor 13,1).
 - b. A Szent Szellem gyakran olyan képességekkel ajándékozza meg a szolgálatára odaszánt életű személyt, amelyek teljességgel a Szent Szellem megnyilvánulásai bennünk és általunk. Emberi képességeinknek semmi közük sincs hozzájuk. (Például a prófétálás, az isteni erő megnyilvánulásai, a Lelek megkülönböztetése, gyógyítás, nyelvek stb.) Azt is fontos tudnunk, hogy magunkat odaszánva a Szent Szellem megnyilvánulását hitben előre kérjük, de a gyümölcsöket, az áldást csak utólag látjuk meg, és dicsőítjük érte az Urat. Isten dicsőségét általában (mint Mózes) mi is csak „hátról”, vagyis utólag látjuk.
3. A lelki ajándékokat helyes buzgó imádságban kérni. Erre biztat Pál apostol (1Kor 14,1). Feltétel, hogy magunkat felajánljuk az engedelmes szolgálatra. *Moody* – a 20. század

elejének győzelmes erővel szolgáló evangelizátora – leírja, hogy egy hosszú éjszakai tusában kérdéseket tett fel neki az Úr: „Kész vagy-e lemondani a házadról, a gyermekeidről, az üzletről?” (Jól menő üzlete volt.) „Kész vagy-e oda menni, ahova küldelek: az eszkimókhoz, a leprásokhoz is?” Stb. – Hajnalig tusakodott, mire Isten minden kérdésére kimondta: „Igen, kész vagyok!” – A kegyelmi ajándékok által történő gyümölcsöző szolgálat titka tehát – részünkről, emberek részéről – a szívünkben lakozó Krisztus szorongató szeretete, amely által az emberek mentésére, testének építésére késztet. Isten a megtérésünk után ajándékkal adta a Szent Szellem személyét, hogy bennünk lakozva átvegye életünk irányítását. Ez az alapja és feltétele is annak, hogy a szolgálatra való odaszánásunk után megnyilvánuljon bennünk és általunk a Szent Szellem uralma és ajándéka.

4. Pál apostol írása szerint vannak fontos és kevésbé fontos kegyelmi ajándékok. Azt ajánlja, hogy leginkább a prófétálás ajándékát kérjük. A prófétálás fogalmát így határozza meg: „Aki prófétál, emberekhez szól, és ezzel épít, bátorít, vigasztal.” (1Kor 14,3) Azt is írja Pál, hogy „ha valamennyien prófétálnak, és bemegy egy hitetlen vagy be nem avatott, annak mindenki a lelkére beszél, azt mindenki megvizsgálja, és így szívének titkai nyilvánvalóvá lesznek, úgyhogy arcra borulva imádjá az Istent, és hirdeti, hogy az Isten valóban közöttetek van” (1Kor 14,24–25). A prófétálás kegyelmi ajándéka tehát a bűnt leleplező és a Krisztusban megjelent kegyelem evangéliumának isteni erővel való hirdetése. Ennek gyümölcse a bűnbánatban összetört szívű, megtérő ember, akit a Szent Szellem új teremtéssé tesz. – Egy példa: 1958-ban mintegy 1200 fiatal tíznapos konferencián voltunk Tahiban. Békefi Pál lelkipásztorral vezettük az alkalmat. Levelet kaptunk Szabó László akkori egyházelnöktől, amelyben közölte, hogy behívták az ÁEH-ba, és felszólították, hogy oszlassa fel a konferenciát Tahiban. Elnökünk a levél végén megjegyezte: „Isten adjon nektek bölcsességet, hogy mit tegyetek.” Ez a megjegyzés arra készítetett, hogy kb. 20 munkatárssal éjjel az erdőbe mentünk és az Úr előtt tusakodva kértünk eligazítást. Valaki azt javasolta: „Válaszoljuk azt, hogy nem akarjuk azt a szényent hozni a »Munkás-paraszt kormányra«, hogy az ő nevükben hazaküldjünk 1200 fiatalot, holott szabad vallásgyakorlatot hirdettek.” Ezt tettük. A
5. A lelki ajándékokat tehát lehet kérni, értük (a kért ajándékot megnevezve is) buzgón imádkozni. Mégis figyelembe kell vennünk Pál apostolnak azt a kijelentését is, hogy az ajándékokat a Szent Szellem „úgy osztja szét kinek-kinek, amint akarja” (1Kor 12,11). Isten jobban tudja, hogy hol milyen ajándékra van szükség, és azt is, ki melyik ajándékkal tud gyümölcsözően szolgálni. Nem köthetjük tehát magunkat a saját elképzeléseinkhez ezen a területen sem. Ebből az igei kijelentésből az válik világossá számunkra, hogy az ajándékok használói – mint eszközök – mi emberek vagyunk ugyan, de az ajándékok gazdája, sőt a hatékonyságot biztosító erő forrása egyedül és folytonosan a Szent Szellem marad. Alázattal és hálaadással kell ezt tudomásul vennünk. Nagy veszély forrása az, ha valaki kisorsol, magáénak tulajdonítja a Szent Szellem ajándékát. Sokan téves útra tévelyedtek ezen a téren. „Kegyes” gőg és hiúság áldozatává lett az, aki dicsekedni, kérkedni kezd az ajándékaival, és harcos magabiztossággal emberi hatalmat akar gyakorolni az alázatos szolgálat helyett. Istentől, a Szent Szellemtől idegen szellemiség hatása alá került az ilyen ember. Jézus azt mondta a Szent Szellem munkájáról: „Ő engem fog dicsőíteni, mert az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek.” (Jn 16,13) Erre vonatkozóan írja Pál apostol (a lelki ajándékokkal kapcsolatosan): „Senki se

Szent Szellem ereje ereszkedett a táborra. Amikor 20-án – az ige erőteljes hirdetése után – döntésre hívtunk, több mint 100 fiatal jött a tábortűzhöz. Hatalmas körben fogtuk egymás kezét, majd térdre esve magasztaltuk az Urat. A csillagok szikrázva örültek velünk. Sok éven át bármerre jártam, mondták a testvérek: „Emlékszik, Géza bácsi, 1958-ban Tahiban!” Több évben ismétlődött ez, nem csak Tahiban. – Amikor 1964-ben hasonlóan nagy csapat döntött Tahiban, azon a címen fosztottak meg minden egyházi szolgálatomtól, hogy „üdültetés helyett evangelizált”. Körlevelet kapott minden gyülekezet: „Kovács Géza lelkipásztori szolgálata megszűnt, nem hívható sehova.” Mégis hívtak, és (polgári foglalkozás mellett) minden vasárnap mentem. 1966-ban felajánlották: „Ha abbahagyod az országjárást, megkapod Budafokot.” Meghívás, beiktatás nélkül egy helyre lokalizálták a tevékenységemet. (32 tagú gyülekezet volt akkor Budafokon.) Elfogadtam az ajánlatot. A szocializmus még hátralévő 23 éve alatt Isten csodás kegyelméből közel 300 tagúvá nőtt a gyülekezet, és 500 ülőhelyes imaházat építettünk két lakással és nyolc kisteremmel. – Ahol a Szent Szellem tüze ég és a prófétálás ajándéka működik, ott olyan kaput nyit az Úr, amelyet senki sem tud bezárni. Úgy gondolom, hogy jelenleg is ennek a kegyelmi ajándéknak a működésére van a legnagyobb szükség. „Törekedjete a fontosabb kegyelmi ajándékokra” – kéri az apostol (1Kor 14,31). Elismeréssel hallgatjuk és olvassuk a magasrendű teológiai és más irányú tudást tartalmazó előadásokat és írásokat. Szükség van a becsületes, szorgalmas és sikeres életre serkentő erkölcsi prédikációkra és tanításokra is, de prófétai üzenet és a Szent Szellem erejében megszólaló evangélium nélkül esetleg csak vallásos embereket nevelünk. A mi küldetésünk pedig az, hogy a Szent Szellem által megtérjenek és új teremtéssé legyenek az emberek.

gondolja magát többnek, mint amennyinek gondolnia kell, hanem arra igyekezzetek, hogy józanul gondolkozzatok, az Istentől kapott hit mértéke szerint.” (Róm 12,3)

6. Pál apostol egy teljes fejezetet szentel arra, ahogy a korinthusi gyülekezetben a nyelvek ajándékát visszahelyezze a Szent Szellem fegyelme alá. Ez a látványos jelajándék kívánatosá lett és komoly zavarokat keltett az érzelmi túltengésre hajlamos korinthusiak körében. – Hálások is lehetünk a korinthusiaknak, mert elhajlásukkal arra kényszerítették az apostolt, hogy a Szent Szellem erejével és bölcsességével rendet teremtsen. Az ige világossá teszi számunkra, hogy a nyelvek ajándéka pedig van, de csak a Szent Szellem uralma és fegyelme alatt működik helyesen. – Aki nyelveken imádkozik, „önmagát építi” – írja az apostol, és részletezi a jó rend normáit a józanság és a bölcsesség Szellemének uralma alatt. Két baptista testvért ismerek, akik ezt az ajándékot kapták. Az egyiket szolgálatom kezdetén, Újpesten ismertem meg. Komoly bonyodalom támadt akkor egy egyébként sikeresen működő karmester körül. *Dr. Haraszti Sándor* lelkipásztor kezdeményezésére – mielőtt két évre külföldre távozott – kizárták a gyülekezetből. Teológusként engem hívtak meg erre az időre igehirdetőnek. A karmester hívei ívet köröztek, és a többség aláírásával visszaállították a szolgálatba. Nagy belső feszültség telepedett a gyülekezetre. Ekkor jött oda hozzám egy testvérnő, és jelezte, hogy mintegy 20-an összefogtak és hetenként egy napot böjtöléssel imádkoznak, hogy Isten teremtsen rendet és békességet a gyülekezetben. Hat hónapig tartott ez az imaharc, amikor – kéz érintése nélkül – Isten rendezte el a dolgot. Minden intézkedés nélkül végleg távozott a karmester. Ébredést adott akkor az Úr Újpesten. 1949 novemberében 32 fehérhús sorakozott a bemerítőmedencéhez. (Akkor hívtuk meg karmesternek *Beharka Pált* Újpestre.) Ez a bizonyos imaközösséget kezdeményező testvérnő – aki gyakran szólt erőteljes hatású üzenettel a gyülekezethez is – elárulta a titkát. Amint mondta, ő a titkos kamrájában nyelveken imádkozva nyer szellemi erőt és örömet az Úrban. A másik baptista testvér – aki országos jelentőségű áldott szolgálatokat végez – hasonlóan él ezzel az ajándékkal. Ilyenformán ma is csodás áldás lehet ez az ajándék is. *„Ha nincs magyarázó, hallgasson a gyülekezetben”* – mondja az apostol (1Kor 14,28) Magát a szolgálattevőt azonban erősíti ez az ajándék.

7. Nem véletlen, hogy Pál apostol a lelki ajándékokról írt két fejezet közé helyezte el és a „legkiválóbb útnak” nevezte a korinthusi levélben a szeretet himnuszát. A Krisztusból áradó agapé szeretet a Szent Szellem leghatékonyabb ajándéka. A szeretet uralma nélkül minden lelki ajándék értékét veszti. A Szent Szellem által szívünkbe árasztott szeretet viszont a Szent Szellem megnyilvánulásainak (a lelki ajándékoknak) a termőtalaja (Róm 5,5).

II. Összegezés, és mai üzenet a lelki ajándékokkal kapcsolatosan

Azt mondtam, hogy karizmatikus reformációra volna szükségünk. Mit értek ez alatt? Elsősorban azt, hogy a Szent Szellem szolgálattevőkben és a gyülekezetben megvalósuló uralma és erejének megnyilvánulása, vagyis lelki ajándékok működése nélkül nincs és nem lehet élő és növekvő gyülekezet! Ezt fejtette ki *Stanley John Krisztus a világ országútján* című könyvében, amikor azzal a felkiáltással állt elő: *„Pünkösöd vagy halál!”* A Jn 7,37–39 szerint Jézus azzal állt elő, hogy *„ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék. Aki hisz én bennem, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek.”* *„Ezt pedig a Lélekről mondta”* – jegyzi meg János, az evangélium írója. A hitélet két mérföldkővet nevez meg itt Jézus. Az első mérföldkő volt, amikor meghallottuk Jézus hívását, jöttünk hozzá, és ő elfogadott. A második, amikor a belé vetett hit és őszinte odaszánásunk nyomán a Szent Szellem teljes uralma által élő víz folyamai ömlenek a belsónkből. Figyeljünk a sorrend fontosságára. Először Jézus hívását elfogadtuk, ő Lelke által újjászült és lakozást vett bennünk. Ezután a hit által történő teljes odaszánásunk nyomán valósul meg bennünk a Szent Szellem teljes uralma és az ő „megnyilvánulása”, vagyis a lelki ajándékok működése.

Alázattal és reálsan meg kell állapítanunk, hogy a Szent Szellem érzékelhető megnyilvánulása, vagyis a lelki ajándékok működése nélkül nincs újjászületéseket gyümölcsöző és a Krisztus testének élő tagokkal való növekedését eredményező növekedés a gyülekezeteinkben. Fel kell tennünk a kérdést, hogy nem azzal magyarázható-e sok gyülekezetünk lelki életének a stagnálása, vagy esetleg a sorvadása, hogy hiányzik életünkben és gyülekezeteinkből a Szent Szellem uralma és ajándékainak a megnyilvánulása?

A lelki ajándékok működésének feltétele az életünkben és a gyülekezetünkben a bennünk lakozó Szent Szellem iránt való engedelmesség. A Szent Szellem minden megtért és újjászületett emberben lakozást vett. Akkor is, ha – mint a korinthusiak – testi szinten, lelki kiskorúságban és gyümölcstelenül – vagyis a Lélek iránt való engedetlenségben – éljük a hitéletünket. Pál apostol az ebben az állapotban élő korinthusiaktól kérdezte: *„Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke lakik bennetek?”* (1Kor 3,16) A szellemileg béna és gyümölcstelen állapotból akar kiemelni minket is az Úr. A Szent Szellem Jézus Krisztust akarja megdicsőíteni bennünk (Jn 16,14). Ő akkor nyilvánítja meg erejét az ajándékai által bennünk és általunk, ha önmagunkat uralma alá helyezve engedünk neki – írja Lukács az ApCsel 5,32-ben. Tegyük ezt hittel és alázatos odaszánással!

A Szent Szellem uralma alatt megvalósuló és lelki ajándékokkal gyümölcsöző szolgálatot végző hitélet nem a kevesek kiváltsága, hanem minden újjászületett ember kegyelemből

való kiváltságos lehetősége és Isten akarata. Az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, hogy amikor meghallották a Jeruzsálemben lévő apostolok, hogy Samária befogadta az Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. Ők lementek és imádkoztak értük, hogy részesüljenek a Szentlélek ajándékában, mert még egyikükre sem szállt rá, csak be voltak merítve az Úr Jézus nevére. Az első keresztények életében általános igény volt tehát, hogy minden megtért hívő jusson el a második mérföldkőhöz, és Szent Szellemmel beteljesedve hozzon gyümölcsöt a benne lakozó és a szolgálataiban megnyilvánuló Szent Szellem ajándéka.

Kimondhatjuk tehát, hogy lelki ajándékok pedig vannak. Ott épül és növekszik a Krisztus teste, a gyülekezet új megtért és újjászületett emberekkel, ahol a Szent Szellem betölt embereket, és bennük, általuk megnyilvánul az ő ereje az ő ajándékai által. Ismerjük fel ennek fontosságát, és valljuk meg hiányosságunkat. Fogadjuk el az ige tanácsát: „Törekedjete a szeretetre, buzgón kérjétek a lelki ajándékokat, de leginkább azt, hogy prófétálatok!” (1Kor 14,1)

ORSZÁGOS LEKIPÁSZTOR KONFERENCIA

2016-ban is volt lehetőségük egyházunk lekipásztoraainak Balatonszemesen találkozni az éves őszi lelkészkonferencián. Számomra előrevetítette és megalapozta a lekipásztortalálkozó hangulatát az előtte levő országos hálaadó istentiszteleten átélte csoda, hogy közel ezer ember állt fel a megtérésre való felhívásra válaszul.

November 7-én, hétfőn közös ebédrel kezdődött a konferenciánk, majd összegyülekezve hálaadó imaközösségben köszöntük meg többek között a vasárnap átélte csodát és azt, hogy húszéves a Baptista Szeretetszolgálat. Konferenciánk első fontos témáját *Durkó István*, egyházunk missziói igazgatója tárta elénk, amelyben a lekipásztorok továbbképzésének szükségességét járta körül. Az előadás után kiscsoportos megbeszélésen egységes véleményre jutott lekipásztori közösségünk, ami a közös értékelésen kiderült: szükség van a lekipásztori továbbképzésre, és alig várjuk, hogy megvalósuljon. A hétfő este zárásaként a vacsora után közös istentiszteleten bizonyosságokat hallhattunk azoktól a testvéreinktől, akik megjárták a Szent Jakab-utat, az El Caminót (*Révész Lajos* és *Tóth Krisztián*), majd *Boros Dávid*, a József Utcai Baptista Gyülekezet lekipásztora buzdított minket a Istentől való látás átvételére.

November 8-án, kedden délelőtt mint egy prófétai üzenetet hasított belénk: „Vagy pünkösöd, vagy halál.” A mi Urunk

Jézus Krisztus *Kovács Géza* bácsit használta fel, hogy személyesen bennünket: „karizmatikus reformációra” van szüksége egyházunknak. „Lelki ajándékok pedig vannak” című előadása rámutatott, hogy vagy felébredünk szellemileg, és kívülről jövő megtérések lesznek az egyházunkban, vagy szépen elsorvadunk. „Igazi megtéréseket csak a Szentlélek adhat.” Hiába a társadalmi szerepvállalásunk, ha nem a Szentlélek által vezetettek vagyunk, hiábavalóság minden ténykedésünk. Isteni erő és a Szent Szellem megnyilvánulásai a kegyelmi ajándékok. Nemcsak vannak karizmák, hanem megjelennek a Szentlélek által vezetett emberek és gyülekezetek életében. „Az első keresztényeknél általános igény volt, hogy a Szent Szellem betöltse őket és ajándékokat kapjanak.” A karizmák helyes motivációja az Isten szeretete, ha karizmákról beszélünk, nem mehetünk el a szeretet himnusza mellett. Isten kinek-kinek ahogyan akarja, úgy osztja a lelki ajándékokat, ugyanakkor törekedjünk a prófétálásra. *Kovács Géza* bácsi üzenete után *Paróczy Zsolt* szigetszentmiklósi baptista lekipásztor beszélt egyházunk Szentlélekről való állásfoglalásáról, és hogy szükségünk van az isteni harmadik személyre. Az előadások után kiscsoportokban beszéltük meg a hallottakat, majd megosztották a csoportok, mire jutottak a beszélgetésükben. Délután lehetőség volt sportolásra, fórumbeszélgetésre. A keddi napot is istentisztelettel zártuk.

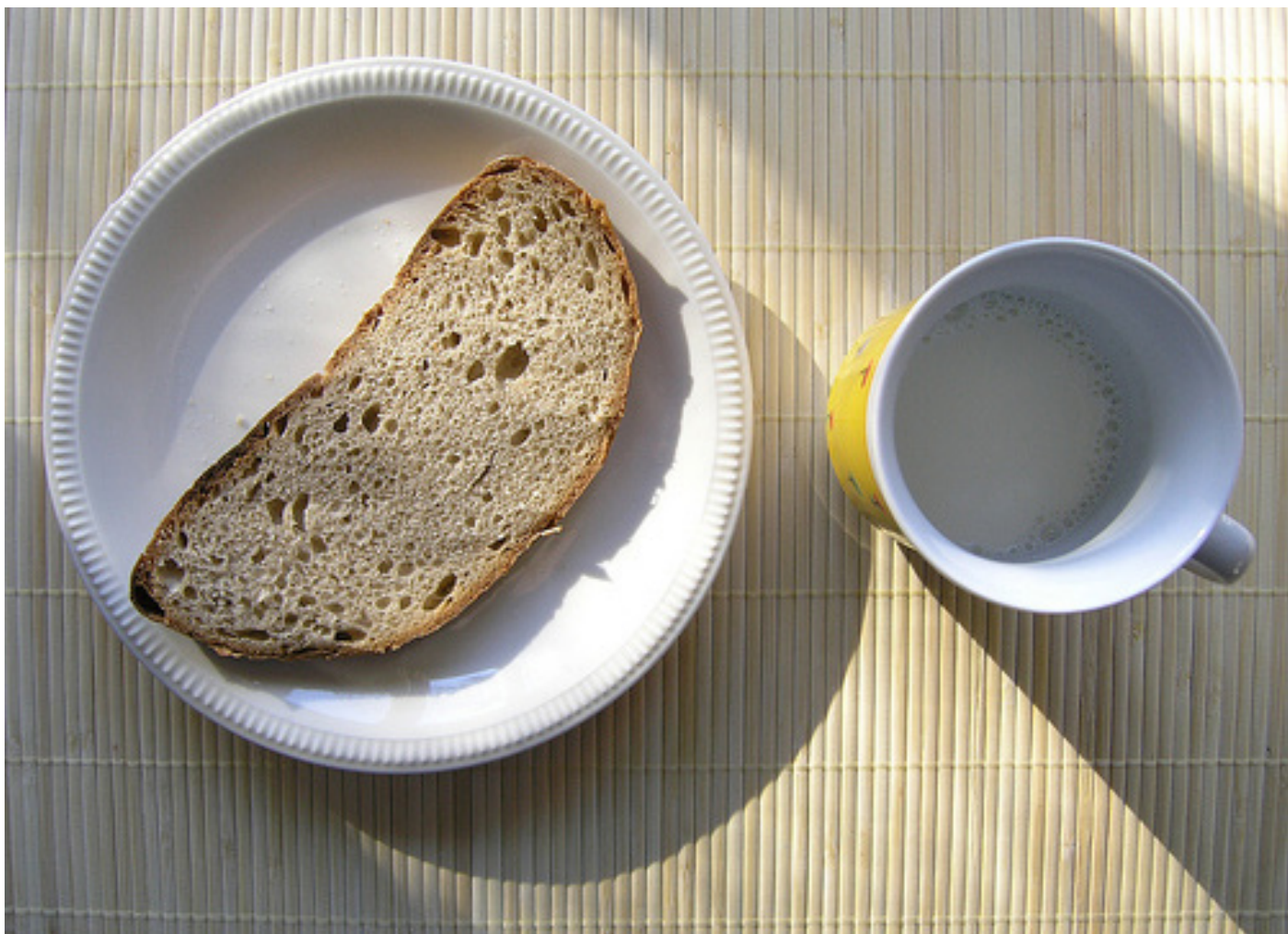
Révész Lajos székesfehérvári lekipásztor testvér buzdított minket az Efezusi levél második fejezetéből. A szolgálatában beszélt *Charles Loring Brace* huszonhat éves lekipásztorról, akit Isten felhasznált, hogy az 1850-es évektől a New York-i árvákat megmentse. Hatalmas nyomorban élő gyerekek, akik patkányhúson és tolvajlásból éltek, akiken ha mindenki át is lépett, a mi Urunk nem, Istennek volt egy terve, hogyan mentse meg ezeket az árvákat. Istentől egy szellemi látást kapott Charles, hogy rakja fel az árvákat a Nyugatra menő vonatra, és aki szeretne örökbe fogadni gyermekeket, csak menjen ki az állomásra. Mire a végállomásra ért a vonat, már az összes árvát örökbe fogadták. 1850-től 1929-ig járt az árvák vonata, és ez alatt a hetvenkilenc év alatt százezer árva talált új otthonra. *Révész* testvér arra mutatott rá személyes példájából és az árvák vonatának történetéből, hogy Isten akar mutatni olyan embereket az életünkben, akikkel törődni kell.

November 9-én, szerda délelőtt *Pafkó Tamás* debreceni lekipásztor vezette az imaáhitatot. Felemelő volt a közös éneklés és imádkozás. *Mészáros Kornél* testvér, egyházunk főtitkára jelezte felénk, hogy míg a lekipásztori közösség szellemileg épült, sok minden zajlott a világban: sikertelen alkotmánymódosítás és amerikai elnökválasztás. Kicsit megtapasztalhattuk ez alatt a három nap alatt, milyen nehéz lehetett a tanítványoknak a megdicsőülés hegyéről lemenni a völgybe. Úgy hiszem, hogy azok a testvérek, akik odaszánták az idejüket, és eljöttek erre a konferenciára, sokkal többet kaptak lelkileg, mint azt gondolhatták előre. Hálás vagyok, hogy részt vehettem ezen a különleges alkalmon. És nagyon köszönöm a lekipásztori kar nevében a Balatonszemesi Baptista Gyülekezet áldozatos szolgálatát, hogy mind testileg, mind lelkileg épülhettünk.

Lados István
Forrás: baptist.hu

Veress Ernő

A böjtölés ténye vagy lehetősége a hegyi beszéd kontextusában

A hegyi beszédben az Úr Jézus a böjtről is tanítást ad a tanítványoknak. Ez a kegyességi gyakorlat annyira eltorzult abban az időben, hogy Jézus fontosnak látta korrigálni az ezzel kapcsolatos gyakorlatokat. Mielőtt azonban ezzel foglalkoznánk, tekintsük át a hegyi beszéd aktualitásával kapcsolatos érveléseket. Ezt azért fontos tennünk, mert a böjtölés ezek alapján lehet indicativus (tény) vagy subjunctivus (lehetőség).

Az Újszövetségben a hegyi beszéd üzenetét tekintve legalább olyan kiemelkedő fontossággal bír, főként az etika vonatkozásában, mint az Ószövetségben a tízparancsolat.

A keresztények számottevő része a hegyi beszédet a keresztény etika lényegének tekinti, amely Jézus erkölcsi summájának az üzenetét tartalmazza. Az első keresztényeknek és korunk kereszténységének is a hegyi beszéd szolgált olyan egységes útmutatásul, amely alapján erkölcsi normáink nem szorulnak kiigazításra, és megállják a próbát bármilyen élet helyzetben is. *Dietrich Bonhoeffer*¹ a hegyi beszédet vette alapul, amikor *A tanítványság ára* című könyvét megírta, amely napjainkban is az egyik legjelentősebb mű a keresztény gondolkodást és életvitelt illetően.²

A kereszténység a hegyi beszéd üzenetét és kategorikus imperativusát több módon értelmezi.³ Vannak olyanok, akik a „tökéletesekben” vélik felismerni a címzetteket, akik életüket elkötelezték arra, hogy ezt kivitelezék. Talán ez az egyik legrégebbi értelmezés, amely szerint Tertullianus és Órigenész is ezt vallotta. A középkor szerzetesi rendjei is ezt az értelmezést támasztják alá. Ennek viszont ellentmond az, hogy Jézus nem egy kiválasztott elit rétegnek, hanem a tömegnek hirdette a beszédet. A második értelmezés szerint itt „pedagógiai utasítások” találhatóak, amelyek bár nagyon értékesek, mégsem teljesíthetők, hiszen olyan magasak az elvárások. A protestáns reformátorok közül is többen ezt képviselték. Mások „átmeneti etikát” vélnék Jézus tanításaiban megjelenni. *Johannes Weiss* (1863–1914) szerint a jézusi tanítás csak egy átmeneti időszakra vonatkozik, ami az ő mennybemenetele és visszajövele között érvényes. Vannak, akik „új Tórát” látnak a hegyi beszédben lefektetve. Ők azt vallják, hogy Jézus etikája a kizárólagos etika. Ebben az a probléma, hogy nem veszi figyelembe az ószövetségi teológiai értékeket, vagy éppen a páli, jakabi etikai utasításokat. Végül vannak olyanok, akik a „transzformációs etikát” vallják a hegyi beszéddel kapcsolatban. Szerintük Jézus tanítása alapját képezi annak a transzformációs várakozásnak, amely után következik az Isten királysága. Úgy gondolják, hogy a Tóra nem veszítette érvényét, hanem a szív állapotára transzformálódott.

A hegyi beszéd értelmezése a történelem folyamán több megvilágításba került. Az apostoli atyák a hegyi beszédet a keresztény etika kristálytisza forrásának tekintették.⁴ Az olyan források, mint a *Didakhé*⁵ hangsúlyosan kifejtik, hogy az Úr Jézus tanítása reális elvárást jelentett a tanítványok számára. Órigenész saját kézzel végzett kasztrációja is annak a bizonyítéka, hogy szó szerint vette a Máté 5,27–30-ban olvasottakat.⁶ A középkor változásai annyiban jelentettek különbséget az apostoli korhoz képest a hegyi beszéd ér-

telmezését illetően, hogy *Aquinói Tamás* egyik kiemelkedő művében, a *Summa Theologiae*⁷-ban azt vallotta, hogy két értelmezési szint van a jézusi tanításban: az egyik minden keresztényre releváns, a másik csupán egy kevésre. Úgy gondolta, hogy különbséget kell tenni a parancsolatok, azaz előírászerű rendelkezések és a tanácsadó, vagyis tökéletességre segítő előírások között. A jézusi parancsolatok kötelezőek mindazok számára, akik örök életre vágnak, viszont az előírások csak a tanítványok számára voltak hasznosak, akik ezek megtartása által jobban hasonlítottak Krisztushoz. Ide tartoztak az olyan előírások, amelyek a szegénységet, adakozást és engedelmisséget foglalták magukban.⁸ A reformáció korában *Luther Márton* etikája két királyságot érintett. Az egyik az Isten királysága volt, a másik a földi királyság. A keresztények mindkettőben élnek, tehát mindkét ország követelményeinek meg kell felelniük. *Luther* azt vallotta, hogy a hegyi beszéd minden hívőre kötelező érvényű. A reformáció másik ága, az anabaptisták a keresztény élet meghatározó pillérét látták a hegyi beszédben. Ők a szó szoros értelmében magyarázták az igét. Mivel úgy tekintettek magukra, hogy az Isten országának polgárai, kivonultak minden e világi politikai szervezetből. Ez azt is jelentette, hogy a hegyi beszéd etikája csak rájuk volt érvényes, mivel csak ők voltak képesek azt megtartani. A reformáció harmadik teológiai értelmezése *Zwingli* és *Kálvin* tanításának volt az eredménye. Ők egyaránt elvetették *Luther* „két királyság” etikáját és az anabaptisták elzárkózási törekvéseit. Számukra csak a Krisztus királysága létezett, amelyben a keresztényeknek minden területen alkalmazniuk kellett az élet dolgait, legyen az üzleti vagy akár politikai élet.⁹ A reformáció után következő időszakban a puritánok az angolszász területen új teológiai irányzat megalkotói lettek. Jézust úgy tüntették fel, mint egy új Mózeszt, aki új törvényt hozott a népnek.¹⁰ Jézus elvárásai teljesíthetetlenek lettek. Etikája csupán az összetöretést eredményezte, a kegyelemre szorulást. A 19. századi protes-

táns liberalizmus doktrínája szerint a hegyi beszédet nem részleteiben kell elemezni, ami törvényeskedéshez vezethet, hanem „észre kell venni benne az új, radikális szeretetet, amely mindannyiunkban kibontakozik Isten és a felebarát felé”.¹¹ Láthatjuk tehát, hogy a történelem folyamán sokféle magyarázat vette körül a hegyi beszéd applikációját. A fenti felsorolás távolról sem meríti ki a különböző felfogásokat és dogmatikai különbségeket, de egyfajta fejlődéstörténeti kimutatást érzékeltet a témát illetően. Összegezve a

különböző magyarázatokat, és megvizsgálva a *Sitz im Leben* és *Gattung* kérdését a következőket fogalmazhatjuk meg:

1. A hegyi beszéd etikai üzenete a tanítványoknak szólt. A Máté 5,1-ben azt olvassuk, hogy a tanítványok voltak az Úr Jézus közelében. Ők már követték Jézust, és szívükben volt is már egyfajta elköteleződés az Úr Jézus iránt. Ez persze nem zárja ki azt, hogy a „sokaság” nem részesedhetett Jézus tanításában.
2. A boldogmondások az Isten országába való bejutást mutatják meg. Nagyon fontos itt a szív állapota és viszonyulása, mert csak a megfelelő viszonyulás eredményez áldást.
3. A tanítványság pozitív járulékeként megtaláljuk a királyság jelenlegi áldásait (5,3.10) és következményeit is (só és világosság).¹²

A hegyi beszéd megtartása nyilván nem ad üdvösséget, ahogyan Aquinói Tamás tanította, hanem a tanítványokat egy magasabb szintű, mélysegebb istenkövetésre szólítja fel. Egy olyan követelménysorozat tárul fel a hallgatók előtt, amelynek mély alázatra kell indítania még a legbuzgóbb, legodaadóbb Krisztus-követőt is, látva, hogy képtelen eleget tenni Jézus elvárásainak. Az egész etikai üzenet csak azok előtt válik „életté”, akik már megtapasztalták Krisztus újjászülő munkáját a Szentlélek által. Képtelenség elvárásaként nem hívók számára normaként számonkérni a hegyi beszéd üzenetét, amikor nekik egy új szívre lenne leghamarabb szükségük. Az anabaptista felfogás ma is közel áll hozzánk, amikor a jézusi etikát magunkra, hívőkre alkalmazzuk. Ez óv minket az erőszaktól és a harcos viselkedéstől. A hegyi beszéd alkalmazása attól is függ, hogy milyen élethelyzetben vagyunk. Ha saját önvédelmünkről van szó, akkor másként fogunk eljárni, mint például egy védtelen özvegy megtámadása közelében, ahol nem lehetünk néma szemtanúk, hanem aktív, rendőrséget értesítő beavatkozók, amolyan villámháritó szereppel. E kettő teljesen megfér egymással. Pacifisták, ha önvédelemről van szó, de aktív szereplők, ha más megvédéséről van szó. Ha pedig bírói székben ülünk, akkor megint nem kárvallottként beletörődéssel engedjük el a tömeggyilkost, hanem igazságot szolgáltatunk a törvénynek megfelelően. És közben nem sérül a hegyi beszéd etikai üzenete, hanem csupán figyelembe vesszük, hogy milyen körülmények között végezzük el az applikációt.

A hegyi beszéd tartamát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy egy olyan egységet képez, amely még akkor is teljes, ha nem tartalmazza Jézus „szeretetparancsát”. Az Isten országának, vagyis az Isten királyságának a „Magna Chartája”.¹³

A börtölésről szóló szakasz a hegyi beszéd közepe táján található a Máté 6,16–18 versekben. Érdemes megfigyelni, hogy az Úr Jézus nem kérdőjelezi meg a börtölés szükségességét vagy fontosságát, hiszen amikor a börtölről beszél, azt természetes kegyességi gyakorlatnak veszi, mint ahogyan az imádkozás is az. Erre mutat a 16. és a 17. versekben lévő „amikor” kifejezés.

A farizeusok a börtölés gyakorlását arra használták, hogy magukra hívják fel a figyelmet. Ez büszkeséggel töltötte el őket, ami miatt a börtölés elveszítette erejét, és lényege is homályossá vált.

Jézus tanítása szerint a börtölés nem az emberek szeme előtt kell történnie. A börtölés olyan kegyességi gyakorlatnak kell lennie, amelynek Isten színe előtt kell megvalósulnia.

A téves gyakorlat tehát abban mutatkozott meg lefelől, hogy az Isten és ember közötti bensőséges kapcsolatot a farizeusok kiállítás tárgyává tették, ezzel mutatva azt, hogy ők különbek. Az emberek dicséretét és elismerését ezzel tudták kivívni, ugyanakkor nem törődtek azzal, hogy Istennek mi róla a véleménye. A farizeusi börtölés látványos volt, mert a börtölés gyakorló emberek mindent megtettek azért, hogy mások ezt észreveggyék: komor volt a tekintetük és elhanyagolt volt a kinézetük. Jézus ezzel szemben azt mondja, hogy a börtölés úgy kell gyakorolni, hogy az az emberek előtt láthatatlan legyen (Mt 16,18). A kérdés azonban még mindig előttünk van: Szükséges börtölni? Ha igen, akkor hogyan tegyünk?

Először is tekintsük át az újszövetségi példákat, ahol a börtölésről olvassuk:

1. Jézus negyven nap börtölt a pusztában (Lk 4,1–2).
2. Jézus tanított a börtölről, mert fontosnak tartotta (Mt 6,16–17; 9,14–15; 17,20–21).
3. Az első gyülekezet gyakorolta a börtölés. Antiókiában a missziómunkások kiválasztása és kiküldése közben a gyülekezet börtölt (ApCsel 13,1–3), és Galácia gyülekezetei is ezt tették, amikor Isten akaratát keresve véneket választottak (ApCsel 14,21–23).
4. Pál apostol szolgálata közben gyakran börtölt (2Kor 11,27).

Ezekből az újszövetségi példákból kiolvashatjuk, hogy a börtölés lényeges eleme volt a kegyességi gyakorlatnak, ami tulajdonképpen Jézus példája alapján történt. A börtölésről is azt szoktuk mondani, hogy Jézus példája alapján gyakoroljuk, bár tudjuk, hogy lényegét tekintve sarkalatos különbség van az ő börtöléséről és a mi börtölésünk között. A börtölésről is ezt állapíthatjuk meg, hiszen akár tartamát tekintve, akár célját tekintve nem ugyanazon okok miatt vállaljuk a börtölés. De mégis, Jézus példát mutat nekünk, és itt a pusztán tény számíthat, az a tény, hogy ő börtölt. De mi értelme van a

mi böjtölésünknek? Vannak, akik a böjtölésben az elhízott test fogyásának hasznosságát látják. Ezzel most nem kívánunk foglalkozni, hiszen ez egyáltalán nem képezi a bibliai böjt lényegét. Azt ugyan elismerjük, hogy a fogyókúrának ugyanolyan hatása van a testre, mint a böjtölésnek, de célját tekintve a kettő alapvetően különbözik.

Mi értelme van tehát a böjtölésnek?

1. Mivel Jézus a hegyi beszédben a böjtölésről rögtön az imádkozás után ejt szót, arra következtethetünk, hogy szoros kapcsolatban áll a kettő egymással. Bár vannak, akik ebben bizonytalanok,¹⁴ mi ezt a gyakorlatot akár a teljes Biblia alapján is igazolhatjuk. Lényegében mindkét gyakorlat Isten előtt történik, és Isten válaszol úgy az egyikre, mint a másikra (6,14.18). A két kegyességi gyakorlat olyan, mint az érem két oldala. Az egyik a lélek megnyilvánulása, a másik a test megnyilvánulása. Szokták mondani, hogy az imádság a „lélek lélegzése”. Ugyanezt elmondhatjuk a böjt vonatkozásában is. A böjt a test „lélegzése”. Ezzel nem azt állítjuk, hogy a böjtölés átveszi a tüdő szerepét, hanem hogy a böjtölés annyira szükséges a test számára, mint az imádkozás a lélek számára. Azt is jó itt megjegyezni, hogy a böjtölésnek az imádkozással csak együtt van értelme, ellenkező esetben már nem böjtről beszélünk. A böjt tehát az imádsághoz kötött lelki gyakorlat, ami az Istennel való kapcsolatunkban jut kifejeződésre. A böjt az imádságtól elválaszthatatlan fogalom,

- de az imádság a böjttől elválasztható. Imádkozni lehet böjtölés nélkül is, de böjtölni nem lehet imádkozás nélkül.
2. A böjtölés a kísértések idején aktuális lelki gyakorlat. Figyeljük meg, hogy az Úr Jézus a pusztában böjtölt és megkísértetett. A böjtölés nem zárja ki a kísértéseket, hanem segít felkészülni a kísértések legyőzésében. Böjtölés nélkül is lehet győzni a kísértéseken, de böjtöléssel olyan területeken győzedelmeskedhetünk, amelyekhez több erőre van szükségünk. *Spurgeon* mondta egyik prédikációjában, hogy egy néhány órás imádkozás és böjtölés után következik a lélek megemelkedett állapota, amikor „a lélek a test fölé emelkedik”.¹⁵ A Márk 9,29-ben Jézus a tanítványoknak a böjt fontosságáról beszélt, amikor azt kérdezték tőle, ők miért nem tudták kiűzni a megszállottból a betegséget (gonosz lelket). Természetesen azok, akik a böjt fontosságát vitatják, itt azzal érvelnek egyes kéziratok alapján, hogy a bibliai szövegben a „böjt” kifejezés betoldás. Ezt most nem kívánjuk itt bővebben kifejteni, bár megérne egy külön fejezetet.
3. A böjt a szolgálatra való kirendelés idején, vagyis a gyülekezeti tisztújítások alkalmával fontos gyakorlat. Erre már a fent említett igeversekből is következtethetünk. A gyülekezet akkor is hozhat döntést, ha előtte vagy közben nincs jelen a böjtölés gyakorlata. Vannak olyan területek, amelyek egyértelműek. Ezek eldöntése nem igényel komolyabb ítélőképességet. A szolgálatra való kirendelés, ami a kiválasztást és megbízatást jelenti, olyan nagy horderejű lépés, hogy a gyülekezet nem egy hónapra hoz dön-

tést ilyen esetekben, hanem évtizedekre. A missziót nem mindegy, ki végzi és milyen lelkülettel. Pál és Barnabás megfelelő emberek voltak a misszióra, de ezt megelőzte a Szentlélek kijelentése egyrészt, másfelől pedig a gyülekezet megfelelő hozzáállása: imádság és böjt.

Összefoglalás

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a böjt az ószövetségi gyakorlat folytatásaként megtalálható az Újszövetségben is. Ha a hegyi beszéd mint az etika kérügmája ránk is érvényes, akkor abban a böjtölés is megtalálható. A böjtölés csak imádsággal együtt érvényes, és akkor van értelme, ha Isten előtt gyakoroljuk a kísértésekben, a sátán elleni küzdelmeinkben és Isten akaratának megismerésében.

Felhasznált irodalom

- Althaus, P.: *The ethics of Martin Luther* (Philadelphia: Fortress, 1972).
- Bonhoeffer, Dietrich: *Cost of Discipleship* (New York: Touchstone, 1995).
- Crump, David: „Applying the Sermon on the Mount: once you have read it what do you do?” *Criswell Theological Review* 6 (1992): 3–14. o.

Jegyzetek

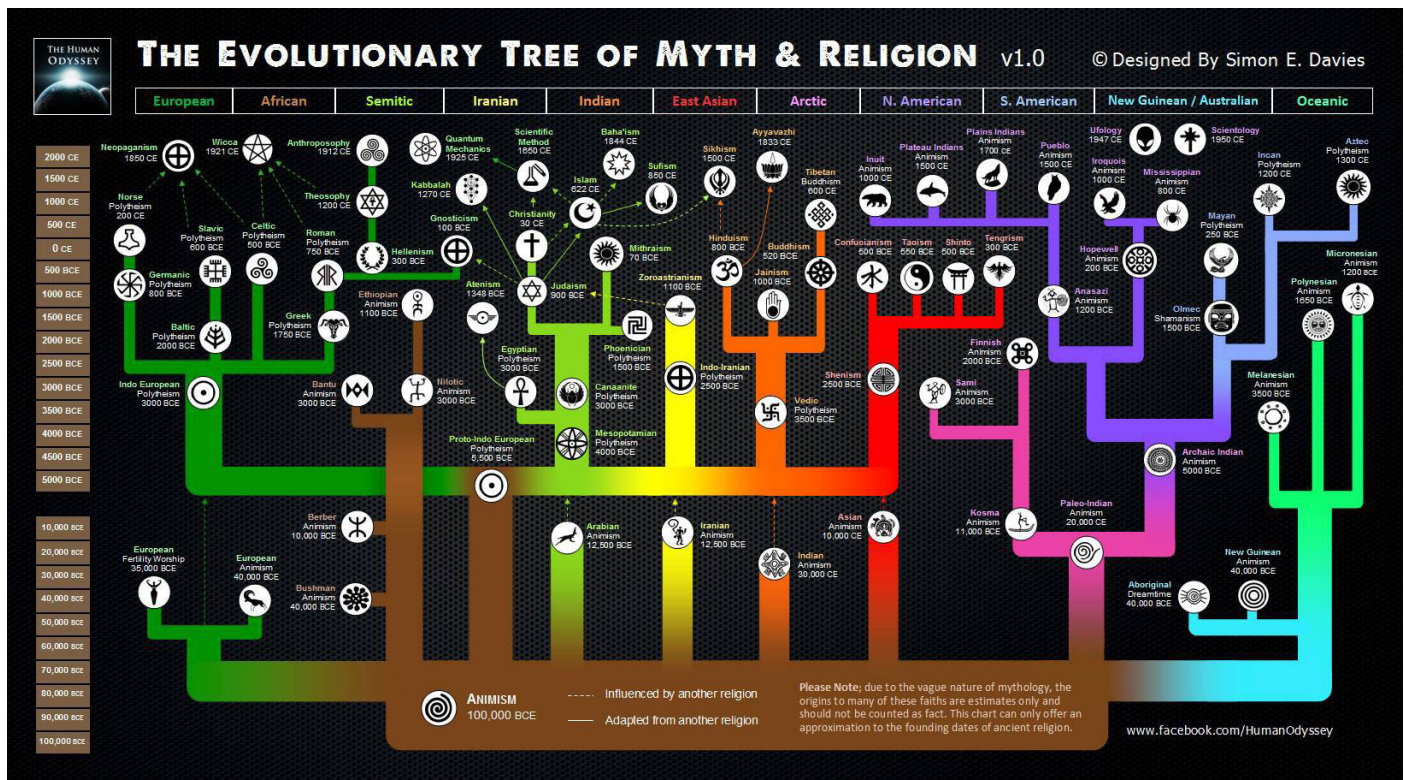
1. Dietrich Bonhoeffer (1906–1945) lutheránus teológus volt, aki tizennyolc hónapot töltött koncentrációs táborban és náci börtönökben. Bonhoeffert 1945. április 9-én végezték ki. A *tanítványság ára* című könyvét 1936-ban írta, amelyben kifejti, hogy a tanítványság rendkívüli módon látható engedelmességet jelent, és ez a legfőbb botrány, amit Jézus tanítványai felvállalnak.
2. <https://readingacts.com/2014/10/02/the-sermon-on-the-mount-and-christian-ethics/>, 2017. 01. 13.

3. Jacob Prahlow: The Sermon on the Mount and Christian ethics. <http://www.conciliarpost.com/theology-spirituality/the-sermon-on-the-mount-and-christian-ethics/>, 2016. 01. 13.
4. David Crump: Applying the Sermon on the Mount. *Criswell Theological Review* 6. (1992/1) 4. o.
5. A *Magyar katolikus lexikon* szerint a „Didakhé” tón dódéka apostolón (gör. ‘a 12 apostol tanítása’) az apostoli atyák korának dokumentuma, amely a legrégebbi ránk maradt egyházi rendtartás.
6. Crump, 4. o.
7. „A tudományosság és a gondolati mélység, az összefoglaló látás és a világosság mesterműve, amelynek elrendezése, rendszere és fölépítése csak kora hatalmas dómjaihoz hasonlítható.” (Diós István: Aquinói Szent Tamás in uő: *A szentek élete*. <http://www.katolikus.hu/szentek/0128.html>, 2017. 01. 16.)
8. Crump, 5. o.
9. Uo., 6. o.
10. Uo., 7. o.
11. Uo., 8. o.
12. Uo., 10. o.
13. „A Magna Charta (»Nagy Szabadságlevél«) volt az a dokumentum, amely talán a legnagyobb korai hatást gyakorolta arra a hosszú történelmi folyamatra, amelynek eredményeképpen az angol nyelvterületeken ma az alkotmányos jog van érvényben.” (Az emberi jogok rövid története. <http://hu.humanrights.com/what-are-human-rights/brief-history/magna-carta.html>, 2017. 01. 17.)
14. What is the connection between prayer and fasting? <https://www.gotquestions.org/prayer-fasting.html>, 2017. 01. 17.
15. C. H. Spurgeon: The secret of failure. <http://www.romans45.org/spurgeon/sermons/2454.htm>, 2017. 01. 17.

Békefi Bálint

14 elv a vallások keresztény megközelítéséhez

A grafika szerkesztője megpróbálta egy képen elhelyezni a számos vallási irányzatot. Sőt az egymásból történő kifejlődésüket is érteni véli.

Mai világunkban észre kell vennünk, hogy az ateizmus és a szekularizmus mellett számos nem keresztény vallás is körülvesz bennünket, és ez a pluralizmus várhatóan a jövőben növekedni fog. Így keresztényekként szembetaláljuk magunkat egy olyan kérdéssel, amelyre a mi kultúránkban az elmúlt századokban kevésbé volt sürgető választ adni: hogyan viszonyuljunk ezekhez a vallásokhoz? Hogyan ismerkedjünk velük, hogyan tanulmányozzuk őket? Külön posztot írhatnák a „hogyan” mellett a „miért” kérdéséről is, de ez egyre kevésbé tűnik szükségesnek. Különösen az iszlám egyre meghatározóbb szerepével a közbeszédben a hozzá kapcsolódó sokféle kulturális üzenet között szükségünk van arra, hogy biblikusan keressünk utat és válaszokat.

Azonban az, hogy keresztények vagyunk, meghatározza a teljes életünket, beleértve a más vallásokkal való foglalkozásunkat is. Én úgy látom, sok keresztény nem meri vagy akarja ezt megfontolni, így ezen a téren sokan sokféle helytelen szélsőségbe esnek. Egyik kedvenc kortárs keresztény gondolkodóm, James N. Anderson református teológiai tanár az iszlámról szóló egyetemi kurzusát azzal kezdte, hogy megfogalmazott tizennégy elvet, amelyeket keresztényeként követniük kell a vallások tanulmányozásakor. A következőkben ezeket fogom összefoglalni. Amint látható lesz, részben átfedésben vannak egymással, részben következnek egymásból, tehát valószínűleg kevesebb pontban is elérték volna – azonban bízom benne, hogy sokunk javára válik a bővebb kifejtés is.

1. A hűség elve

A nem keresztény vallásokat nem szabad semmilyen olyan módon tanulmányoznunk, amely bármilyen mértékben megalkuvást igényel a keresztény hitünkkel. Máshogy megfogalmazva: a más vallások tanulmányozásakor is elkötelezett keresztényeknek kell maradnunk. Pál apostol arra figyelmeztet, hogy „mindaz, ami nem hitből van, bűn” (Róm 14,23), továbbá arra buzdít Júdás apostollal együtt, hogy „álljatok meg a hitben” (1Kor 16,13) és „küzdjete a hitért” (Júd 3). Ugyanez következik híres felszólításából: „Akár esztek tehát, akár isztok, vagy bármi mást tesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek!” (1Kor 10,31)

2. A „nincs semlegesség” elve

Nem szabad megpróbálnunk a nem keresztény vallásokat „vallásilag semleges” szemszögből tanulmányozni. Elterjedt elképzelés, hogy más vallások tanulmányozásakor a saját hitünket, meggyőződésünket félre kell tennünk ahhoz, hogy elfogulatlan és tudományos igényű munkát végezhessünk. Azonban a vallási semlegesség keresztény szempontból mind elfogadhatatlan (a hűségesség elve miatt), mind lehetetlen. Lehetetlen elvben azért, mert nem létezik semleges pozíció: Jézus szerint „aki nincs velem, az ellenem van, és aki nem velem gyűjt, az tékozol” (Lk 11,23). Lehetetlen gyakorlatban is azért, mert mindenkinek van vallásos elfogultsága – többek között az ateistáknak is –, és még ha valaki kísérletet is tesz ezeknek a kizárására, és azt állítja, hogy semlegesen vizsgál vallásos kérdéseket, rendszerint mégis könnyen felfedezhetők az elfogultságai.

3. A megítélés elve

Sokak szerint a vallások tanulmányozásának pusztán leírónak kell lennie, amely jellemzi és bemutatja a vallásokat, de nem alkot róluk erkölcsi ítéleteket. Azonban ha keresztényként akarjuk folytatni kutatásunkat, meg kell ítélnünk, hogy mi a jó és a rossz az egyes vallásokban. Ahogy Pál apostol írta a thesszalonikai hívőknek: „mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok!” (1Thessz 5,21–22) A János 7,24-ben Jézus szavaiból („Ne ítéljete látszat szerint, hanem hozzatok igazságos ítéletet!”) kiderül, hogy van helyes és helytelen ítélet: figyelniük kell, hogy az elsőt gyakoroljuk, az utóbbit pedig elkerüljük.

4. Az objektivitás elve

A fentiek szerint a más vallások tanulmányozásakor sem tehetjük félre a hitbeli és erkölcsi elkötelezettségeinket. Ez azonban nem jelenti, hogy „minden belefér” – vannak olyan tényezők, amelyeket igyekeznünk kell kizárni a más vallások vizsgálatakor. Ezek elsősorban a személyes és kulturális preferenciák és előítéletek. Mózes törvénye is figyelmeztet az elfogultság elkerülésére, a pártatlanságra: „Ne kövessetek el jogtalanságot az ítélezésben! Ne légy elfogult a nincstelen javára, és ne kedvez a hatalmasnak! Igaz ítéletet hozz honfitársad ügyében!” (3Móz 19,15) Hasonlóan az irgalmas szamaritánus példázata (Lk 10,25–37) is óva int a helytelen előítéleteinktől. Ebből az is következik, hogy a más vallásokat a saját elveik alapján kell megpróbálnunk megérteni, megengedve, hogy a képviselőik maguk határozzák meg és magyarázzák el a nézeteiket, nem pedig a mi fogalmainkat

rájuk erőltetnünk – mindezt úgy, hogy közben nem adjuk fel a saját hitbeli elkötelezettségünket.

5. A viszonzosság elve

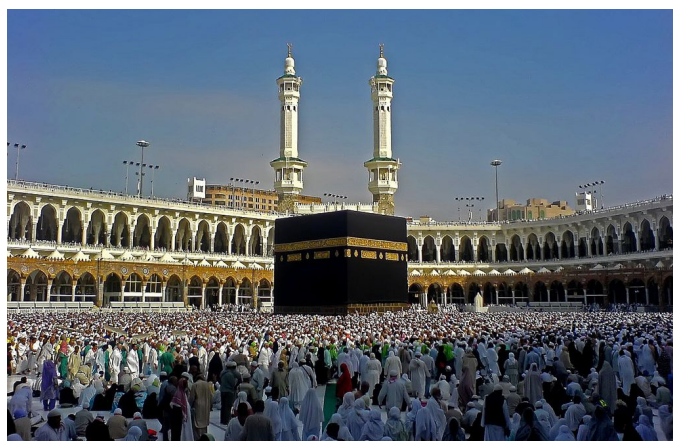
A viszonzosság egy erkölcsi fogalom, amelyet a Bibliában többek között Jézus fogalmaz meg az aranyszabályként elhíresült parancsában: „amint szeretnétek, hogy az emberek veletek bánjanak, ti is úgy bánjatok velük!” (Lk 6,31) Ez az ószövetségi törvényre megy vissza (3Móz 19,18), és valamilyen formában a legtöbb vallásban megtalálható. A jelen helyzetben azt jelenti, hogy a más vallásokat – pontosabban a más vallások követőit – úgy kell kezelni, ahogyan szeretnénk, hogy ők minket kezeljenek. Egy példa ennek az alkalmazására: ahogyan protestánsként nem vennénk szívesen, ha egyes Mária-dogmák gyenge pontjaival próbálna valaki kritizálni a hitünket, ugyanúgy az iszlámnál sem helyes, ha felületes általánosításokon keresztül egy szúfi hívővel szemben bizonyos szunnita sajtáságok ellen érvelünk, hiszen ezek eltérő irányzatok.

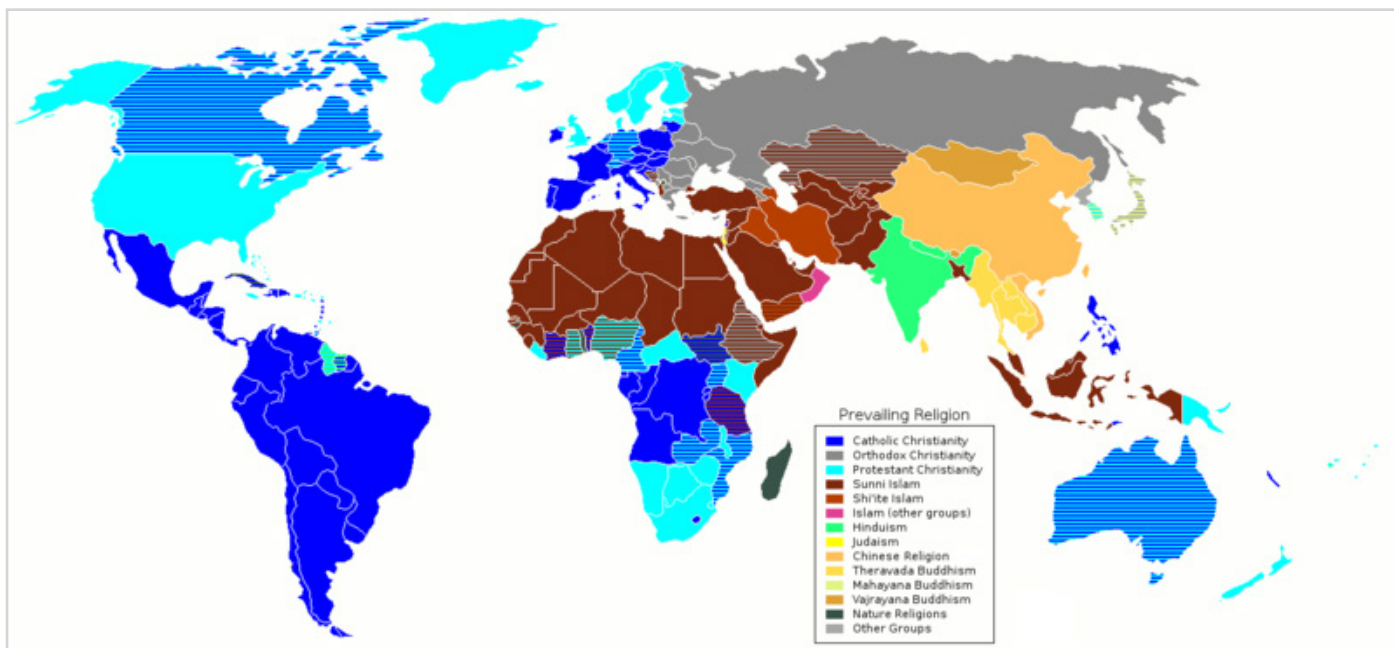
6. A pontosság elve

Ez az elv valójában a kilencedik parancsolat alkalmazása: „ne tanúskodj hamisan felebarátod ellen!” (2Móz 20,16) Keresztényként törekedniük kell arra, hogy pontosan értsük meg és mutassuk be a más vallásokat, mind azok részletei, mind a kiterjedtségük tekintetében. Nem hagyhatunk el fontos részleteket, és nem hangsúlyozhatunk túl egyes elemeket (például a negatívumokat) úgy, hogy az a vallás pontatlan bemutatásához vezessen.

7. A következetesség elve

Ezen elv szerint nem alkalmazhatunk kettős mércét a más vallások kiértékelésekor: más szempontok vagy mércék szerint ítéelve meg azokat, mint a saját hitünket. Jézus is beszélt ehhez hasonlóról a hegyi beszédben: „képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát, és akkor majd jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd testvéred szeméből a szálkát.” (Mt 7,5) Ez hathat magától értetődőnek, de a gyakorlatban sokszor nehéz: például hajlamosak vagyunk a kereszténység megítélésekor annak a legelőnyösebb képviselőit felhozni, míg más vallások esetében a leggonoszabb vagy legbutább formáit emeljük ki. Vagy például ha valaki azt állítja, hogy a Bibliában ellentmondások találhatóak, jogot tartunk arra, hogy ezeket megpróbáljuk összeegyeztetni – így ezt a lehe-

A jelenleg uralkodó vallási irányzatok (Forrás: Wikipedia, Religions szócikk)

tőséget meg kell adnunk a más vallások, illetve más szent szövegek védelmezőinek is.

8. A helyes fontossági sorrend elve

Ez az elv azt mondja ki, hogy a vallások leírásakor és kritizálásakor a legnagyobb hangsúlyt az adott vallás legfontosabb hittételeire és gyakorlataira kell tennünk. Például az iszlám esetében könnyű lehetne a figyelmet nagyrészt a Mohameddel kapcsolatos esetleg kompromittáló történeteknek vagy a nők öltözködési előírásainak szentelni, azonban ezek nem meghatározóak a legtöbb muszlim hitében, sem az iszlám világnézetben. Ezért (emlékezzünk vissza a viszonyosság elvére) ahogyan mi sem szeretnénk, hogy hitünket főleg másodlagos részletek alapján kritizálják, nekünk is ügyelnünk kell arra, hogy ezt elkerüljük. Ezt az elvet tükrözi Pál apostol felszólítása Tituszhoz, amikor a jelentéktelen viták elkerülésére figyelmezteti: „kerüld az ostoba vitatkozásokat, a nemzetségtáblázatokkal kapcsolatos kérdéseket, a viszálykodásokat és a törvényeskedő harcokat, mert ezek haszontalanok és hiábavalók.” (Tit 3,9)

9. A sokféleség elve

Részben az előző elv ellensúlyozására szolgál a sokféleség elve: míg fontos, hogy egy vallásban a lényeges és központi tanokra összpontosítsunk, nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt aényt, hogy minden nagyobb vallásban jelentős sokféleség, számos irányzat található, és ezek megismerése elengedhetetlen mind a vallások felelősségteljes megítéléséhez, mind a híveikkel való hasznos párbeszédhez. Fontos elkerülni a hibát ezen a ponton az, ha egy olyan tulajdonságot, amely valójában csak a vallás egy részére igaz, központiként és meghatározóként kezelünk.

10. A jóindulat elve

A jóindulat elve azt mondja ki, hogy egy ellentétes álláspont kritizálása során azt az álláspontot a lehető legerősebb, leg-

meggyőzőbb formájában kell bemutatni, nem pedig lebutítva, egy könnyen cáfolható karikatúraként. Ez is visszavezethető a viszonyosság elvére, és valójában nem pusztán más vallások kutatásánál alkalmazható, hanem minden keresztény tudományos munkában.

11. Az ellentét elve

Ezen elv szerint fel kell ismernünk, hogy a kereszténység és minden más világnézet között mély, alapvető szembenállás található. Legfontosabb értelemben nem beszélhetünk egy skáláról, egy spektrumról, amikor a különböző vallások és a kereszténység viszonyát taglaljuk (bár részigazságokat természetesen tartalmazhatnak): az ellentét sokkal inkább olyan, mint a világosság és a sötétség közötti – a bibliai képek szerint pedig itt nincs félhomály (vö. 1Pt 2,9: „Isten... a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket”). Cornelius Van Til a következőképpen fogalmaz:

Kettő, és csakis kettő csoportja van az embereknek. Vannak, akik a teremtményt imádják és szolgálják, s vannak, akik a Teremtőt. Vannak szövetségsgözögök és szövetségmegtartók. Az emberek tevékenységének egészében, filozófiai és tudományos munkálkodásukban ugyanúgy, mint imádatukban, az emberek vagy szövetségmegtartók, vagy szövetségsgözögök.

12. Az általános kegyelem elve

Fel kell ismernünk és hálát kell adnunk Istennek azért, hogy minden nem keresztény vallásban található valamennyi igazság és valamennyi jó – ennek az oka pedig annak az Istennek a kegyelme, aki „felhozza napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak” (Mt 5,45), és aki megáldotta Izmaelt, pedig csak Izsákkal lépett szövetségre (1Móz 17,20–21). Ez a felismerés árnyalja az ellentét elvét, lehetővé téve azt, hogy a nem keresztény világnézetekben elfogadjuk az igazságot, és építhessünk rá a vallásközi beszélgetéseinkben. Pál apostolnál is ezt a megközelítést találjuk, ha

megfigyeljük az Areopágoszon a görögök előtt elmondott beszédét (ApCsel 17,22–31).

13. A felcserélő élőködés elve

Ez a (bevallottan különös nevű) elv azt mondja ki, hogy a nem keresztény vallásoknak mindig része a biblikus hit valamely elemének felcserélése egy téves nézetre, miközben továbbra is a biblikus hitből merítik az igaz elképzeléseiket. Az elv első felét írja le Pál apostol a római levélben: „Akik bölcsenek mondják magukat, bolonddá lettek, és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték halandó emberek, sőt madarak, négy lábúak és csúszómászók képmásával.” (Róm 1,22–23) A felcserélésre példaképpen felhozhatjuk a többistenhívő vallásokat, amelyek a bibliai egyistenhitet több (és így szükség-szerűen „kisebb”) isten imádatára cserélték fel – így tesznek például a mormonizmus és a hinduizmus egyes irányzatai. A második felével kapcsolatban nem állítjuk, hogy a Biblia olvasásával jött létre az összes nem keresztény vallás (bár meglepően sok igen), de azt igen, hogy az első, eredeti hitben a Biblia Istenét imádták (az édenkerttől kezdve), és hogy azóta is ami öröla a természetből megismerhető, azt időnként egyes vallások elismerik, és így közvetetten a bibliai hitre alapoznak. Erre lehet példa az egyistenhit az iszlámban, vagy a halál utáni életben való hit számos keleti vallásban.

14. A békéltetés elve

Utolsóként azt érdemes megjegyeznünk, hogy a más vallások híveivel folytatott dialógusban keresztényekként feladatunk törekedni a békességre – de nem az igazság árán. Pál arra kér, hogy „ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljétek minden emberrel békességben” (Róm 12,18), Jézus pedig azt tanítja, hogy „boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek” (Mt 5,9). Tehát más vallások tanulmányozásakor, sőt, akár kritizálásakor a célunk nem lehet az indulatok felszítása vagy erőszak és az ellenségeskedés kiobbantása. Ha azonban az adott vallás valamely hívei minden ellenkező irányú erőfeszítésünk ellenére mégis így reagálnak akkor, ha megpróbáljuk szeretetteljesen az igazságot képviselni feléjük, az már nem a mi felelősségünk. De még ekkor is készeknek kell lennünk a sértések és támadások elviselésére az evangélium céljáért. Ehhez kapcsolódva zárásként olvassuk el, mit tanított Jézus az ellenségeinkkel való viselkedésről:

„Nektek pedig, akik hallgattok engem, ezt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket; áldjátok azokat, akik átkoznak, és imádkozzatok azokért, akik bántalmaznak titeket! Aki arcu üt téged, tartsd oda annak arcod másik felét is, és aki elveszi

felsőruhád, attól alsóruhád se tagadd meg! Adj mindenkinek, aki kér tőled, és aki elveszi a tiedet, attól ne követeld vissza! És amint szeretnétek, hogy az emberek veletek bánjanak, ti is úgy bánjatok velük! Ha azokat szeretitek, akik szeretnek titeket, mi a jutalmatok? Hiszen a bűnösök is szeretik azokat, akik őket szeretik. És ha azokkal tesztek jót, akik veletek jót tesznek, mi a jutalmatok? Hiszen a bűnösök is ugyanezt teszik. És ha azoknak adtok kölcsönt, akiktől reméletek, hogy visszakapjátok, mi a jutalmatok? Bűnösök is adnak kölcsönt bűnösöknek, hogy visszakapják azt, ami jár nekik. Ti azonban szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót, és adjatok kölcsön, semmit sem várva érte: nagy lesz akkor a jutalmatok, és a Magasságos fiai lesztek, mert ő jóságos a hálátlanok és gonoszok iránt. Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!”
(Lk 6,27–36)

Forrás: webzegezis.hu
(Közlés a szerző hozzájárulásával.)

Jegyzetek

1. Angolul: charity. Ebben a kontextusban nehezen fordítható.
2. Cornelius Van Til: *Christian apologetics* (Phillipsburg: P&R, 2003), 62. o. Szabó Miklós fordítása.

Tóth Krisztián

Explicit ószövetségi idézetek János evangéliumában¹

Explicit idézetekből 14 darab található János evangéliumban. Az alább közölt áttekintő táblázatban együtt láthatjuk jánosi 14 idézetünk újszövetségi helyét és eredeti ószövetségi forrását. Számba vesszük a többi újszövetségi előfordulási helyet is. Közöljük az újszövetségi görög idézet viszonyát, összehangját az eredeti Septuaginta, (proto)masszoréta szövegekkel, illetve a konkrét személyeket: Jézus, evangélista, mások, akik használják az idézeteket. Látszik, hogy János apostol rendkívül kifinomult és igényes módon nyúl az ószövetségi iratokhoz.

Szépen látszik az a mértanilag pontos szerkesztésmód, amivel János megtervezte evangéliumát és elhelyezte ben-

ne az ószövetségi idézeteket; mindegyiket a maga helyére. Mindenféle számmisztika és belemagyarázás intenciója nélkül mondhatjuk, hogy a 14 jelképes, bibliai szám, melynek fele, a 7 is sokat mond. Mondhatja valaki, hogy „véletlen”, hogy pont ennyi explicit idézet szerepel János evangéliumában. Isten világában ugyanakkor nem ismert ez a fogalom. A bevezetőben közölt adatok ide is kíváncsognak, és keretbe foglalják a jánosi mű ilyen témájú elemzését, 7 explicit idézet – az összes fele – hozható párhuzamba egyértelmű módon valamelyik vagy több szinoptikus evangélium idézeteivel.²

1. Áttekintő táblázat.

Forrás: saját készítésű, Köstenberger nyomán (lásd 2. lj.).

IGEHELY – ÚJSZÖV.	Bevezető formula	IGEHELY – ÓSZÖV.	Előfordul még...	„Tulajdonos”	Kapcsolat – LXX / Masszoréta
Jn 1,23	ἔφη = mondta	Ézs 40,3	Mt 3,3; Mk 1,3; Lk (1,76) 3,4	Bemerítő János	LXX (?) kisebb változtatásokkal → kontextusba illeszkedés célja
Jn 2,17	ὅτι γεγραμμένον ἔστιν = hogy írva van	Zsolt 69,9a	–	tanítványok / evangélista	LXX (?) kisebb változtatásokkal
Jn 6,31	καθώς ἔστιν γεγραμμένον = amint meg van írva	Zsolt 78,24b	(1Kor 10,3); Jel 2,17	tömeg	LXX (?) kisebb változtatásokkal
Jn 6,45	ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις = meg van írva a prófétáknál	Ézs 54,13a	–	Jézus	LXX (?) kisebb változtatásokkal
Jn 10,34	Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν = nincs megírva a ti törvényetekben?	Zsolt 82,6a	–	Jézus	LXX = MSz → Septuaginta megegyezik a (proto) Masszoréta szöveggel
Jn 12,13	–	Zsolt 118,26a	Mt 21,9; Mk 11,9–10	tömeg	LXX = MSz azonos tartalmú!
Jn 12,14–15	καθώς ἔστιν γεγραμμένον = amint meg van írva	Zak 9,9	Mt 21,5	evangélista	függetlenebb adaptációja az LXX/MSz-nek
Jn 12,38	ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῆ ὃν εἶπεν = hogy Ézsaiás próféta szava beteljesítessék, amelyet... mondott	Ézs 53,1	Róm 10,16	evangélista	LXX = MSz azonos tartalmú!
Jn 12,40	ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας = mert ismét mondta Ézsaiás	Ézs 6,10	Mt 13,15; Mk 4,12; ApCsel 28,27	evangélista	függetlenebb adaptáció az LXX-hez képest: koncentrikusból → párhuzamossá
Jn 13,18	ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ = hanem hogy az Írás beteljesítessék	Zsolt 41,10	(Mt 26,23); Mk 14,18; Lk 22,21; Jn 17,12; ApCsel 1,16	Jézus	függetlennek tűnik az LXX-től, János (héberből) saját fordítása (!?)
Jn 15,25	ἀλλ’ ἵνα πληρωθῆ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι = hanem hogy beteljesítessék a Szó, amely az ő törvényükben megíratott	Zsolt 35,19; 69,4	–	Jézus	LXX (?) kisebb változtatásokkal
Jn 19,24	ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ = hogy az Írás beteljesítessék	Zsolt 22,18	Mt 27,35; Mk 15,24; (9,12); (Lk 24,26)	evangélista	LXX = MSz azonos tartalmú!
Jn 19,36	ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ = hogy az Írás beteljesítessék	2Móz 12,46; 4Móz 9,12; Zsolt 34,20	–	evangélista	LXX (?) kisebb változtatásokkal – kombinálva a három igeverset
Jn 19,37	καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει = és ismét más Írás mondja	Zak 12,10	Mt 24,30; Jel 1,7	evangélista	LXX – alkalmatlan, mert félreértelmezi a héber eredetit!!

Az idézetek bevezetésük kapcsán két nagyobb csoportba oszthatók: az első hét (Jn 1,23; 2,17; 6,31.45; 10,34; 12,13.15) az „ahogyan meg van írva...” típusú, a második hét (Jn 12,38.40; 13,18; 15,25; 19,24.36 és 37) a „hogy beteljesedjék az Írás” típusú bevezető formulára építi rá a textust. Kilenc ószövetségi idézet az evangélium első felében (1–12. fejezet), öt pedig a második felében (13–21. fejezet) található. Strukturálisan a legszignifikánsabb idézetpárt az evangéliuma közepén – 12. fejezet 38–40. versek – helyezte el János!³ Több utalás és ószövetségi szimbólum jánosai használata kötődik valamilyen módon zsidó vallási ünnephez. Az idézetek fele, hét a Zsoltárok könyvéből,⁴ négy Ézsaiás könyvéből, kettő Zakariástól és egy a Tórából – Pentateuchos – származik. Az Ószövetség használatának átfogó célja János evangéliumában az, hogy hivatalosan bizonyítsa és bemutassa, hogy mind Jézus nyilvános szolgálata, mind kereszthalála beteljesített szentírási próféciákat. Az explicit idézetek sűrítésével, amelyek a zsidók makacsságának motívumai (Jn 12,38.40) és Jézus passiója (Jn 19,24.28.36–37) köré csoportosulnak, biztosítja János az olvasóit egy olyan bibliai logikáról, amely Jézus messiási voltának elutasítása ellen küzd.⁵

„Ezek pedig azért íratlak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében.” (Jn 20,31) Végeredményben tehát amellet, hogy elismerjük: az evangélista fantasztikus munkát végzett, megláthatjuk az ihlető szerző, az Ūristen betűt is meglevenítő erejét.

A Biblia hitelessége

1947-ben egy fiatal beduin kecskepásztor kereste elkőborolt állatát. Ekkor találta meg a Kumrán-hegység egyik barlangjában az azóta *holt-tengeri tekercsek* néven elhíresült rendkívül jelentős régészeti lelet első darabjait.⁶ Mérföldkőhöz érkezett a történelem a Biblia hitelessége szempontjából, mert a tekercsek szinte a teljes Ótestamentumot tartalmazva legkésőbb az első század második harmadára datálhatók.⁷ Ezt az is bizonyítja, hogy az esszénuscsoportok is eltűntek Titusz és a rómaiak hadjárata során Kr. u. 68 körül.⁸ Az Ótestamentum ma ismert szövege a masszorétáktól származik, akik pontos kritériumrendszer szerint sokszorosították⁹ héber nyelven az ősi szövegeket. A XX. század közepe előtt tehát az ószövetségi szövegeket csak a középkori – IX–X. századi – másolatokból ismerte az emberiség, így a tekercsek felfedezése hatalmas jelentőségű, mert bizonyítja a masszorétikus szövegahagyomány megbízhatóságát.¹⁰ A korabeli hiteles másolatok tehát egyezést mutatnak a mai Bibliánkkal, benne mind az ószövetségi, mind az Újszövetségben felhasznált részekkel. A két szövetség kapcsán sokatmondó és beszédes az Ótestamentum végén található utolsó malakiási mondat: „Az atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz, hogy pusztulással ne sújtsam a földet, amikor eljövök.” (Mal 3,24)

Így végződik az Ószövetség, mintha ott égne benne a vágy, hogy a „nagy testvér”, a „báty” tudjon majd kapcsolódni 400 évvel később születő „öccséhez”. A generációk közti elidegenedés örök probléma. Az Újtestamentum első mondata mintegy visszautal az Ószövetség legnagyobb alakjaira, Dávidra és Ábrahámra. Jézus Krisztusban látjuk az összekötő kapcsot: „Jézus Krisztusnak, Dávid fiának, Ábrahám fiának nemzetségekönyve.” (Mt 1,1) Meglátszik a koherencia a proféta

szavai és Máté evangélista között, ami szemléletesen kiabrázolódik az Újszövetség első lapján megjelenő nemzetség-táblázatban, amely levezeti Ábrahámától kezdve Dávidon át Jézusig a kontinuitást. Máté evangéliumának elején – a 3. fejezetben – feltűnik Bemerítő János alakja, akiben az Újszövetség a „visszajött” Illést látja. Erre utal Malakiás könyvének vége, a fentebb idézett ige előtti vers: „*Én pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát, mielőtt eljön az Ūr nagy és félelmetes napja.*” (Mal 3,23)

Konklúzió

A hűséges Isten, aki nem változik, kijelenti magát különböző korokban. „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz” – olvasható a Zsid 13,8-ban. Számos alkalommal, különböző módokon szólt, de a kijelentés csúcsa a Messiás inkarnációja: „*Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk... Ő Isten...*” (Zsid 1,1–3a)

A Biblia szerves egész, így az újszövetségi exegézisünk során nem hanyagolhatjuk el vagy hagyhatjuk figyelmen kívül az Ószövetséget. Az a tény, hogy az Ótestamentum ennyi helyen és ennyiszor megjelenik az Újtestamentumban, azt az igényt és célt fejezi ki, hogy az újszövetségi szerzők ki kívánták nyilvánítani: bíznak az Ószövetség tekintélyében, sehol sem kérdőjelezik meg a korábban leírt igazságokat,

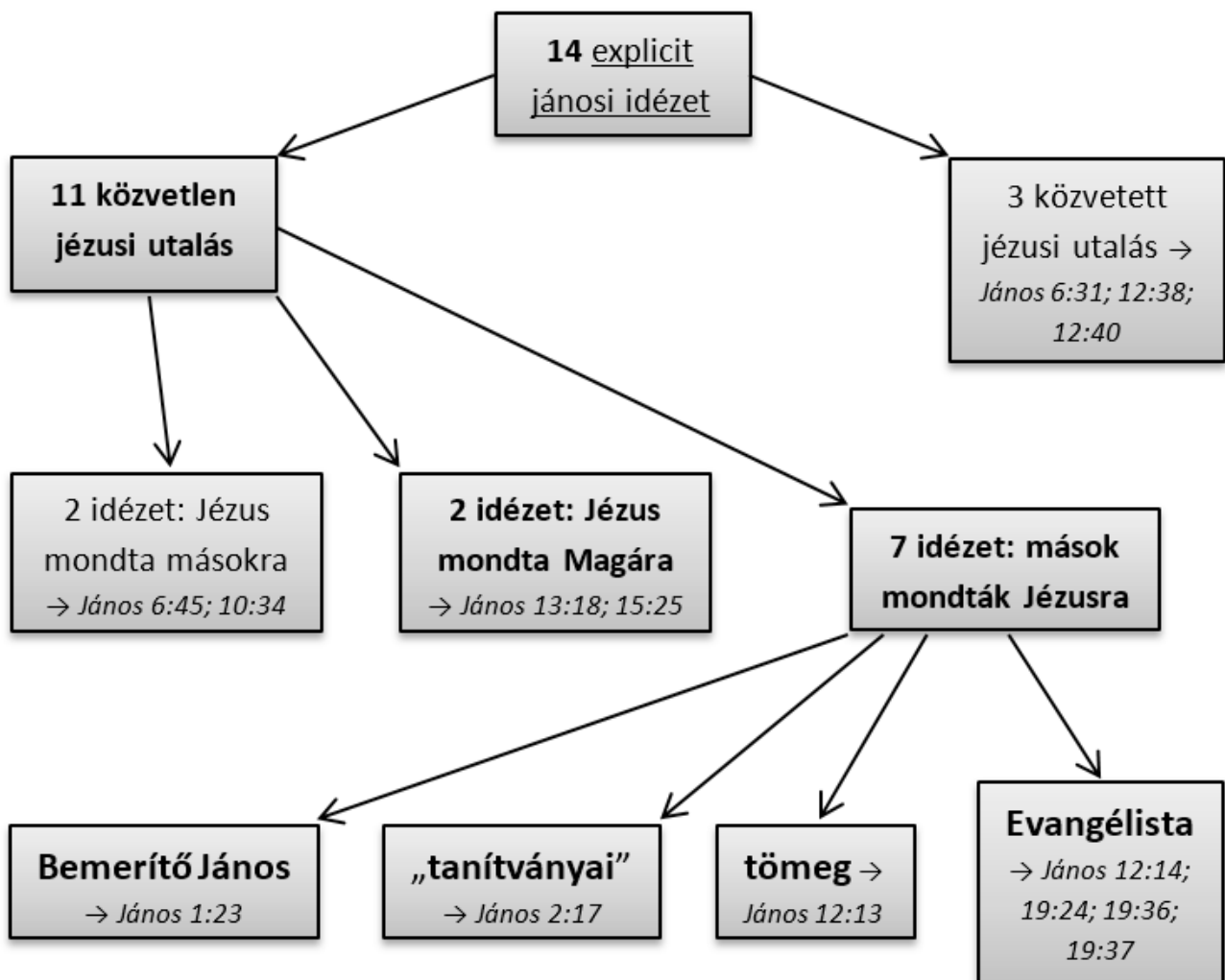

sőt pont a próféciák beteljesedése témájában számos helyen megerősítik és visszaigazolják azt. Az újszövetségi idézetek lehetnek alázatos főhajtások a szerzők részéről az Ószövetség nagyjai előtt. Mi a jelentősége az újszövetségi idézeteknek? Lépten-nyomon látható, hogy az Ószövetségben is ott van az evangélium, csak észre kell venni. „Ami az Ószövetségben rejtve van, az az Újszövetségben feltárul.”¹¹ Jézus a Jn 5,39-ben kijelenti az Írásokról,¹² hogy „*azok rólam tesznek bizonyosságot*”, majd így folytatja a 46. versben: „*ha hinnétek Mózesnek, hinnétek nekem: mert ő énrólam írt.*” Pálnak egy Jézushoz kapcsolódó fontos megállapítása olvasható a 2Kor 3,14–16-ban: „*De az ő gondolkozásuk eltompult, mert az Ószövetség felolvasásakor ugyanaz a lepel mind a mai napig felfedetlenül megmaradt, mivel az csak Krisztusban tűnik el. Sőt mindmáig, valahányszor Mózeset olvassák, lepel van a szívükön. De ha majd megtérnek az Úrhoz, elvételik a lepel.*” (Kiemelés tőlem.)

Szakdolgozatom elején feltettem a kérdést: Biztosan csak egy magyarázat van? Mint láttunk, részben igen és részben nem a válasz, de meg kell indokolnunk. Ebben a témában pont az idézetek sokat segítenek nekünk. Békességünk lehet,

ha azon a nézőponton vagyunk, hogy szükséges a szélsőségek elkerülése végett egy eredeti értelem, ami – adott esetben párosult, kiegészült egy újszövetségi teljesebb értelemmel – kibővíthet az adott textus számos mai alkalmazási lehetőségével.

Hipotézisem az Újszövetségben szereplő ószövetségi idézetek kapcsán az volt, hogy mindegyik jánosi explicit idézet – 14 darab – „valamilyen módon kapcsolatban van Jézus személyével, ő mondja, rá mondják, vagy a Mester jelen van az elhangzáskor, de végeredményben valahogy a Messiásra utal”.¹³ Ez a feltevés teljesen beigazolódtott, hiszen a 14 idézet több mint háromnegyede, 11 idézet (78,5%) közvetlen kapcsolatban van Jézus Krisztussal, a másik 3 pedig közvetett módon utal rá. Ha részletezzük az eredményeket, amiben segítségünkre van a közölt áttekintő táblázat, megfigyelhető, hogy a Messiással közvetlen kapcsolatban levő 11 idézetből 4-et maga Jézus mond ki, ezekből 2 vonatkozik egyértelműen önmagára (Jn 13,18 – „*velem... ellenem*”; Jn 15,25 – „*engem*”). Az itt közölt megfigyeléseimet szemléletesen foglalja össze az alábbi ábrám:

1. ábra: A 14 explicit jánosi idézet megoszlása (saját készítésű ábra)

A 14 idézetből 9 utal egyértelműen Jézusra, tehát ő vagy más – Bemerítő János, tanítványok, evangélista, tömeg – mondja Jézusra (magára). Eszerint János evangéliumában az explicit idézetek közel harmada – 64,3%-a – szól egyértelműen Jézus Krisztusról.

Az a 3 idézet, mely „csak” közvetett kapcsolatba hozható Jézussal, a következő: Jn 6,31-nél a Jézussal beszélgető tömeg idézi fel, hogy a pusztai vándorlás során Isten mannát¹⁴ adott nekik. A Jn 12,38 és 12,40 dupla idézetei szintén a zsidók Jézussal való vitáját követik, az evangélista Ézsaiástól vett igékkel ad magyarázatot a Messiásban való hit hiányára.

Az idézetek felét – 7 darab – az evangélista: János apostol mondja ki, írja le. Ez is mutatja, milyen gondos tudatosság-gal használta az ószövetségi idézeteket, és körültekintően tervezte meg művét.

Összegezve: nem volt olyan jánosi explicit idézet, amely ne utalna Jézus Krisztusra közvetlen vagy akár közvetett – szövegkörnyezet általi – módon. Minden János evangéliumában elhangzó ószövetségi idézet környezetében tehát „ott volt” Jézus lokális vagy lelki értelemben.

Összefoglalás

A Bibliánk közepén található, számos alkalommal emlegetett üres lap sokat szimbolizál egyszerre el is választ, de össze is köt. A két testamentum között eltelt közel 400 „csöndes” év¹⁵ mellett egy újabb és teljesebb valóságot is kiábrázol. Úgy gondolom, a teológiában ezzel a szakzsargonnal élve a két szövetség között feltétlenül beszélhetünk paradigmaváltásról. Kétségtelenül új bor és új tömlő adatott. Jézus Krisztus személyének megjelenésével gazdagodott és mozdulhatott a teljesség felé a korábbi megértés. „Mert benne lakik az istenség egész teljessége *testileg*, és benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez, mert ő a feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak.” (Kol 2,9–10; kiemelés tőlem)

A Megváltó inkarnációjának milyensége és a testet öltés időpontja is a tökéletes teljességre mutat. „*De amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született a törvénynek alávetve, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy Isten fiaivá legyünk.*” (Gal 4,4–5; kiemelés tőlem)

Isten Fia, Jézus Krisztus az, aki segíti az igeolvasót a helyes megértésben. A korábban idézett ige újra ide kívánczik: „*az Ószövetség felolvasásakor ugyanaz a lepel mind a mai napig felfedetlenül megmaradt, mivel az csak Krisztusban tűnik el.*” (2Kor 3,14b) Ő segít a valódi exegézis és applikáció folyamatában.

Végezetül úgy gondolom, hogy fontos és tág téma a két szövetség kapcsolata és a szentírási idézetek vizsgálata. Korántsem merítettem ki, de reményeim szerint egy kis ízelítővel tudtam szolgálni a problémakör tekintetében és egy bibliai könyv; János evangéliuma részletesebb vizsgálatával. Hálás vagyok Istennek, aki ötletet és erőt adott, és sokaknak, akik lehetővé tették a témában való elmélyedést.

Biztosan tudhatjuk hittel, hogy a Bibliát Isten írta, a szövegre irányuló isteni gondviselés működött és működik! Ahogy a zsidókra, úgy a keresztényekre is igaz, hogy a Könyv népe vagyunk. Istenünk a Könyv Istene, Szentírásunk Isten Könyve. Ami pedig a két szövetség kapcsolatát illeti, bátran mondhatjuk hittel, amikor az Újtestamentumban szereplő

ótestamentumi idézetekre gondolunk: valóban Biblia van a Bibliában!

Jegyzetek

1. A szerző *Biblia a Bibliában?! Ószövetségi igeversék az Újszövetségben; messiási próféciák vizsgálata és János evangéliumában található idézetek exegézise és applikációja* című szakdolgozatának (BTA MA, 2017) kivonata.
2. Andreas J. Köstenberger: *John in Commentary on the New Testament use of the Old Testament* (Grand Rapids: Baker Academic, 2007) 416. o.
3. Uo., 415. o.
4. Az Újszövetség részben vagy egészében 104 zsoltárverset idéz, van olyan, amelyett akár többször is. Az első keresztények sokszor a zsoltárokból merítettek ötletet hitvallásuk megfogalmazására (2,7; 110,1.4). (*Biblia. Magyarázó jegyzetekkel* [Budapest: Kálvin, 2004] 610. o.)
5. Köstenberger, 416. o.
6. 'qumrani kéziratok' in *Magyar katolikus lexikon*. <http://lexikon.katolikus.hu/Q/qumrani%20ok%C3%A9ziratok.html>. Letöltve: 2017. január 27.
7. *Jézus és a holt-tengeri tekercesek* (Szeged: Agapé, 1999) 11. o.
8. *Biblia*, 1586. o.
9. Josh McDowell: *Bizonyítékok a keresztény hit mellett* (Budapest: KIA, 2004) 73–74. o.
10. Alexander Schick: *Csodálatos Kumrán* (Budapest: Ethos Kft., cop. 1998) 11–12. o.
11. Szent Ágostont idézi Leif Nummela: *Benne lakozik a teljesség. Miért Jézus a Biblia megértésének kulcsa?* (Kolozsvár: Koinónia, 2016) 18. o.
12. Itt nem másra gondol és utal Jézus, mint az Ószövetségre: törvény és próféták. Addig nem is volt más, az Újszövetség kanonizációja majd jóval később történik.
13. Lásd jelen dolgozat 40. o. Most saját hipotézisem kerül mérlegre.
14. Ahogy szó volt róla az igevers exegézisénel Jézus magára vonatkoztatja az ószövetségi példát: „*Jézus pedig így válaszolt nekik: Bizony, bizony, mondom nektek, nem Mózes adta nektek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az Isten kenyere a mennyből száll le, és életet ad a világnak... Jézus azt mondta nekik: Én vagyok az élet kenyere: aki énhozzám jön, nem éhezik meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha.*” (Jn 6,32–33.35)
15. H. A. Ironside: *A négyszáz „csöndes” év. Malakiástól Mártéig* (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2005) 3. o.

A Szolgatárs a Facebookon:
facebook.com/szolgatars

Beke László

A misszióról

Bevezetés

Németh László írja 1954-ben *A vallási türelemről* című tanulmányában a következőket: „A térítés módja is változik a századokkal, s a tolatkó szektások, akik régi térítőket majmolnak, ma inkább madárijesztői a hitnek, akik csak magukhoz illő hóbortosokat nyerhetnek meg. Az igazi térítő inkább rejti hitét, titkon szívja, mint mécsből az olajat, s akkor vallja meg, amikor az, aki ismeri, felfigyel benne, tetteiben valami halk rendező elvre, amely rejtélyessé és kívánatosá teszi az életét.”

Mit jelent missziózni?

Több mint 20 évnyi lelkipásztori szolgálat után is kérdőjelek sokasága van bennem ezzel kapcsolatban. Mert miköz-

ben hiszek a Lélek formálta kreativitásban, amely ötletesen és változatosan képes korhoz, személyhez, élethelyzetek sokaságához „hajlítani” az evangélium üzenetét, leginkább abban hiszek, hogy a csendesen, de mégis látványosan és főként hitelesen megélt krisztusi élet képes „meghívni” másokat is az üdvösségre. Hiszek abban a krisztusi karakterben, amely nem feltétlenül prédikál, példázatokban beszél, nagy kérdéseket tesz fel az élet nagy dolgaira vonatkozóan, hanem egyszerűen él, dolgozik, nevet vagy sír, ha meghívják vendégségbe, megy, és jó étvággal fogyaszt kenyeret is, bort is, nem akad fel a természetes módon „világba ágyazott” ember egyszerű, gyarló örömén, gyengeségén, bűnén vagy hitetlenségén. Mert nem azért jött, hogy minősítsen, skatulyázzon vagy megszégyenítsen, hanem azért, hogy megmentsen. Az

igazságot ki és el lehet mondani akkor is, ha nem csapunk körülötte nagy hírverést, lehet, hogy hatékonyabban is, mint azt gondolnánk. Németh László fentebb idézett gondolatai mintha ezt támasztanák alá.

De úgy vélem, nem kidobandó az sem, amiről a következőkben szó lesz. Már csak azért sem, mert ahányan vagyunk, annyiféle módon kapunk az egy közös munkára vonatkozó felhatalmazást. Tekintsük hát át (a teljesség igénye és reménye nélkül...) a misszió néhány kérdését!

Mi a mai misszió?

Program, kampány, szervezés, pénz, szórólapp, koncert, „felház” stb. Mellette, jobb esetben előtte, alatta és mindenekfelett: ima, böjt, emberszeretet, istenimádat, személyes önkritika és bűnvallás.

Másodszor egyént, gyülekezetet fizikailag, lelkileg, anyagilag megterhelő feladat. Ami nem baj, hiszen mindazt bele kell(ene) adnunk, amit erőben, tehetségben, javakban kapunk. Nem baj az, ha elfáradunk a munkában!

Kérdések sokasága is a misszió! Például: Ki végezze el? – ez nagy kérdés! A fiatalok, vagy mindenki? A lelkipásztor, evangélista? A helyi gyülekezet, vagy meghívott vendégek? Magyarországon amerikaiak, színesbe csomagolva, vagy magyaroknak magyarok, érthető, eleve „kibontott” csomagolásban? És van még néhány kérdés, valljuk be...

Mindig szembekerülünk a sztereotípiáinkkal: az embereket nem érdekli az evangélium. „Égő” vele kiállni. Nehogy má’ disznók elé dobjuk a gyöngyöket! „Nyitva áll az ajtó, miért nem jönnek el?” Keresztény ország, keresztény Európa, keresztény közösségek vesznek körül: etikus más vizein halászni?

Előítéleteink sem könnyítenek a dolgon: „...mert ezek olyanok”... homokosok, iszákosok, drogosok, házasságtörők, adócsalók, gyilkosok, cigányok: ennél fogva nem elfogadhatóak. De kinek nem? Krisztusnak? Vagy nekünk? Egy gyülekezet, egy közösség, egy mennyország velük; kényelmetlen a perspektíva?

Említsem még kommunikációs eszköztárunk hiányosságait? Mert olykor mintha nem vennénk tudomást arról, hogy milyen nyelvet beszél a környezetünk. Lenézzük a reklám, marketing, internet, média stb. belső logikáját, az arra már megtörtént osztársadalmi ráhangolódást; maradunk (lemaradunk) a szerintünk megfelelő, amúgy teljesen működés-képtelen dolgainknál.

A „szakadék” megértése; teljesen eltérő világok találkozása

Kedves gondolatunk: Krisztus és a „világ” között húzódik a szakadék. Ez gyönyörű kép, még akkor is, ha csak részben igaz: Krisztus ugyanis éppen ezért lett ember, élt és halt emberként, hogy a szakadékot áthidalja.

A szakadék viszont igenis létezik: csak éppen Krisztus gyülekezete és a *meghívottak* (nevezhetem így őket, vagy számunkra csak egyszerűen: hitetlenek, pogányok, a „világ fiai”, elveszettek, bűnösök, megtéretlenek, függőségekben élők?) között.

Nem értjük őket, de a nagyobb baj, amikor azt hisszük, hogy értjük őket. Azt mondjuk: Neked Krisztusra van szükséged! Ez igaz, de mindenekelőtt rám, a megértésemre, elfo-

adásomra, ha kell, a terheinek a vállalására van szüksége. Arra a teljesen természetes ember-ember közötti kapcsolatra, amely nem akarja mindenáron eladni a portékáját, kihasználva valaki kiszolgáltatottságát, hanem egyszerűen csak egy emberi sorsban meglátja az alkalmas és alkalmatlan idő kibontakozását. Aztán már csak a mi alkalmasságunk a kérdés.

Amire biztos nincs szükségük: az a sajnálkozásunk, sóhajtozásunk. Ez viszont egyáltalán nem azonos azzal, hogy tudunk velük sírni (esetlen, súlytalan vigasztaló szavak nélkül), és tudunk velük örülni is irigység nélküli, őszinte örömmel.

Megtanulni szeretni!

Pál apostol szeretethimnusza a mindenkori kereszténység nagy és igaz kritikája! Súlyos ígék, súlyosabbak minden törvénynél. Olyan nem e világi logika csendül ki belőlük, amely átértékelte velünk mindazt, amit emberi kapcsolatokról, vonzódásról, szeretetről, kimondott szavakról stb. mindeddig gondoltunk.

Minden terv vagy tett mögött egy szükség van jelen. A bűnök mögött is. Ezt nehéz megértenünk. Elfogadnunk nem kell, nem is szabad, nem is lehet, de megértenünk, értelmeznünk elengedhetetlenül szükséges! Jézusnál az volt a nagy dolog, hogy ő meglátta az emberekben az alapvető szükségletet. Felismerte és értelmezte a mozgatórugókat, belső erőket, amelyek egy emberben munkálnak.

Elítélni könnyű. Túlságosan egyszerű. Túlságosan végzetes. Ezért mondja az ige: Ne ítélj! Aki ítél, az büntet is (ezt persze tagadjuk): a mi büntetésünk az, hogy bezárjuk a másikat egy általunk kreált keretbe, ahonnan nincs menekvése. Ezt ő is érzi! Na, ezek után tessék „megevangelizálni”!

Soha nem felejttem el azt az egyszerű, eredetileg katolikus hittanár lányt, akivel a BVOP Kalocsai Női Börtönében találkoztam. Pályaelhagyó pedagógusként, bv-századosként dolgozik „igazi” bűnösök között, akiknek papírjuk van a bűneikről. Anyák között, akik apróbb/nagyobb csemetéjüket segítették a másvilágra, vagy a férjüktől szabadultak meg egészen eredeti módon. Vagy „csak” loptak, kicsit többet, mint amit a társadalom „büntelenjei” eltűrnek. Amikor megkérdeztem tőle, hogy bírja ezt a munkát, a következőt válaszolta: „Mert szeretem őket. Nem a munkámat, őket szeretem. És amikor összeroskad felettem is, bennem is minden, és csak üvöltöni volna kedvem a fájdalomtól, akkor kimegyek a templomba, és jól kibőgöm magam az Isten előtt!”

Nagyon könnyű szeretni azt, aki színben, szagban, viselkedésben, szavakban, tettekben nekünk megfelelő. Iszonyú nagy lecke viszont szeretni azt, akinek annyi gonoszat fel lehetne róni, akiben egy csepp igazság sincs, amivel együtt lehetne örülni, és így tovább; de miért mennénk ennyire messzire, amikor a csak „kicsit” mást sem könnyen túrjuk magunk körül?

Nem beszéddel kezdődik, hanem hallgatással!

A bolond is bölcsnek tűnik, amíg meg nem szólal (Péld 17,28). Amíg nem tudom, hogy hol tart, miben van, hogy gondolkodik, vagyis milyen világ épült fel évek során a másokban, nincs mit mondanom neki. Ne akarj olyan kérdésre választ adni, amit fel sem tettek, mert bolondnak néznek (Péld 18,13)!

Sorsok, sorskérdések, sorscsapások. Mit lehet, mit tudunk velük kezdeni? Elfogadni, megérteni szinte lehetetlen. Csak ha kérdezzük. Azért mi kérdezzük, mert minket érdekel, hogy mi van vele!

Az sem egyszerű, amikor ő kérdez; mert ennek is eljön egyszer az ideje. Ők gyakran teszik fel kérdésként, hogy miért engedi meg Isten ezt a mérhetetlen, igazságtalan szenvedést. Nem úgy általában a világban, hanem az ő életüket miért rúgja-vágja annyira az Isten? Legalább tucatnyi „jó” válaszunk van erre, többnyire elméleti, vádló, Istent mentegető. Ilyenkor a „válasz” helyett meg lehet kérni: beszéljen arról, amiben szenved, akitől/amtől sebet kapott. Lehet, hogy elmondja, és megértem! Ha egy anyukának meghalt a gyermeke (ez sebezte meg), nincs rá jó válasz! Esti kocogás közben megölték a feleségét: nincs rá jó válasz! Elvitték a feje fölül a házát: nincs rá jó válasz! De meghallgatni, vele sírni, azt lehet, az jó válasz!

A Példabeszédek 18,14 így fogalmaz: „Az ember lelke elviseli a szenvedést, de ha a lélek összetörik, azt el lehet-e hordozni?” Igen, ha feltárja magát! Mert mindenki csak annyira beteg, amennyire a titkai azok! *Hemingway* így ír egy helyen: „Amit az ember egyszer leírt (kimondott, lerajzolt, agyagba gyúrt stb.), az többé nem sanyargatja!” Ő csak tudja, mit beszél...

Többnyire kisiklott vagy éppen tönkrement sorsokkal találkozunk, nem mindig látványos ez a háttér, de olykor igen: nekik emberi hangra, kapcsolódási pontra, fogódzóra van szükségük. Ismétlem: nem sajnálkozásra, hanem elfogadásra (együtt sírni például nem sajnálat, hanem részvétel a terhei hordozásában).

És majdnem elfelejtettem: nincs minden ajtó nyitva: olyankor (is) illik kopogtatni... és van olyan ajtó is, amelyik *soha* nem fog kinyílni. Talán majd valaki másnak igen.

Hídverés

„*Soha nem véletlen a híd ott, ahol folyó van...*”¹

A hidak építése hiszem, hogy az önmagunkért mondott őszinte imádságokkal kezdődik! Sok-sok őszinte imádsággal! Alkalmért, bátorságért, bölcsességért! Készségért, képességért, lelkesedésért. Azért, hogy a közlekedési lámpa szabályait kötelezőnek tartsam magamra nézve: ha „piros”,

állj meg. És ne sértődj meg, hogy a nagy buzgóságom most nem ért célba. Ha „sárga”, van esély az áthaladásra, vagy éppen az indulásra. Ha „zöld”: akkor viszont adj gázt, és hajrá! Aki ezeket a szabályokat nem tartja be, ott Isten megteszi, hogy közbelép, ő tartja vissza az önjelölt, túlbuzgó „misszionáriusoktól” az embereket!

Meg kell tanulnunk kommunikálni! Ez nem beszédet jelent, pontosabban nem csak beszédet! Mindenekelőtt azt, hogy „kapcsolatban legyünk” vele. Kapcsolatban valakivel, akinek a sorsa egy más dimenzióra vonatkozóan is fontos számunkra. Akit nem a ronda szájától, csúnya szokásaitól akarunk megszabadítani, hanem Krisztus szeretetével szeretnénk megajándékozni.

„Ne prédikálj; élj!”² A legtöbben már menekülnek az újabb információk elől. Szavak: mindennél jobban inflálódtak. A só „oldódásának”, a búzaszem „meghalásának” vállalását, a „mindenkinek mindenné” létel gyakorlatának megélését! Mert a lehetőség nem vár. Életünk kiszabott évek, megszámlált napok és rendelt idők korlátai között zajlik! Az idő pedig nagy játékos: úgy tesz, mintha tengernyi lenne, de közben könyörtelenül elszivárog, ezernyi lyukon, mint egy rostából.

Néhány döntő tényező

Első a kapcsolat felvétele (ha úgy tetszik: harcérintkezés), a közösség kiépítése, magatartásunk, hitelességünk természetessé válása, és a személyesség.

Legyen saját sztori, Krisztussal! Ne egy bárgyú történet hitelvekről, törvényről, szeretetről stb., hanem egy jól érthető, izgalmas, életbe ágyazott személyes történet! Beszélj a múltrol, a találkozásról, a változásról! Bánj óvatosan a múltbeli (jelenlegi?) bűneid erősen kontúros bemutatásával; minden bűn ragadós! A kegyelem a lényeg! Amit elmondasz, használati utasítás az élethez, ez lehet valaki számára!

Partneri szintű beszélgetés, kerüljük a vitát, amennyire lehet (gyakran persze nem lehet)! Nem tudsz mindent, sem a válaszok, sem a kérdések terén. Lehet, hogy sok jó válaszod van, de hallottad a kérdést? Azt az egyet, ami azé a másiké!

„Mindenkinek mindenné... hogy... némelyeket...” (1Kor 9,19–22) Áldozat nélkül valószínűleg nem fog menni a dolog. A kérdésünk többnyire egyfajta vallásetikai kérdés: meddig lehet ebben elmenni, mit lehet „bevallalni”? Az én kérdésem inkább az elindulásra vonatkozik: egy teremben várjuk az „áldozatokat”, holott az egész Biblia a mi elindulásunkról be-

szél! Szeretet (őszinte, érezhető, gyakorlati!) nélkül ez nem megy vagy nem lesz kitartó!

Parányi önismeret a misszióra nézve

Tanítvány (szemtanú!) vagy gyülekezeti tag? Ott voltál, ott vagy, ahol Krisztus jár, cselekszik; láttad csodáit a magad vagy mások életében, érlelt hited van, amely nem kicsi, nem nagy, hanem egyszerűen létező, megtartó, kipróbált? Vagy olyan valaki vagy, aki tanulmányokon, konferenciákon, prédikációkon, mások szavain nevelkedett azzá, aki, de nincsenek, nem voltak felvállalt harcai, győzelmei és csúfos bukásai; mert ezek is hozzád tartoznak, mint Simon Péterhez a vízen járás és a süllyedés, a fennkölt hitvallások és a kukorékolással hitelesített tagadások sora.

Misszió: parancs vagy lehetőség? Mindkettő, ezt tudod jól! De kötelességből teszed szív nélkül, vagy kötelességből teljes szívvel! Nem mindegy, ezért kell olykor tükörbe nézned.

Kegyesség: erő vagy látszat (2Tim 3,5)? Semmilyen látszat nem időtálló, kevés ereje van a túléléshez. Te sem lehetsz meg vele hosszú távon. Mert a transzparencia (átláthatóság) és a kredibilitás (hitelesség) összetartoznak, elválaszthatatlan, jó testvérek; békülj meg a társaságukkal, és eredményesebb lesz a szolgálatod!

És még kérdések hosszú sora, amelyeket feltehetsz magad felé! Tanítvány vagy kereszthordozással? Táplálkozol és táplálsz? Mindkettő kötelesség! A Máté 24-ben azt olvassuk: aki nem végzi a rá bízott munkát, azt „kettévágatják”. Na, ez a kemény beszéd!

Vagy az örök kérdés: Ki vagyok én? Olyan személy vagyok Isten előtt (bármilyen is vagyok), amilyennel ő dolgozni szeretne, amilyet ő szeret, elfogad, és akivel kész az Isten hoszszútűrőnek lenni? Olyan személy vagyok, aki tudja: Istennél minden emberi teljesítmény számít, de nem a teljesítmény határozza meg az embert? Szolgálatom nem függ mások helylésétől, jóváhagyásától. Persze egy józan határon belül igen!

Szolgálatomnak a lelki ajándékaim alapján kell működnie! Ez arról (is) szól, hogy meg kell találnom a helyem az ő művében! Van ott helyem, csak rá kell ismernem, hogy pontosan hol! Másolás: nem megy. Népszerű helyek keresése: nem megy. Szimpatikus vagy nem: nem megy.

Bár külön-külön ajándékaink vannak, a hit szabálya szerint végezzük azt. Mit jelent a hit szabálya? Lelkiismeretesen, Istenben bízva, nem magunkban. Ha Isten elhív valamire, akkor abban hordoz is és megsegít.

Idézet egy konferenciái előadásból: „Ha Isten visszavonná Szentlelkét az egyházból ma, akkor azoknak a dolgoknak, amelyeket ma teszünk, 95%-a zavartalanul folytatódna, és senki nem venné észre a különbséget.” Megdöbbentő és elgondolkodtató. Mi észrevennénk? „Ha Isten visszavonta volna Szentlelkét az első gyülekezettől az apostolok idején, akkor 95%-ban azonnal leállt volna, amit ők tettek.” Ezért szeretném hangsúlyozni, hogy a tanítványság lényege a Szentlélek.

Zárógondolat

Isten nem támogat vesztés projekteket! Ezért te se ragaszkodj hozzájuk!

Ferenc pápa szavai

Gondoljatok bele, hogy egy nem házasszony bemegy a templomba, s azt kéri, hogy kereszteljék meg a fiát. És az, aki éppen ott tartózkodik, azt válaszolja: nem lehet, mert maga nem házasság. Figyeljük meg, hogy az az asszony, akinek volt bátorsága megtartani és megszülni gyermekét, mivel találkozik! Zárt ajtóval! Ha így folytatjuk, nem teszünk semmi jót az emberekkel, Isten népével. Jézus hét szentséget alapított, de mi ilyen magatartásokkal egy nyolcadikat találunk ki: a „lelkipásztori várm” szentségét!... Aki közeledik az egyházhhoz, annak nyitott ajtót kell találnia, és nem a hit ellenőrt... Szükségünk van reverenda és fátyol nélküli szentekre. Szükségünk van farmeros és tornacipős szentekre. Szükségünk van szentekre, akik moziba mennek, zenét hallgatnak és barátaikkal sétálnak. Szükségünk van szentekre, akik Istent teszik az első helyre, de az egyetemen is kitűnnek. Szükségünk van szentekre, akik időt találnak a mindennapi imára, és képesek a tiszta szerelemre, vagy a tisztaságot megszentelik... Szükségünk van korszerű szentekre, 21. századi szentekre, akik erre a korszakra alkotják meg a lelkiségüket. Szükségünk van olyan szentekre, akik el vannak kötelezve a szegények és a szükséges szociális változások iránt. Szükségünk van a világban élő szentekre, a világban megszentelődő szentekre, akik nem félnek a világban élni. Szükségünk van kólát és hot dogot fogyasztó, internetező és ipodot használó szentekre. Szükségünk van olyan szentekre, akik szeretik az eucharisziát, és nem szégyellnek a hétvégén sört inni vagy pizzát enni barátaikkal. Szükségünk van olyan szentekre, akik szeretik a mozit, a színházat, a zenét, a táncot, a sportot. Szükségünk van társaságot kedvelő szentekre, akik nyitottak, normálisak, barátságosak, vidámak és jó barátok. Szükségünk van olyan szentekre, akik a világban élnek, és meg tudják ízelelni a világ jó és tiszta dolgait, de mégsem világiasodnak el... Legyünk hát ilyenek!

(A „Mi canto es oración” című honlapról)

Jegyzetek

1. Dalszöveg: Kowalsky meg a Vega – Ki van ez találva.
2. Szintén dalszöveg: Madonna – Papa don't preach! De ezt olvashatjuk egy ismert író (annyira ismert, hogy a neve nem jut eszembe) misszióról szóló könyvében is. [Bill Hybels & Mark Mittelberg: *Ne térítgess, élj!* (Jánoshalma: BMA, 2006) – A szerk.]

Nemeshegyi-Horvát György

Beszámoló a 2016 évi FEET konferenciáról

FEET
Fellowship of European
Evangelical Theologians

teológus is tudja ezt. Mit csinál hát, ha egy reformációról szóló teológiai konferenciát épp Luther városában tartanak? Megveszi a helyi – esetünkben a hatvani – vasútállomáson a nemzetközi vonatjegyet Wittenbergbe.

Hová szegezte ki *Luther Márton* 95 tételét a híres anekdota szerint? A legtöbb középiskolát végzett ember ismeri a választ: a wittenbergi vártemplom kapujára. Természetesen

A konferencia első napján, miután feleségemmel 1100 km-t vonatoztunk kb. 16 óra alatt, megérkeztünk Németországba, Wittenbergébe. Az idő este 9 körül járt. Leszálltunk a vonatról, és odamentünk az első taxihoz. Bőröndjeinket bepakoltuk a csomagtartóba, majd beültünk a kocsiba. Bemondtuk a szállásunk nevét. A taxis értetlenül nézett ránk: ebben a városban nem tud ilyen motelről. Bemondtuk a címet... Nem, ebben a városban ilyen nevű utca sincs. ??? Megmutattuk neki az otthon előre letöltött térképet: – Ááá, eltévesztették a várost. Ez itt Wittenberge, önök pedig Lutherstadt-Wittenberget keresik.

Ilyen kellemetlen módon tanultuk meg, hogy a híres várost 1938 óta Lutherstadt-Wittenbergnek nevezik. Miu-

prof. Pierre Berthoud

tán kiderült, hogy a taxi a „jó” Wittenbergbe 95 000 forintnyi euróba kerülne, maradtunk a vonatozásnál. További 4 óra, 4 átszállás és 240 km leküzdése után kiszálltunk egy másik taxiból a szállásunk előtt. Ami természetesen zárva volt, éjjeli recepció pedig sehol... Ilyen nehézségekkel kezdődött a 2016. évi FEET

konferenciánk, de azt kell mondanom, hogy ennek ellenére minden percét élveztem.

Az első este programjáról, *prof. Pierre Berthoudnak*, a FEET elnökének köszöntőjéről és az első plenáris előadásról, *prof. Christoph Raedel* „*Guilt, shame and forgiveness: the crucial questions of life in the perspective of reformation theology*” című dolgozatáról lemaradunk.

A második nap és minden további nap imádsággal és áhítattal kezdődött. Ennyit a „hitetlen teológiaprofesszor” sztereotípiájáról. Sajnos tényleg létezik ilyen – én is a kelleténél többel találkoztam már –, de ebben a körben szinte mindenki megtért, újjászületett, Jézus Krisztussal szoros személyes kapcsolatban álló, élő hitű ember. Igaz, ami igaz, a közös dicsőítésben jellemzően nem vagyunk túl erősek, a jelen lévő teológusok közül kevés embernek van ének-zenei talentuma. Az egyik közös ének befejezése után hallom, amint mögöttem dr. Paul Negruf félhangosan maga elé dörmögi a János 11,35-öt: „...és Jézus könnyekre fakadt.”

De az áhítatok nagyon jók! Minden FEET konferencián újra meg újra megtapasztalom – amit eddig is tudtam –, hogy a magas szintű tudományos exegézis és Isten Szentlelke nem ellenségek. Ha a tudomány belesimul a Lélek munkájába, akkor nem lesz öncélvá, és nem a felfuvalkodásra hajlamos földi szolgálókat, hanem a kereszt Urát fogja felemelni. Ebben az évben *prof. Christoph Stenschke* tartotta az áhítatokat. Újszövetséges létére magabiztos héber nyelvi ismeretekkel vitt be bennünket a zsoltárok mélységeibe.

A második plenáris előadás *prof. Thomas Schirmacher* „*Reformation, denominationalism and the unity of the church. Why is the church so divided?*” című dolgozata volt. Prof. Schirmacher különféle ökumenikus társulások tagja és elnöke, aki rendszeresen találkozik a pápával, a konstantinápolyi pátriárkával és más magas szintű egyházi vezetőkkel. Teológiai és egyházpolitikai megközelítésből is egyaránt a

kereszténység egységén, a különböző felekezetek közeledésén dolgozik. Dolgozatát hallva az ember szinte nem is érti, hogy évszázadok megosztottsága után miért is nem egyesült még minden egyház?

Hallva gondolatait kettős érzések vannak bennem: egyrészt eszembe jut az a csodálatos ökumenikus szellem, ami a saját városomban, Hatvanban fogadott. Az ott lévő „bevett egyházak” képviselői nem nézték, hogy a baptista felekezetnek nincs erős hagyománya Hatvanban, nem nézték, hogy kis egyház, új gyülekezet jelenik meg a színen, vagy hogy kezdő lelkész vagyok, hanem azonnal örömmel, testvérként fogadtak, és egyből szolgálatra kértek fel az ökumenikus alkalmon. Nem kérdéses, hogy a helyi papok, lelkészek mind megtért, hívő emberek. Eszembe jut, hogy a szociális intézményben, ahol intézményi lelkészként szolgáló, milyen jól együtt tudunk működni baptisták és katolikusok. Nagyszerű közös áhítataink vannak. Eszembe jut, hogy a Pázmány teológiai karán egy féléven keresztül behallgattam a dogmatikaórára, és minden tanóra imádsággal kezdődött... Eszembe jut megannyi dogmatikai kérdés, ahol ha igazán mélyen belemergünk a fogalmak tisztázásába, kiderül, hogy közel sem áll olyan távol egymástól a katolikus és a protestáns álláspont, mint elsőre gondolnánk.

Másrészt eszembe jut több katolikus vagy ortodox többségű régió, ahol az emberek vallásossága rideg, élettelen és babonás. Itt van mindjárt példának a harmadik plenáris előadás *dr. Leonardo De Chirico* és *José de Segovia* tollából: „*The Reformation in Italy and Spain and its relevance for today*”. Dr. De Chirico Rómában plántál evangéliumi gyülekezetet, és nagyon komoly ellenállással néz szembe. A spanyol szolgatársak hasonlókról számolnak be. Igen, nyilvánvaló, hogy vannak közegek, amelyek az okkultizmust, a paráznaságot, a vallásosság álarcá mögé bújó szélsőséges nacionalizmust nagyon jól megtűrik magukban, de az élő Jézus Krisztus hirdető evangéliumi kereszténységet gyűlölik.

Persze a halott vallásosság sem csupán katolikus vagy ortodox sajátosság, bármely felekezetben, köztünk, baptisták között is ugyanúgy előfordulhat. A fentiek feszültségében Schirmacher professzort hallgatva felmerül bennem a kérdés: legyen-e ökumenikus szellem, vagy küzdjünk fogal-körömmel a saját hitünkért? A bennem megfogalmazódó válasz a következő: igen, fontos az ökumené, de csak akkor, ha minden hatalmasság és minden név térdet hajt az élő Jézus előtt.

A *dr. Hetty Lalleman* által vezetett „*Meeting for doctoral students*”-t és a délutáni, *prof. Tony Lane* által vezetett workshopot ezúttal kihagytuk. A dr. Lalleman által vezetett foglalkozás fontos szolgálat: a PhD-hallgatók beszámolnak a doktorijuk alakulásáról, valamint lelki és szakmai segítséget is kapnak egy, a saját iskolájuktól független, védett közegben. Két éve, négy éve, még a jelentkezésre készülve számunkra is sokat jelentett a fórum. Idén is értékes segítség lehetne, de az előző napi éjszakába nyúló hosszú utazás és a tömény

dr. Leonardo De Chirico

délelőtti előadások miatt délutánra elnyomott bennünket az álmoság.

Este viszont már újra talpon voltunk. *Panagiotis Kantartzis, Stanislav Alexiev és Danail Ignatov* görög és bolgár teológusok beszéltek a reformáció Görögországra, illetve Bulgáriára gyakorolt hatásáról: „The reformation in Greece and Bulgaria and its relevance for today”. Számomra a cikkek tartalmánál maradandóbb az a baráti, testvéri szeretet, amellyel a görögök és a bolgárok ugratják egymást. Hasonlóan vagyunk mi a román testvérekkel: „egy húron pendülünk”. Krisztusban nincs görög és bolgár vagy magyar és román...

A következő előadást *dr. Rune Imberg* és *Rolf Kjode* tartották: „The reformation in Scandinavia and its relevance for today”. A mából visszatekintve szinte szükségszerűnek tűnik, hogy Skandináviában a lutheránus vált államvallássá, és hogy ennek elliberalizálódó maradványain felépült az a fajta szekuláris korszellem, amely ma jellemzi a régiót. Imberg és Kjode kollégák előadásából viszont azt tudtuk meg, hogy a lutheranizmus skandináv térnyerését egyszerűen a reformáció korabeli politikai csatározások okozták, szinte „véletlen” dolgok, mint egy püspök betegsége, és nem az, hogy az északi néplélek erre az irányzatra lett volna fogékony. Persze mint minden, a „véletlenek” és a politika is Isten kezében van.

Fáradtan, az információktól zúgó fejjel fekdüztünk le. Vasárnap reggel természetesen nincs teologizálás: a teológusok is istentiszteletre mennek. Többféle felekezet istentiszteleteiből lehetett választani. Nem is feltétlenül a baptistát választanám, hiszen nagyon érdekel az is, milyen egy mai evangélikus istentisztelet a vártemplomban, viszont a baptista istentisztelet különlegesnek ígérkezett.

Bemerítés lesz, mégpedig élő vízbe, az Elba folyóba merítenek be. Hitvallók bemerítése Luther városában! Nagy „elégtétel” ez nekünk, baptistáknak, hiszen Luther annak idején először szintén a hitvalló keresztség mellett tette le a voksát, és emellől nem teológiai, hanem egyházpolitikai okokból visszakozott, nem akarván elveszíteni a választófejedelmek támogatását. Mi több, azt mondják, hogy egy csapat iránit merítenek be! A migránsválság és az elmúlt hónapok terrorakciói felvetik bennünk a kérdést: biztos, hogy jó ötlet odamenni? Nem lesz „balhé”? Nem lesz abból veszélyes helyzet, ha olyan helyre megyünk, ahol egy csapat muszlim megkeresztelkedik? Aztán mégis úgy döntünk, hogy ott a helyünk. De éppár sms-t azért szétküldünk barátoknak,

szolgatársaknak: „Imádkozzatok, hogy ne legyen baj, minden rendben menjen.”

Végül kiderült, hogy öt vagy hat német testvér mellett mindössze egy iránit merítenek be. Igaz, őt elkíserte négy-öt barátja, nekik tolmácsoltak. Tényleg szép az élő vizes bemerítés, baptista lelkész létemre most voltam ilyen először. Csavar a történetben, hogy lelkész volt a bemerítő. Az elhangzó üzenet erős, aktuális, evangéliumi volt.

A délután tömény történelem, de a legérdekesebb fajtából. A városnézés során ugyanis itt visszaadhatatlan mennyiségben kapjuk az információkat a vártemplomról, a reformációról, Lutherről, *Melanchthonról*, *Cranachról*, utóbbiak rekonstruált családi házáat és múzeumát is meglátogatjuk. Így élvezetes a reformációról tanulni: az ember benne van a dolgok közepében, lát, hall, szagol és ízlel.

A vártemplom kapcsán két, egymással ellentétes dolog ragadta meg a figyelmemet. Az egyik, hogy odabent tele van minden a reformátorok és a választófejedelmek szobraival és ereklyéivel... Mivel jobb ez, mint a reformáció előtti katolikus templomok, ahol a szentek szobrait és ereklyéit őrizték? Vajon mit szólna Luther ahhoz a fajta Luther-kultuszhoz, ami ma dívik itt?

A másik egy pozitív példa. A középkori vártemplomhoz kívülről hozzá van építve egy teljesen modern szárny. Egy ilyen régi épülethez így hozzácsatolt új épületet még nem is nagyon láttam eddig. A modern szárny a jelenlegi evangélikus teológiai szemináriumnak ad otthont. Még a hozzám hasonló, építészetben nem járatos embernek is azonnal átjön az üzenet: ma is folytatjuk, *ecclesia semper reformanda est*.

Este a vacsora után a harmadik plenáris előadás következett, *prof. Paul Wells*: „Reformation, freedom of conscience, and the advent of secularism”. Hogyan változott a lelkiismereti szabadság jelentése a reformáció korától napjainkig. A lelkiismereti szabadság kezdetben a reformátorok fejében a megnövekedett egyéni felelősséget jelentette, azt, hogy a lelkiismeret úgy szabad, hogy „Isten ígéjének a foglya”. Hogyan változott ez a fogalom önmaga ellentétévé? Hogy lett ebből morális öntörvényűség és olyan szekularizáció, amely nemcsak lehetőséget ad arra, hogy az ember totálisan háttérbe lépjen Isten ígéjének, hanem gyakran ki is kényszeríti ezt a lépést? Égető kérdések.

Másnap a megkezdett gondolatmenethez kapcsolódó kérdéseket vetett fel *dr. Andrew McGowan* „The reformation and the questions of authority and truth” dolgozata, a negyedik

plenáris előadás. Az autoritás és az igazság kérdései a reformációban.

A következő előadást én tartottam. Szeretném, ha már odáig juthattam volna, hogy a saját jogomon tarthatnék előadást a „fősodorban”, de ezúttal Szűcs Ferenc professzor úr küldöttként tartom meg az ő előadását. Ő a Károli Gáspár Református Egyetem rendszeresteológia-professzora, és a magyarországi reformációról adott volna elő (dr. Andreas Hahn & dr. Ferenc Szűcs: „The reformation in Poland and Hungary and its relevance for today”), de sajnos egészségügyi okok miatt nem tudott személyesen jelen lenni a konferencián.

Viszont a következőkben tárgyankénti csoportokra bontottunk, és a rendszeres teológiai csoportban már a saját dolgozatomat adtam elő. A címe: „The Euthyphro dilemma and the sermon on the mount with special regards to Matthew 5:17's *πληρώσαι*”. Szeretem a vallásfilozófiai dilemmákat bibliai exegézissel összekapcsolni. Tudom, hogy a dolgozatom még sok fejleszteni való van, de örülök, hogy előadhattam.

Este a grúziai (dr. Tatiana Kopaleisvili) és az oroszországi, valamint az ukrainai reformációról (dr. Joshua Searle) és napjainkban való jelentőségéről hallottunk: „The reformation in Georgia, Ukraine and Russia and its relevance for today”. A Grúziáról szóló prezentáció történeti jellegű volt, dr. Searle-é ezzel szemben gyakorlatilag egy missziós kiáltvány,

tele pragmatikus ötletekkel és felszólításokkal arra nézve, hogy most mit kellene tenni az adott országokban.

Később dr. Pavel Cerny adott elő a csehknél történt, illetve történő reformációról: „The reformation in the Czech Republic and its relevance for today”, majd ugyanennek a témának a romániai változatáról dr. Paul Negruț és dr. Ciprian Simuț. A romániai témának Erdély és a Partium kapcsán természetesen számtalan magyar vonatkozása is van. Ezek egy részét tudtam eddig is, de hallottam érdekes új dolgokat is a magyar reformációról.

A román kollégákat egyébként különösen is kedvelem és tisztelem. Mindketten kivételesen intelligens és művelt emberek, de egy ilyen konferencián ez szinte mindenkivel kapcsolatban igaz. Dr. Negruț az első végzettsége szerint pszichiátriai szakorvos, a teológia és a pszichiátria határterületéről, a demonizáltságról és az exorcizmusról kérdeztem. Válasza részletes és józan volt, sokrétű tapasztalattal, ugyanakkor szenzációhajászság nélkül beszélt erről a nehéz és megosztó témáról. Annyira két lábbal a földön áll, hogy első pillantásra mintha nem is hinne a természetfölöttiben. De ahogy jobban belemerültünk a beszélgetésbe, olyan bizonyágtételeket mondott el, amelyekből kiderült, hogy élete során többször is megtapasztalta Isten csodaszámba illő beavatkozását. Amikor Negruț dr. elment aludni, közvetlen kollégája azt mondta, ezeket a történeteket ő is most hallotta először. Szimpatikus ez az alázatos visszafogottság, mások – talán én magam is – sokkal kevésbé „ütős” történeteket is szenzációsabbként tálnának és úton-útfélen emlegetnének.

Dr. Simuț-cal még estebe nyúlóan beszélgettünk. Remek humorérzéke van, már többedik teológiai konferencián keveredünk vele „poénkodásba”. Emellett szereti a magyarokat, annyira, hogy azon kevés románok egyike, aki folyékonyan beszél magyarul. Mivel Erdélyben születtem, én is beszéllek valamennyire románul, ezt ilyenkor szoktam is próbálgatni, gyakorolni, de a komolyabb teológiai témákhoz mindig visszaváltunk angolra hiányos szókinccsem miatt.

A vacsora után a FEET taggyűlése zajlott. Mivel 2010 óta a szervezet tagjai vagyunk, részt vettem rajta. Pénztárbeszámoló, új tagok felvétele, a következő konferencia helyszínének és időpontjának kiválasztása, pragmatikus kérdések megbeszélése.

Az ötödik, egyben utolsó plenáris előadás témája: „Reformation and leadership in the church”. Az előadó prof. Paul Bernhard Rothen volt Svájc-ból. Számomra ez volt az egyik

legérdekesebb előadás. Arról beszélt, hogy a Biblia nem tud arról a fajta vezetésről, amelyet a mai korban propagálnak. Nemcsak a menedzserszemléletet utasítja el, hanem magát a vezetés (leadership) mai fogalmát kérdőjelezi meg. Szerinte a vezetés mai fogalma olyan 19. századi narratívákban gyökerezik, mint például a freudizmus vagy a leninizmus. Rothen szerint ezekben a világszemléletekben van egy vezető (pl. egy terapeuta vagy egy forradalmár), egy „felkent” alak, akinek van egy víziója, problématudata, látja, hol van a gond az egyénben vagy a társadalomban, látja a megoldást, és karizmatikus módon törekszik arra, hogy követőit eljuttassa a helyes állapotba. Ebből a típusú gondolkodásból nőtték ki a mai vezetéselméleti rendszerek. Ezzel szemben Rothen professzor Mózeset és Luthert állítja követendő példának. Mózesnek nem problématudata volt, és nem is a jövőre vonatkozó kidolgozott „látása”, hanem egyszerűen követte a felhő vagy lángoszlop alakjában előtte haladó Urat. Luther sem dolgozott ki részletes projektet arra nézve, hogyan indítsa el a reformációt, hanem egyszerűen hirdette az ígét, tanított, írt, Bibliát fordított, végezte az írástudó munkáját, és a dolgok egyszer csak történni kezdtek körülötte. Emlékezetes előadás, számomra a leginspirálóbb volt mind közül.

A konferencia prof. Pierre Berthoud FEET-elnök zárószavaival és imádsággal fejeződött be. A konferencia után még Luther-túrák indultak Erfurtba az Ágoston-rendi kolostorhoz és Wartburg várához, ezeken azonban már nem vettünk részt. Gondolatokkal, inspirációval, minden testi és lelki jóval feltöltődve utaztunk haza.

FEET. Fellowship of European Evangelical Theologians. Európai Evangelikál Teológusok... Közössége? Szövetsége? Baráti társasága? A Fellowship ezek közül bármelyiket jelentheti, és esetünkben talán jelenti is.

Visszagondolok arra, hogy 2010-ben, a Baptista Teológiai Akadémia harmadéves BA-s hallgatójaként hogyan kerültem az első berlini FEET konferenciámra. Feleségem, Anna a BTA-n MA-s hallgató volt akkoriban. Noha ő már addigra két főiskolán is tanított óraadóként, mindketten beláttuk, hogy a konferencia színvonala magasan a mi szintünk fölött van. A résztvevők az európai evangelikál teológiai főiskolák, egyetemek professzorai, tanszékvezetői, nemritkán több doktorátussal rendelkező emberek voltak. Egy összeszokott, egymást régről ismerő társaság.

És a csoda az volt, hogy befogadtak minket! Pedig akkor nem viselkedtem a kellő alázattal: emlékeim szerint egyik provokatív kérdést a másik után tettem fel egy olyan társaságban, ahol illőbb lett volna, ha csak csukott szájjal hallgatom a nálam okosabbakat, tapasztaltabbakat. Mégsem néztek ki bennünket, hanem türelmesen válaszoltak, és nagyvonalúan megelőlegezték, hogy kollégák vagyunk. Krisztusi alázat és szeretet vett bennünket körül. Jó volt velük lenni. Az a vers jár a fejemben, amelyikben *Kányádi Sándor* leírja, hogy a szalontai Arany János-múzeumban felpróbálta Arany kalapját, és nagynak, szörnyen nagynak találta azt, mégis elmosolyodott magában: „*No de se baj, belenövök.*”

Hat év, négy további FEET konferencia, sok tanulás és a BA-képzétségem, illetve mindkettőnk MA-diplomájának megszerzése után immár harmadéves teológiai PhD-hallgatóként még mindig úgy látjuk Annával, hogy kicsik vagyunk ebben a közegben, de azt is, hogy ez egy olyan közeg, amelybe érdemes belenőni.

Szeretném megköszönni az Evangelikál Teológia Alapítvány támogatását, amellyel segített a konferencián való részvételben!

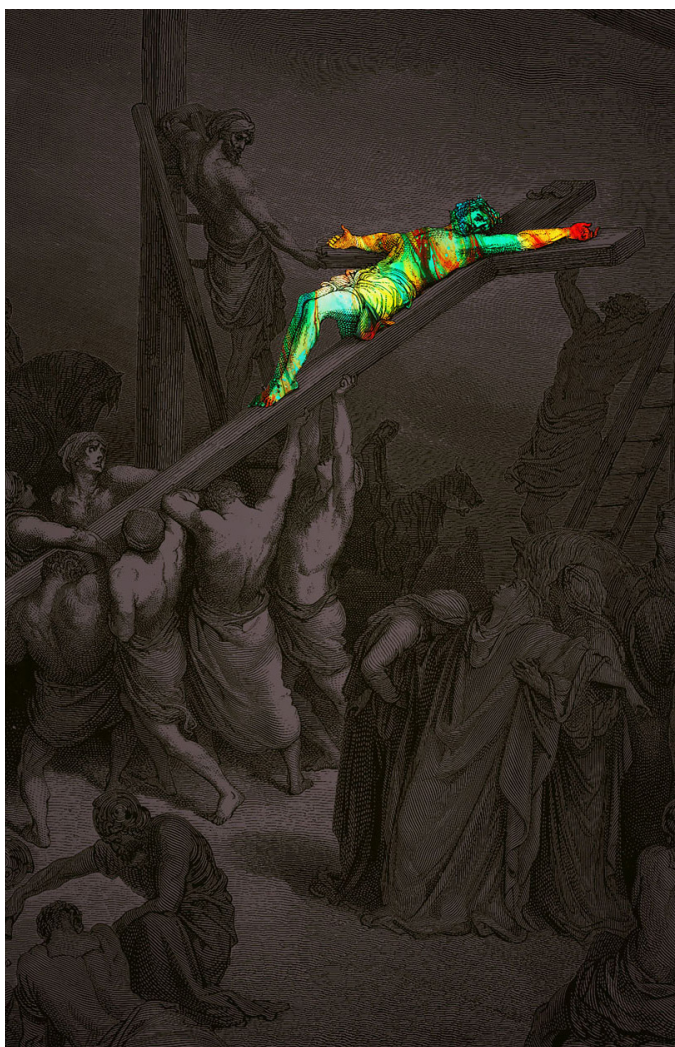
A képek forrása:

<http://www.paternosterperiodicals.co.uk/european-journal-of-theology/conference-2016-gallery>

Balog Miklós

Miért vesztette el erejét a kereszténység?

Diakónusnapi előadás Budapesten a 70-es években

Jim LePage: Blessed to Death

„Jézus pedig előszólván őket, monda: tudjátok, hogy a pogányok fejedelmei uralkodnak azokon, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De ne így legyen közöttetek; hanem a ki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok; és a ki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok. Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mt 20,25–28)

A szolgálat elve és gyakorlata az Úr Jézus életében és tanításában központi helyet foglalt el. Ezt tükrözik példázatai közül különösen azok, amelyeket az irgalmas samaritanusról és az utolsó ítéletről mondott el (Lk 10,29–37; Mt 25,31–46). Gyakorlati tanácsa és személyes hitvallása olvasható alapigénkben. Fáradságos tanítói működése, valamint személyes példaadása – egyének és közösségek felé egyaránt – mind azt bizonyítja, hogy életeleme volt a szolgálat. Ezt bizonyítja a kereszténység is, amely valamikor mozgalom volt, és „amely minden hibája mellett is úgy árad tovább názareti kezdetei óta az évszázadokon át, mint örök megújító erő az emberiség életében” – olvashatjuk egy neves szerzőtől az 1920-as évekből. Krisztus személyiségének az emléke a legnagyobb ajándék, amelyet hátrahagyott e világban...

Nem sok értelme van annak, hogy bárki is egy ilyen mester tanítványának vallja magát, ha benne nem az az alázatos lelkület él, és nem ismeri a szolgálat értelmét. Pedig nyilvánvaló, hogy nagyon sok keresztény van, aki a maga vallását nem ilyen értelemben gyakorolja. Gondoljunk azokra a nagy társadalmi sebekre és bajokra – a háború, a nyomor, a betegség, a tudatlanság –, a bűn pusztításaira, amelyeknek szakadatlan tragédiáját olyan jól ismeri a modern világ. Mindjárt be kell látnunk, hogy amikor a föld kerekiségének egyharmada névleg keresztény, valami nagy félreértésnek kellett becsúsznia a tekintetben, hogy mit is jelent a kereszténység, hogy magukat Jézus követőinek nevező emberek milliói olyan sokáig békén összeférhettek ilyen rettentően nagy, megoldandó kérdésekkel. Az élet széles területein a kereszténység beérte saját mivoltának egy egészen más értelmezésével, mint amilyen az első tanítványok lelkében felgyújtotta a szolgálat lelkét, akik a kereszt árnyékában indultak útnak, és magukkal vitték a kereszt lelkületét... „Ha Krisztus követőinek nagy tömegei így, a gyakorlati szolgálat értelmében fogták volna fel az ő akaratát, és így engedelmeskedtek volna annak, akkor ma bizonyára már sokkal tisztességesebb és testvériesebb világban élnénk” – állapította meg 1920-ban az egyik legnagyobb baptista teológus.¹

Nézzük meg az ő gondolatai nyomán részleteiben is:

1. A „keresztről való beszéd” vallása, hitének „dünamisza”, ereje, hatalma miért nem volt és miért nincs maximális teljesítményekre váltva?

Mert megosztott szívűek és életűek vagyunk.

Lelkünk egyik részében isteni kapcsolataink, másik részében emberi kapcsolataink foglalnak helyet, s gondosan őrkdünk felettük, nehogy keveredjenek. Pedig nem lehet helyes kapcsolatunk az emberekkel Isten nélkül, és nem lehet helyes kapcsolatunk Istennel az emberek nélkül. „Miközben Isten akaratát a szolgálatban érettünk véghez vitte, néki szolgálunk, ha az embereknek szolgálunk” – olvashatjuk egy közismert bibliai szókönyvben a *szolgálat* címszó alatt.²

De már az ószövetségi próféta is így adja tovább Isten véleményét ezzel kapcsolatban: „*bűnt és ünneplést [együtt] el nem szenvedhetek... Tanuljatok jót tenni, törekedjete igazságra, vezessétek jóra az erőszakoskodót, pártoljátok az árvák és özvegyek ügyét.*” (Ézs 1,11–17)

Isten szolgálata csak akkor jó az ő mérlegén, ha az emberekkel kapcsolatos tevékenységeink is jók. Legyen tehát egység a kettő között, mert Istennek „szenvetés” („*bűnt és ünneplést el nem szenvedhetek*” – Ézs 1,13) a megosztott életű embert elviselni.

Sajnos nemcsak az ószövetségi időkben található ilyen emberek: „Az Istennel való életüknek nincsen semmi kihatása mindennapi életviszonyaikra: nem teszi őket jobb családtagokká, jobb barátokká, jobb szomszédokká, jobb honpolgárokká. A lelkük vallásos részével hisznek abban, hogy Isten minden embert szeret, de a gyakorlati részével ők maguk hogy el tudnak hanyagolni, hogy meg tudnak bántani és hogy meg tudnak vetni embereket!”³ Jézus Krisztus életében és tanításában nem található meg ez a kettősség. Miért nem vált és nem válik döntő hajtóerővé hívőségünk? Mert elszigetelődött, bezárkózott életet élünk. Vallási életünknek csaknem minden tevékenysége a gyülekezet falain belül történik. Sok magát kereszténynek valló ember életében még vagy már ott sem. Pedig példaképünk nem így mutatta be nekünk az életet. Az ő élete nem választható szét testi és lelki életté; ünnepi és hétköznapi életté, hiszen még az ünnepet is hétköznappá tette a szolgálat miatt, és a hétköznapot is ünneppé a

szolgálat által. Emlékezzünk csak a betesdai beteg meggyógyítására, vagy a meggyógyult leprás ujjongására!

Jogosan idézte Jézus a prófétákkal és a törvénnyel takarózó támadóira a próféta, Hóseás szavait: „*Elmenvén tanuljátok meg, mi az: irgalmasságot akarok és nem áldozatot.*” (Mt 9,13) Igen helyesen jegyezte meg a vallási élet egyik mély elemzője:

„A vallás munkát jelent – munkát a szennyes világban. A vallás veszedelmet jelent – sebek osztását és sebek kapását. A vallás átalakulást jelent. Valakinek meg kell tisztítania ezt a világot, és aki szégyelli a söprést és súrlódást, az még nem hallotta meg Isten elhívó szavát.”⁴

2. *Miért nem az a kereszténység, aminek lennie kellene Krisztus példája nyomán?*

Mert a lényegtelenet tesszük lényegessé: a külsőségeket.

Az egyik nagy evangelizátor ezt írta egyszer egy bűnből kimenekült ifjúnak: „Egy csöppet sem törődöm azzal, hogy milyen felekezethez tartozol, az sem nagyon érdekel, hogy milyen különös hitvallást vallasz a magadénak, de kimondhatatlanul fontos előttem, hogy hitvallásod úgy jusson kifejezésre mindennapi életedben, hogy embertársaid között áldást terjesztő tényezővé válhass általa... Amikor az Isten hitvallást akart nekünk adni, nem szavakba foglalta, amelyeknek megváltozik az értelmük, hanem egy életet állított elénk, mintha arra akart volna megtanítani bennünket, hogy a teológia lehet tudomány, amelyet lehet vitatkozásokkal szolgálni, de a vallás maga élet, és csak azzal szolgálhatjuk, hogy éljük.”

Sajnos sok ember számára a kereszténység nem több pusztán formáságnál. Nem is tehetnek róla, mert így nevelték belőlük gyermekkorukban, s úgy érzik, hogy hozzátartozik az élethez, de csak úgy mellékesen. Vajon a mi életünkben nem mellékes dolog a hitélet? Az Úr Jézus nem azt mondta ugyan, hogy a testi, fizikai élet dolgaival ne törődjünk, de helyes sorrendet jelölt meg számunkra ebben: „*keressétek először Isten országát és annak igazságát, s mindezek – itt az anyagiakra utal – megadatnak néktek.*” (Mt 6,33)

Ha valaki számára nem mellékes, hol és hogyan tölti ideig való életét, akkor ne legyen mellékes az sem, hogy hol és hogyan tölti örökkévaló életét, hiszen az ideig való egyszer lejár, de az örökkévaló – soha! Amennyivel hosszabb életű a lélek a testnél, annyival fontosabb tehát a lelki élet dolgaival foglalkoznunk, mint a testi életével. Ha a lelki életnek már a kezdete is rossz, az elméleti része, milyen lesz a folytatás?

Sokan az istentiszteleteken is csak külsőleg vesznek részt, nem csoda, ha nem marad bennük belőle semmi életre átváltható tartalom. Olyanok, mint a repülő hal, melynek természete szerint való állandó eleme a víz, de néha egy pillanatra kiröppen a levegőbe, s nyomban visszahullik a tengerbe. „Milyen sok ember számára csak ilyen múlt alkalmi élmény a vallás! Pedig voltaképpen az is helytelen, hogy a vasárnapi templomi szertartásainkat »istentiszteletnek« nevezzük. Mert az igazi istentisztelet hétfőn reggel kezdődik és egész héten át tart. Az igazi istentisztelet nem más, mint testvéri szolgálat az embereknek. A vasárnapi templomi alkalom csak előkészület éppen erre.”⁵ Az Úr Jézus istentisztelete is az emberek szolgálatában merült ki.

Nem méltatlanul éri annyi vád a kereszténységet manapság más világnézetű emberek részéről, ugyanakkor ők is megfélemlenek arról, hogy „a kereszténység úgy járja útját a történelemben, mint egy nagy folyam, amely nemcsak a maga tiszta vizét viszi, hanem mindenféle beléje került dolgot is”. Olyannyira, hogy el-eltorlaszolja saját útját is. Nem sok időre azonban, mert ezekkel a torlaszokkal állandó harcban van, áttöri és továbbhőmpölyög. Akik a kereszténységet vádolják, nem arra a kristálytiszta lélekre gondolnak, amely a lényege, hanem az útközben felgyülemllett mindenféle hordalékára.

De sokszor hasonlónak válik a kereszténység egy nagy város utcájának képéhez, ahol mindenféle jármű, kicsiny és nagy egyenlő joggal nyüzsög! Ha valahol azonban tűz támad, akkor az egész vonalon végig utat nyit a zsúfolt forgalom az előrobogó tűzoltóságnak. Válságos pillanatokban a fődolog útből mindenek félre kell állnia. Napjainkban nemcsak válságos pillanatokba, hanem válságos órákba, válságos hónapokba került a világ, mert tűz támadt Közel-Keleten és a világ számos más helyén, amely kiterjedhet az egész világra, ezért félre kell tenni minden mellékes dolgot, ami gátolja a

„tűzoltást”, a leszerelést, a háborús kiadások csökkentését, az egyetemes békét.

Az ige tanítása évszázadokig kevésnek bizonyult a magukat keresztényeknek nevező embertömegek számára, s a történelemnek kellett megtanítania őket arra, amit ma már kezdenek belátni: „Bizonyos, valamikor nagyon fontosnak tartott dolgok egyáltalán nem azok. A protestáns egyházak felekezeti különbségei a legnagyobb részben lényegtelenek. Aki a mai világban lábba esik miattuk, az még egy le-tűnt, régi korban él... sok olyan hittani kérdés, amely például valamikor alapul szolgált eretnek-

hajhászásoknak, ma már nem számít semmit sem.”⁶ „Egy a szükséges dolog”: a megváltó tanításait és életét valóra váltani egyéni, gyülekezeti és társadalmi életünkben. Ehhez viszonyítva minden más mellékes.

„Aki egy ilyen nagy üggyel szemben megtartja szűkkeblűségét, az elszalasztja a maga életében az evangélium tulajdonképpeni lényegét.” Aki átérzi az emberiség túlnyomó többségének „borzasztó anyagi, erkölcsi és lelki nyomorúságát, annak felháborodva kell éreznie az uralkodó vallásosság nagy részének frivol ürességét is.”⁷

3. Miért nem válik a sok felhalmozott vallási energia szolgálattá, mai szóval élve: termelő erővé?

Mert nem mindig vagyunk tisztában azzal, hogy erkölcsileg mi a helyes.

„A vallási buzgóság nem szükségképpen jár együtt erkölcsi megvilágosodottsággal. Elborzadva olvasunk egy ősi mexikói templomról, amely körül 136 000 emberi koponya volt szimmetrikus elrendezésben felhalmozva; undorodunk attól a gondolatától, hogy Isten tiszteletére embert lehet ölni és paráznaságot lehet üzni, amit pedig egyes vallások megtesznek. De csak el kell olvasnunk a próféták írásait, hogy meglásuk, milyen harcokba került az ilyen förtelmességek kiirtása” még a zsidók között is. „Vajon teljesen megszabadult-e vallási életünk az erkölcsi vakságnak ettől a terhetől? Elin-tézett kérdés-e már az »ismeret nélkül való buzgóság«?” De sok keserűséget, veszekedést, káini indulatot, megfáradást, visszaesést okozott már gyülekezeteinkben az úgynevezett „törvényeskedés” vagy „rajongás”, amely szintén ismeret nélküli való buzgóság! Vajon ma nem időszerű Jeremiás dorgálása? „Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: jobbítsátok meg a ti útaitokat és cselekedeteiteket, és veletek lakozom e helyen. Ne bízzatok hazug beszédekben, mondván: az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez! Mert csak ha valóban megjobbítjátok a ti útaitokat és cselekedeteiteket... akkor lakozom veletek ezen a helyen, a földön...” (Jer 7,3–11)

A vallási élet gyakorlásának csak akkor van értelme, ha meg is látszik rajtunk.

Isten velünk létének gyakorlati feltétele van: az ő nevében és az ő nevéért való szolgálat az emberek között. Sokszor

idéztem már, de még mindig nem elégszer a misszióparancs záradékát: „és íme, én veletek vagyok a világ végezetéig minden napon.” Az összefüggés ezt diktálja: ha azt a szolgálatot végzitek, amelyet végrendeletként adtam nektek. Isten egyik áldott szolgálója így önti szavakba ezt az igazságot: „Akár mi magunk, akár felebarátunk, akár az Isten bírálja is el: vallási életünknek egyetlen értéke magunk vagy bárki más számára abban rejlik, hogy mire képesít és minek az elvégzésére ad erőt.”

Ha nem képesít többre bennünket a hitünk, vallásunk, mint a világi embert az ő erkölcsisége, akkor semmi értelme nincs az életünknek. Ha nem ad erőt arra, hogy önmagunkat és embertársainkat jobb emberré tegyük, ha nem ad erőt önmagunk legyőzésére vagy olyan munkák elvégzésére is, amelyek másoktól nem telnének ki, akkor – Pál szavait ide is alkalmazva – „hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is” (1Kor 15,14). Ennek a többletnek az illusztrálására hadd idézzek egy példát a *Kortárs* 1965. júniusi számából:

A riporter beszélget egy komlói bányamentővel:

– Mennyit keres?

– Kevesebbet, mint vajúr koromban.

– Akkor miért csinálja?

– Parancsra.

– Milyen parancsra?

– A szeretet parancsára, én baptista vagyok. Van itt Komlón egy hetvenes baptista közösség... Akad köztünk bányász, postás, tisztviselő. Már vajúr koromban is megtettem, hogy a fizetésem egy részét megosztottam a csillésemmel, mert négy gyermeke volt, és nyomorogtak. A többi vajúr kinevetett: Elment az eszed, másra keresel? Ti ezt nem értitek – mondtam nekik –, a világ asztalának mind a négy lába törött már, és egyetlen téglát támasztja alá: az emberek segítése egymáson.

– Van még baptista a mentők között?

– Csak én, de olyan ember nincs az osztágban, akinek valamilyen hite ne volna: vagy kommunista, vagy vallásos. Hit nélkül ember nem bírná a mi munkánkat... mert hiába élünk köztársaságban, egy császár uralkodik rajtunk: a munka, és csak az tudja megadni a császárnak azt, ami a császáré, aki valamilyen istennek is megadja azt, ami az Istennek jár.”

Az idézetben van olyan, amit meg tud tenni az istenhiten kívüli erkölcsiség is, de van olyan is, amit nem tud megtenni. Nekünk kell megtennünk, nekünk kell példát mutatnunk. De a legbuzgóbb vallási közösségek meddő igazsága – Jézus korában az írástudóké és a farizeusoké – nem üdvözít. Jézus itt is a többletet keresi, amikor ezt mondja mai érvényességgel is: „Mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába.” (Mt 5,20)

A mi Urunk, Jézus Krisztus „nem állhatta ki az erkölcsiség nélküli vallást. Szüntelen gúnnyal pellengérezte ki a farizeusokat kicsinyeskedésük, szörszálhasogatásuk, nagyképűségük, elvakultságuk, szeretetlenségük miatt, őszinteség nélküli képmutatásuk felháborította lelkét. Vallásosságuk nem jobbakká, hanem rosszabbakká tette őket; az az érzésünk, hogy nélküle igazabb emberek lettek volna... Az ő számára a vallás szeretetteljességet jelentett és nagylelkűséget, önzetlenséget és önmegtadadást, felséges életcél és szolgálatban

való mélyeséges örömet, határt nem ismerő testvériséget és semmilyen hálátlanságtól vagy büntől el nem kedvetlenített szeretetet.”²⁸

4. A szolgálat magasztos elvei miért nem válnak világot átfarmáló gyakorlattá az életünkben?

Mert „hallgatják beszédeit, de nem cselekszik...”

„...hanem szerelmeskedő énekként veszik azokat ajkokra, szívük pedig nyereség után jár. És ímé, te olyan vagy nekik, mint valamely szerelmeskedő ének, szép hangú, s mint valamely jó hegedűs, csak hallgatják beszédedet, de nem cselekszik azokat” (Ez 33,30–32) – feleli a kérdésre Isten szava. Rejtett, de annál veszedelmesebb kísértése ez a sátánnak, s ezzel nem akárkit kísért, hanem azokat, akik a legszorosabb kapcsolatot vélik maguk és Isten között. Akik megvetik a világi szórakozásokat, mert – az ószövetségi bölcs kifejezésével – „hiábavalóságnak” tartják azokat. De az ige meddő hallgatása, cselekvést nem eredményező élvezete nem hiábavalóság-e? Nem hiábavaló-e egy motorba állandóan csak önteni a benzint, de soha fel nem használni, s még ráadásul nem venni észre, hogy már rég mellé megy, kárba megy? Vagy eljutni egy következő fázisig, de ott megtorpanni: beindítani azt a bizonyos gépet, de soha el nem indulni vele; vagy elindulni, de azután „üresbe kapcsolni”. Ha csupán azért járunk az Isten házába, hogy csak hallgatói legyünk az igének, nem pedig megtartói, vajon nem „üresjárat” ez? Nem hiábavalóság? Igen találó címet ad *Bódás János* egy éppen ezt fejtegető humoros, de nagyon is komoly mondanivalót rejtő versének:

Meddő napok

Motorkerékpárt puffogat

Valaki az ablak alatt.

Még a ház is remeg bele,

Nincs ennél undokabb zene.

Fertelmes gép. Mint a zivatar

Dörög, s indulni nem akar.

Utálatos rozoga verkli,

Agyon kéne gazdástul verni,

Vagy belerúgni, hogy szaladjon,

S végre igazán begyulladjon,

(...)

Mert szörnyű ez így: megy s mégis áll.

Csúfosabb ez, mint a halál.

Gyülölöm, amint így dühöng,

Pedig én sem vagyok külön.

Bennem is csak puffog a lélek,

Hívják szép, harcos messzeségek,

Mégis egyhelyben áll, s nem indul

Önnön kicsinyes terein túl.

Százszor is nekilódulok,

Tenni vágyom és nem tudok,

Birkózom s vívok önmagammal,

Zsémbes vagyok, s kiállhatatlan,

Úgy érzem, hogy semmit sem érek,

S miattam mást is esz a méreg.

Csak fülledek és erjedek,

Gyülnek bennem a fellegek,

*S rothadnak bennem a szent magok.
Hej, de nagyon gyarló vagyok!
Legyen inkább könny, vér, verejték,
Győznék, vagy halnék, csak mehetnék,
Csak valami szépet tehetnék!*⁹

„Kár a benzinért!” – ahogy mondani szokták ilyen esetekben. Kár az igéért, kár az időért! Bekapcsolni és feszültség alatt tartani a rádiót vagy televíziót anélkül, hogy hangját hallhatóvá, képeit – cselekvéseit – láthatóvá tennénk, nem hiábavalóság? Ó, hányszor vagyunk néma hangszórói, süket szócsövei Istennek! Pedig a „stúdióban” nem szünetel az adás! Életünk képernyője hányszor zavaros vagy nem mutat semmit abból, amiről így szól az ének: „Lássék lelkemben Jézusnak szépsége...!”¹⁰ Minden gyakorlati tanulás nélkül nézni a színházat, mozit, televíziót, olvasni regényt, hallgatni rádiót vagy előadásokat nem szórakozás-e? Hát az igének minden gyakorlati tanulás nélküli hallgatása nem szórakozás-e csupán? Vagy nézzünk komolyabb dolgokat. Elképzelhető-e, hogy időt áldozunk olyan szakmai előadások, tanfolyamok vagy továbbképzések hallgatására, amelyeket úgysem fogunk felhasználni munkánk végzésére vagy megkönnyítésére?

Mi történne, ha orvostanhallgatók nem hat évig, hanem harminc-negyven évig, esetleg egész életükben csak hallgatói lennének a drága életmentő tudománynak, de soha nem jutnának el a beteghez?... Nehezen képzelhető el. Vannak olyan hivatások, szakmák, amelyekről nem adnak diplomát vagy végbizonyítványt a szakmai gyakorlat elvégzése nélkül. De az igének megvalósítás nélküli hallgatása – sajnos – elképzelhető. Márpedig amiből nem merítünk gyakorlati hasznot, az nem más, mint fölösleges időtöltés, szórakozás. Idáig jutottunk.

Sokan szívesen hallgatják az igét – mint Heródes Bemerítő Jánost (Mk 6,20) –, de nem cselekszik meg. Olyanok, mint a nyárfalevél, amely megrezdül a szél legkisebb rezdülésére is. „Egy percig sem pihen, és az alkony mégis ugyanott találja, ahol a hajnal látta. Folyamatosan mozog, de sehova sem mozog. Sok embernek egész vallásossága ilyen érzelmi fogékonyság, minden gyakorlati eredmény nélkül. Az evangélium hallgatásának gyönyörűségével pótolja az evangélium élésének buzgóságát. Nem veszi észre, hogy a vallás nem dikió, hanem akció.”¹¹

Az ige cselekvés nélküli hallgatásában, a szertartások minden külső eredmény nélküli gyakorlásában rejlik leggyakoribb oka a gyümölcstelen életnek.

5. Miért nem találja Jézus életünk fáján a cselekvés gyümölcseit?

Mert vallásunk és egész lelki életünk önzéssé válik.

Vannak, akik csak azért ragaszkodnak a kereszténységhez, „mert belső békeséget, lelkiismereti nyugalmat és éltető reménységet meríthetnek belőle önmaguknak. Számukra nem ösztönző erő a vallás, hanem csillapítószersz: a szolgálatnak nem éltető forrása, hanem helyettesítő pótléka... Csak az érdeklői őket a vallásban, amit kaphatnak belőle.

A kereszténység természete is ezt gerjeszti. Mert a kereszténységnek két oldala van. Az egyik oldalát tekintve a legna-

gyobb örömhír, amit az ember valaha is hallott. Hogy Isten atya, hogy Krisztus megváltó, hogy a Szentlélek a leghűségesebb barát, hogy az igazság ügye győz, hogy az élet örökkévaló – ehhez fogható örvendetes és vigasztaló üzenet még sohasem hatott el emberi szívekhez. Boldogság ezt az üzenetet befogadni, és az Újtestamentum a bizonyosság rá, hogy éppen ebből a tényből már az evangélium elterjedésének legelső napjai óta is veszedelem támadt. Ez kiolvasható már mind a legelső keresztény iratokból, mind az apostoli levelekből, mind pedig az evangéliumokból: „Az igének pedig megtartói legyetek – írja Jakab –, és ne csak hallgatói, megcsalván magukat.” (Jak 1,22) „Nem azok igazak Isten előtt – írja Pál –, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik.” (Róm 2,13) „Valaki hallja éntőlem e beszédeket – mondja Jézus –, és nem cselekszi meg azokat, hasonlatos lesz a bolond emberhez, aki a fenyőre építette házat.” (Mt 7,26)

Jó hír az evangélium, amelyet öröm hallgatni – de ennél több is: nagy feladatot is tűz ki hallgatói elé, amelyet meg kell valósítaniuk. Odaadó, áldozatos szolgálatra hív. Olyan mozgalmat indított meg az emberiség életében, amelynek sem eddig elért hatásainak szélességét és mélységét, sem a benne rejlő jövőndő lehetőségeket tekintve nincs párja a történelemben... Az emberi élet legmélyebb élményei mindig ilyen kétoldalúak, csak azáltal teljeseznek be, ha egyensúlyban van bennük az elfogadás és a cselekvés. Két oldala van például a családi otthont teremtő szerelemnek. Az egyik oldalán van a romantikája. A költők nem fáradnak el gyönyörűségének magasztalásában. De a másik oldaláról nézve az igazi szerelem önzetlenséget, határtalan odaadást jelent. Semmilyen világnézet erkölcsi normájával mérve sem becsületes az, aki mindig csak kapni akar a szerelemben, de adni nem; aki csak az örömeit hajszolja, de áldozatait nem vállalja.

„A kereszténység története kínos bizonyosság mellett, hogy az úgynevezett keresztény embereknek mily nagy tömegei válogatják ki egyoldalúan a kereszténység boldogító elemeit.” Bár egyre nehezebben, de odáig még mindig eljut a kereszténység, hogy a hit vigasztaló igazságaihoz hallgatóságot kapjon, ez a hallgatóság azonban elfeledkezik arról, hogy „minden tanból teendő és minden ígéretből igény folyik”. Akármilyen világnézetet vizsgálunk meg ilyen szempontból, mindegyik annyit ér, amennyit tanaiból meg tudunk valósítani, és mennél gazdagabb ígérétei vannak, annál több munkát, áldozatot kell belefektetni hozzá... Van-e ezen a világon még egy olyan világnézet, amelynek gazdagabb, nagyobb ígérétei lennének, mint a krisztusi világnézetnek?! Isten minden emberre kiterjedő szeretetének meggyőző erővel való prédikálása megragadja az embereket, de sokszor ennél több eredményt nem lehet felmutatni. Pedig a Mester az evangéliumot nemcsak arra szánta, hogy prédikáltassék, hanem arra is, hogy gyakoroltassék. Nem látjuk-e – mint ahogy ő látta – azt a sok pusztító bűnt, sorvasztó ínséget, felháborító elnyomást, amely alatt azok az emberek senyvednek, akiket Isten egyenként oly nagyon szeret; hogy romlás fenyegeti pusztulással azt a sok-sok emberéletet, akiknek mindegyikéért érdemesnek tartotta Krisztus, hogy meghaljon.

Gondoljuk csak el az emberek rettenetesen gátolt és megnyomorított, szegénységgel, betegséggel, tudatlansággal megvert nagy tömegét!... Személyiségek, akikben gyönyörű

lehetőségek szunnyadnak, csonkán és csenevészén maradnak, virágaik sohasem nyílnak ki, és gyümölcsüket sohasem teremhetik meg!...

Aki azt vallja, hogy mindezek az elnyomorított és tönkretett emberek kimondhatatlanul becsesek Isten szemében, azzal szemben rögtön felmerül a kérdés: őszinte-e a beszéde? Mert ez a hit nem arra való, hogy boldogan elmerüljünk az élvezetében. Elsősorban kihívás ez, amelyre önmegtagadó élettel kell megfelelnünk. Az emberi személyiség szentségében való hit a legnyugtalanítóbb dolog a világon. És hitvány csalók volnánk, ha úgy akarnók élvezni az evangélium vigasztalását, hogy ugyanakkor kitérjünk az áldozatai elől.

6. *Miért nem lesz az a sok áldott elmélet, boldogító ismeret gyakorlati áldássá, amely felhalmozódik bennünk?*

Mert „akinek van, annak adatik, akinek nincs, az is elvétegetik tőle, amije van”.

„A lelki életnek egyik kérérelhetetlen törvénye, amely alól senki ezen a világon nem vonhatja ki magát, az, hogy semmi sem juthat bele az életünkbe, ami egyúttal nem jut belőle ki is... Az ismeretek felszívása azok kifejezésre juttatása nélkül a legbiztosabb útja az értelem megbénulásának. Aki igazán tudós akar lenni, annak nemcsak tanulnia, hanem tanítania, írnia, előadnia is kell, egyszóval gyakorlatilag is fel kell használnia a tudását. Valahogy tovább kell adnia azt, amit kapott, mert különben rövidesen már nem fog többet kapni.”

Aki nem cselekszi az ígét, az elfelejti. De hogyan felejtene el a háziasszony, hogy mit hogyan kell elvégeznie az otthon rendben tartása érdekében, ha mindig azt csinálja? Hogyan felejtene el bármilyen munkás a maga munkájának elméletét, ha mindig azt csinálja, hisz abból él? A hívő ember sem felejtheti el az evangélium tette, szolgálatra buzdító szavait, ha állandóan cselekszi is, ha – lelkileg – abból él!

Aki továbbadás nélkül „akarja elsajátítani a kereszténységet, hogy befogadja azt anélkül, hogy kiárasztaná magából, nem juthat hozzá egyáltalán az igazi kereszténységhez, nem sajátíthatja el azt...”

„Ha valaki teljesen elszigetelten áll egy üvegzsámolyon, egészen büntetlenül fogdoshatja a legmagasabb feszültségű villamos vezetékét. Az áram nem hatol be oda, ahonnan nincs útja tovább. A kereszténység evangéliuma is kiutat keres az ember életéből, mielőtt beáradna oda. Sok embernél a befogadás körül van a hiba: nincs élő hitük... De számtalan embernél az eldugult kifolyás okozza a bajt: nem ismerik a szolgálat értelmét. Az evangélium be nem fogadása tehát éppolyan következményre vezet, mint a tovább nem adása.”

Mit kell tennünk tehát, hogy a kereszténység visszanyerje erejét, az Istenben való hit a tekintélyét, s minden ember elnyerje üdvösségét, örök életét?

1. Olvasszuk egybe isteni és emberi kapcsolatainkat, legyen az életünk gyakorlati istentisztelet a templomon kívül!
2. Lássuk meg mindenben a lényegét, ne a külsőséget!
3. Az élet minden területén legyünk erkölcsösebbek, mint mások! Mutassunk példát minden jóban!
4. Ne maradjon bennünk az ismeret csupán elmélet, legyen belőle élet!

5. Éljük önzetlen életet, mert „*jobb adni, mint venni*” (Ap-Csel 20,35). Így becsülnek meg bennünket itt és odaát.
6. Adjuk tovább krisztusi ismereteinket, mert ha nem, mi magunk is megszegényedünk mennyei gazdagság helyett!

Jegyzetek

1. E. H. Fosdick: *A szolgálat értelme* (Budapest: Szövetség, 1929). (Megjelent a Harmat kiadónál is 1996-ban – a szerk.)
2. Virágh Sándor: *Bibliai fogalmi szókönyv* (Budapest: Traktátus, 1949), 372. o.
3. Fosdick: i. m.
4. Henry Word. (A szerk.)
5. Fosdick: i. m.
6. Uo.
7. Uo.
8. Fosdick: i. m.
9. *Motorkerékpár* címen jelentette meg a szerző e *Meddő napok* című versének alig egy negyed részét minden – általam idézett – lelki tanulság nélkül 1963-ban, a diktatúra kellős közepén. Nyilván azért, hogy „szalonképes” legyen az akkori politikai vezetésnek. Egyébként ez az első valóságos verseskötet, amely megjelenhetett abban az időben.
10. *Baptista gyülekezeti énekeskönyv*, 16o.
11. Fosdick: i. m.

Ez az előadás Balog Miklós: *Az Ige tükrében* című könyvéből származik. A könyv kiadója egy nonprofit alapítvány. A szerző kifejezett szándéka, hogy igeszlók (prédikálók, ima- és bibliaóra-vezetők) ingyen kaphassanak belőle. A részletért az érdeklődők forduljanak az MBE Könyvesboltjához.

Bozsóki Tamás

A tized az újszövetségi etika fényében

Bozsóki Tamás a budapesti Keresztyén Testvérgyülekezetben nőtt fel. Jelenleg a Baptista Teológia Mesterképzésén a hitoktatói szak végzős hallgatója. Az angol Bible Educational Services munkatársaként végzi a Bibliai Felfedező feladatlapok tördelőszerkesztését tucatnyi nyelven. Nős, három felnőtt gyerekük van, feleségével az Újpesti Baptista Gyülekezetbe járnak.

Bevezetés

Nemcsak frissen megtért, de sokszor többéves múlttal rendelkező, „gyakorló” keresztény emberek számára is felmerül a kérdés: hogyan és mennyit adakozzunk a jövedelmemből? Tizedet? Bruttóból vagy nettóból? Mi van a természetbeni

juttatással, a cafeteriarendszerrel¹, egyéb jövedelmekkel? Sok helyen elterjedt és természetes a tized adása a jövedelemből. Mennyire felel meg ez az Újszövetség etikájának?

Dolgozatomban ennek bibliai háttérét kívánom megvizsgálni és a helyes adakozást bemutatni az újszövetségi etika fényében.

Tized a Bibliában

Az újszövetségi hívők Istennek szánt adományával kapcsolatban tizedről semmilyen utalást nem olvasunk az Újszövetségben. Ahhoz, hogy a mai tizedadás szokásának háttérét megvizsgálhassuk, az Ószövetségben kell kutakodnunk.

Az Ószövetségben a tizeddel kapcsolatban három variációval találkozunk:

- az önkéntesen adott tized;
- a fogadalomból felajánlott tized;
- az Isten által törvényben rögzített, elvárt tized.

A. Az önkéntes tized

A Bibliában első alkalommal a tizeddel Ábrahám² esetében találkozunk.³ Az első Kánaánban vívott háborúja után hazatérve találkozik Melkisédekkel, aki megáldja őt, „*Abrám pedig tizedet adott neki mindenből*”⁴ (1Móz 14,20). Az Újszövetségből azt is megtudjuk, hogy ez a tized a háborúban szerzett zsákmányból értendő, annak is a legjavából (Zsid 7,4). Tehát Ábrahámnak nem volt kötelessége, mégis tizedet adott. A megajándékozott Melkisédekről annyit tudunk, hogy Sálém⁵ királya volt, és a felséges Isten papja. A tett következménye pedig, hogy ezt követően Isten egy látomásban azt mondja Ábrahámnak: „*Ne félj, Abrám! Én vagyok a pajzsod: jutalmad igen bőséges.*” (1Móz 15,1) A „jutalmad” kifejezés itt egy elvégzett munkáért, valamilyen tettért járó bért takar.⁶ Ebből azt láthatjuk, hogy az Ószövetség emberének Isten bőséges jutalmat ígért a papjának tett önkéntes adakozásáért.

B. Fogadalomból felajánlott tized

Fogadalomban vállalt, tized formájában felajánlott adományról egy esetben olvasunk az Ószövetségben. Jákob amikor a bátyja haragja elől nagybátyjához, Lábánhoz tartva egy álomban találkozik Bételnél Istennel, másnap reggel tesz egy fogadalmat. A fogadalom második része arról szól, hogy „*bármit adsz nekem, a tizedét neked adom*” (1Móz 28,22). Isten semmi ilyet nem kért vagy sugalmazott neki, ezt teljesen

szabad felajánlásból tette. (Hogy mennyi volt benne az „üzleti” rész Istennel, az – ismerve Jákob életét – már egy más kérdés.) Ennek a fogadalomnak a betartásáról nem tudósít a Szentírás, arról azonban tudhatunk, hogy Isten nagyon megáldja anyagilag Jákobot, amíg Lábánál tartózkodik.

C. Törvény szerinti tized

Az Isten által Izrael népének adott törvények vége felé, Mózes harmadik könyvének végén találjuk meg az Istennek járó tizeddel kapcsolatos utasításokat. Eszerint „*a föld minden tizede az Úré, a földnek a szemes terméséből és a fa gyümölcséből; az Úr szent tulajdona az... A marháknak és juhoknak a tizede is, minden tizedik, amely átmegy a pásztorbot alatt, az Úr szent tulajdona legyen.*” (3Móz 27,30-32) Ez kötelező érvényű volt minden izraeli számára. A föld termését megválthatta mással, de akkor meg kellett toldania az értékének az ötödével. A marhákból és juhokból nem lehetett válogatni, minden tizediket oda kellett szánni az Úrnak – még a hibásat sem volt szabad kicserélni jóra, és ezt megváltani sem lehetett. Ennek a törvény szerinti tizednek az alapja az volt, hogy a föld valódi tulajdonosa Isten – ő adta Izrael népének Kánaán földjét –, így bizonyos értelemben ez egy bérleti díj volt, amit az izraeliták mint a föld bérleői kötelesek voltak Istennek megfizetni.⁷

Az Úr Jézus tanítása az adakozásról

Az Úr Jézus a hegyi beszédben (Mt 5–7) több mózesi törvény-nyel kapcsolatos dolgot megemlít, magyaráz, új értelmet ad nekik. Az adakozással kapcsolatban annak formájáról beszél (Mt 6,2–4), de a mértékéről nem. Amennyiben az Úr Jézus fenn kívánta volna tartani a tized adásának rendszerét az újszövetségi hívők számára is, biztosan megemlítette volna a hegyi beszédben vagy valamelyik tanításában. Ezzel azonban sehhol nem találkozunk. Amikor a farizeusok megkérdézik, hogy szabad-e adót fizetni a császárnak, akkor viszont az Úr Jézus nem csak a kérdésekre válaszol. A dolog olyan jelentős, hogy mind a három szinoptikus evangélium⁸ feljegyzi a történetet! Az Úr Jézus a válaszában nemcsak a császárnak fizetendő adó, hanem az Istennek szánt adomány megfizetésére is felhívja a figyelmet. Amikor ezt teszi, akkor egy sorrendet is felállít: „*Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.*” (Mt 22,21; Mk 12,17; Lk 20,25) A császárnak fizetendő adó mértéke jellemzően ismert volt, azt törvény írta elő. De mennyi is az, amit Istennek kell megadni? Erről egy esemény kapcsán adott útmutatást az Úr Jézus. Márk (Mk 12,41-től) és Lukács evangélista jegyzi fel (Lk 21,1-től), hogy egy alkalommal a templomi persellyel szemben ült le, és nézte, hogyan dobják bele az emberek a pénzüket. A gazdagok sokat dobtak, majd egy szegény özvegyasszony két fillért dobott bele. Az Úr Jézus odahívta tanítványait, és azt mondta: „*ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe. Mert... mindazt beledobta, amiye csak volt, az egész vagyonát.*” (Mk 12,43–44; Lk 21,3–4) Itt nyer magyarázatot az a sorrend, amelyet a farizeusok adófizetéssel kapcsolatos kérdésére adott válaszában mondott Jézus. Az Istennek való engedelmesség nem írja felül a világi hatalmasságok iránti engedelmséget. Miután a „császárnak” megfizettem az adót, csak utána következik az Istennek szánt rész – de

az özvegyasszony története alapján az nem egy tizedrész, hanem az egész!

Az Úr Jézus ahogyan az életünkből, az anyagi javainkból sem éri be egy tizeddel. Ő azt várja el tőlünk, hogy minden anyagi javunkkal a rendelkezésére álljunk, és úgy tekintsünk rájuk, mint sáfárok – akik nem tulajdonosai, hanem kezelői azoknak.

Pál tanítása az adakozásról

Pál több levelében is foglalkozik az adakozás kérdésével.

A rómabelieket arra hívja fel: „*a szentek szükségéire adakozók legyetek.*” (Róm 12,13)

A korinthusbelieknek dicséri a macedóniaiakat, hogy „*erejük szerint, sőt erejükön felül is önként adakoztak*” (2Kor 8,3). Ugyanezzel a gyűjtéssel kapcsolatban annyit kér, hogy „*ebben az adakozásban is legyetek bőkezűek*” (2Kor 8,7).

Az elvárt adakozás mértékét Pál sem írja le sehol, viszont leír egy újszövetségi főszabályt: „*Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert »a jókedvű adakozót szereti az Isten.«*” (2Kor 9,7)

A tized adásának gyakorlati veszélye

Véleményem szerint elég komoly veszélye van a tizedrész mint Istennek szánt adomány gyakorlásának. Nagyon könnyen vezethet ugyanis oda, hogy miután megadtam a „császárnak, ami a császáré” (adó), utána egy hasonló attitűddel odaadom Istennek a tizedet („ami az Istené”), a maradékra pedig úgy tekintek, hogy az az enyém, abba ne szóljon bele senki!

Ahogyan az újszövetségi etikában látjuk, Isten nem egy fél embert vagy tized embert szeretne. Nem lehet az ember 99%-ban hívő, a megváltás nem 99%-ról szól. Amikor Isten övele való együttes cselekvésre hív el bennünket, és ő akar cselekedni bennünk, akkor nem a tizedre van szüksége, hanem hogy a teljes jövedelmünket úgy kezeljük, ahogyan az neki kedves. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a teljes jövedelmemet oda kell adnom a gyülekezet vagy valamilyen

misszió számára. Vannak megélhetési költségek, jogszabályi kötelezettségek, ráadásul ha Isten házastársat, gyermekeket bíz valakire, akkor róluk is gondoskodnia kell, mert ha nem így tesz, akkor az Újszövetség szerint megtagadja a hitét, és rosszabb a hitetlennél (lásd 1Tim 5,8). Viszont az anyagi javaimat is – hasonlóan a lelki ajándékokhoz – jó sáfárhoz illő módon kell kezelnem, szem előtt tartva, hogy azok nem az enyéme, hanem Istentől rám bízott javak. És ha olyan helyzet adódik, hogy valaki szükségben van, és tudok róla, tudnék segíteni is, viszont úgy gondolom, hogy én már az Úrnak „járó” aktuális tizedemet odaadtam, és emiatt elutasítom, azzal bünt követek el.⁹

A fogadalomból tett anyagi felajánlás

Más kategória, ha bármilyen okból kifolyólag egy mai hívő keresztény ember fogadalomból tesz extra anyagi felajánlást Istennek. Ez kötődhet egy jövőben bekövetkező eseményhez (ha valamit majd megad Isten), de lehet egy már bekövetkezett eseménnyel kapcsolatos is (például valamiből való megszabadulás/gyógyulás után). Ebben az esetben az újszövetségi etika főszabálya, hogy fogadalmat tenni nem kötelező, de ha tettünk, annak a betartása viszont már kötelező!¹⁰ Itt főleg a jövőben bekövetkező eseménnyel kapcsolatos felajánlásnál fontos komolyan vennem, hogy ha változnak a körülmények, ami miatt a fogadalmam teljesítése erőmön felülnek tűnik, akkor sem hátrálhatok ki belőle.

Mennyit adakozzon a keresztény ember?

Kálvin az özvegyasszony két fillérének a történetével kapcsolatban úgy tanított, hogy „mindazt, amit az emberek Istennek felajánlanak, nem a külső becsük szerint kell értékelnünk, hanem a szív indulata szerint”.¹¹

A Pál apostol által feljegyzett főszabály értelmében fontos, hogy döntsem el előre, és adakozzak jókedvűen. Semmi félelme se azt tartsam szem előtt, hogy mások mennyit

adnak! Ha viszont eldöntöttem, akkor azt adjam is oda az Úrnak!

Úgy, ahogyan az élet sok területén megtapasztalhatjuk az Úrral való járásban, az adakozásnál is érvényes a Példabeszédek írójának bölcsessége: „*Van olyan, aki bőven adakozik, és annál inkább gazdagodik, és van olyan, aki visszatartja a járandóságot, mégis nagyon szűkölködik.*” (Péld 11,24 – rev. Károli-ford.) Természetesen ez nem úgy működik, hogy ha többet fogok adakozni, akkor majd az Úr kötelezően jobban meg fog áldani, ez sokkal inkább a szív indulatának kérdése.

Összefoglalás

Ahogyan az élet egyéb területein, az újszövetségi etika az adakozás kérdésében is az együttes cselekvésre hív meg: hagyjuk, hogy Isten cselekedjen bennünk és általunk. Ennek megfelelően az adakozás sem történhet egy séma szerint, hanem kinek-kinek ahogyan Isten elvégzi a szívében, aszerint kell engednie és eljárnia. Adakozásom legyen része az istentiszteletemnek és a hálaadásomnak! „*Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem.*” (Zsolt 50,23)

Felhasznált irodalom

- Kádár Ferenc: Az adakozás bibliai értelme és gyakorlati teológiai vonatkozásai. *Sárospataki Füzetek* 14/2 (2010), 105–114. o.
- *Mózes öt könyve és a haftárák* (Budapest: Akadémiai K., 1984).
- Strong konkordanciája, blueletterbible.org.

Jegyzetek

1. Jellemzően utalványban vagy speciális célra felhasználhatóan kártyán kapott béren kívüli juttatás.
2. Ekkor még Ábrám a neve, az egyszerűbb érthetőség kedvéért az idézetek kivételével az Ábrahám nevet használom – ahogyan a Zsidókhoz írt levél is.
3. Strong konkordanciája alapján, www.blueletterbible.org.
4. A másként nem jelölt bibliai idézetek a Magyar Bibliatársulat 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált Bibliájából származnak.
5. Jeruzsálem régebbi vagy költői neve.
6. Például Jákob és Lábán között: 1Móz 29,15; 30,28.32–33; vagy a napszámos bére: 3Móz 19,12.
7. *Mózes öt könyve és a haftárák* (Budapest: Akadémiai K., 1984).
8. Máté, Márk és Lukács.
9. Lásd Jak 4,17: „*Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak.*”
10. Ez nem csak anyagi felajánlás esetén értendő.
11. Idézi Kádár Ferenc: Az adakozás bibliai értelme és gyakorlati teológiai vonatkozásai. *Sárospataki Füzetek* 14/2 (2010), 111. o.

ÁLLANDÓ VÁLTOZÁSBAN

– igehirdetésvázlat –

A megtérés a cél megváltozása

- *Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened.* (Lk 15:18)
- *mert ők maguk beszélnek rólunk, milyen fogadtatásban volt részünk nálatok, és hogy miként tértetek meg a bálványoktól az Istenhez, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok,* (1Thessz 1:9)

Az üdvösség a helyzetünk megváltozása

- *és vele együtt feltámasztott, és a mennyek világába ültetett Krisztus Jézusért, hogy megmutassa az eljövendő korszakokban kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából Krisztus Jézusban. Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez;* (Ef 2:6-8)

A megigazulás az állapotunk megváltozása

- *Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által.* (Róm 5:1)

Az örökbefogadás a családi állapotunk megváltozása

- *Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint,* (Ef 1:5)

A megváltás megváltoztatja, hogy ki az akit követünk

- *Őbenne van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; kegyelme gazdagságából,* (Ef 1:7)

A megszentelődés az életünk megváltozása

- *Maga pedig a békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épységben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt.* (1Thessz 5:23-24)

Az odaszánás az akaratunk megváltozása

- *Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.* (Róm 12:1-2)

Akarsz-e változni úgy, ahogy az Úr akarja?

Frederick Edward Marsh

Tóth Sándor

Keresztény pedagógiai megfontolások és a média

Írott sajtó, tv, internet

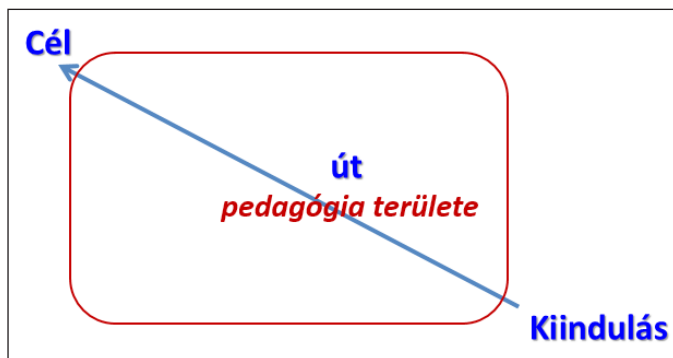
A pedagógia feladata

„A pedagógia – hagyományos értelemben – a gyermekek nevelésének elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó tudomány. Manapság már tudjuk, hogy az ismeretek szerzése és tökéletesítése, a személyiség fejlesztése nemcsak a gyermek- és ifjúkor, hanem az egész emberi élet feladata. A tágabb értelemben vett pedagógia minden embert érint.”²¹

A pedagógia, pedagógus szavak a görög παιδαγωγος (pedagógos = gyermekvezető) szóból származnak.

Eredetileg a hellén kultúrában a pedagógus volt az a rab-szolga, aki a gyermeket otthonából a tanítóhoz kísérte. Ebből kiindulva a pedagógia feladata a kiindulási pontból a célba juttatni a gyermeket. A pedagógia területe tehát maga az út, amelyen a kiindulási állapotból a célba segítjük a tanítványt. A kiindulási állapot és a cél tisztázása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy megfelelő pedagógiai módszereket választhassunk.

„A közösségellenes, társadalomellenes hatásokat mindenki károsnak tartja, ám annak eldöntése, hogy mit tartunk negatív hatásnak, szükségszerűen világnézeti kérdés.”²² Így a pedagógiai felfogást meghatározza, hogy milyen világnézeti háttérű a „megrendelő”, aki megadja, hogy a pedagógusnak hová kell eljuttatnia a kiindulási állapotból a gyermeket.

„A semlegesség képtelensége: a »semleges nevelés« nemhogy a szabadság megnyilvánulása, de azt súlyosan sérti. Az emberi életből kiiktatni az elkötelezettségek vállalását lehetetlen. Például az anyanyelv tanulása elköteleződést jelent, de eszközt is ad a kezünkbe az idegen nyelvek tanulásához, ami különben képtelenség lenne. Nemi identitásunk vállalása is lényegileg tartozik hozzá a személyiség érettségéhez.”²³

„Szabadosság: a gyermek nem kis állat, melyet egyedül az ösztönei kell hogy vezéreljenek. Korlátok állítására szükség van az egészséges személyiség kifejlődéséhez.”²⁴

Keresztény (biblika)pedagógia

A rousseau-i felfogás szerint az ember eredendően jó. Ezért a pedagógiai feladat csupán az, hogy a benne lévő jót segítsen kibontakoztatni. A bibliai emberkép azonban teljesen más. A Szentírás az embert bukottnak, a bűn miatt megromlottnak, eredendően bűnösnek mutatja be.

A Biblia a következőt nyilatkoztatja ki az ember eredetével kapcsolatban:

„Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.” (1Móz 1,27)

A küldetésére, élete céljára vonatkozóan az alábbiakat találjuk:

„És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze.” (1Móz 2,15)

Az ember azonban fellázadva Isten ellen kilépett az eredeti helyzetből, és e bűn miatt eltorzult az istenképűsége. Ennek helyreállítását célozza a keresztény pedagógia.

„Az etika (erkölcsfilozófia, philosophia moralis) a természetes észre és a logikus következtetésekre hivatkozhat. Az erkölcsteológia (theologia moralis) a kinyilatkoztatás által megszabott normákra hivatkozhat. Például a lopás esetén az etika hivatkozhat arra, hogy a lopás ellenkezik az ember társas lény mivoltával, az erkölcsteológia hivatkozhat a Szentírásban lévő tízparancsolatra.”²⁵

Az istenképűség helyreállításának első lépése a megtérés, melynek munkálása a keresztény pedagógia feladata.

„Megtérés. A keresztény élet egyik kulcsfogalma ez. Arról a fordulatról szól, amely az ember és Isten kapcsolatában megy végbe, és e változást elsősorban az ember szemszögéből mutatja be.”²⁶ „A megtérés a gondolkodás teljes megváltozását jelenti, egy újfajta viszonyulást az élethez.”²⁷ Ebben a viszonyban pedig az ember már természete szerint engedelmeskedik Istennek, hiszen lényegét tekintve krisztusi természetű. A megtérés gyümölcse, hogy „az ember megtanul jót tenni; a jót keresi, nem a rosszat, szíve az Úrhoz ragaszkodik”.²⁸

Vizuális kultúra

Ravi Zacharias lelképásztor, evangélista mondta előadásában az Amsterdam 2000 konferencián: „A mai generáció a szemével hall és az érzéseivel gondolkodik!”

„Az értelem és az érzelmek ugyanolyan fontosak az egészséges személyiség fejlődésében, de például a tudományokban is legalább ugyanakkora szerepe van a fantáziának és intuíciónak, mint az értelemnek, racionalitásnak.”⁹

„A vizualitás dominanciája: a gyermek képregény- és képernyővilágban nő fel. Bár a televíziót és számítógépet a könyv máshol igenis fontosnak és gazdagítónak nevezi, felhívja a figyelmet az egyoldalúság veszélyére, és hangsúlyozza az olvasás szükségességét hat-nyolc éves korban.”¹⁰

A gyermek fejlődésében jelentős szerepet kapnak a televízió, internetes tartalmak, könyvek és egyéb nyomtatott irodalmak „fogyasztási” szokásai. Mégis gyermekkorban talán egyik leginkább erős hatást a vizuális közlési módok fejtik ki ma.

A magyar fiatalok életével, helyzetével, szokásaival kapcsolatos felmérés eredményei¹¹ is azt mutatják, hogy a 2008 évi felmérés adataihoz képest az internetezéssel töltött idő 12%-kal növekedett, míg az olvasásra fordított idő mintegy 10%-kal csökkent. A televíziónézésre használt idő szintén csökkent. Ennek oka, hogy az okostelefonok megjelenésével mobillá vált az „internetfogyasztás” lehetősége. A gyermekek fejlődését tekintve talán az egyik legkomolyabb kihívás éppen ez, hisz a mobil eszközökön történő internettartalom elérése szinte minden szülői, pedagógus általi kontroll nélkül lehetséges.

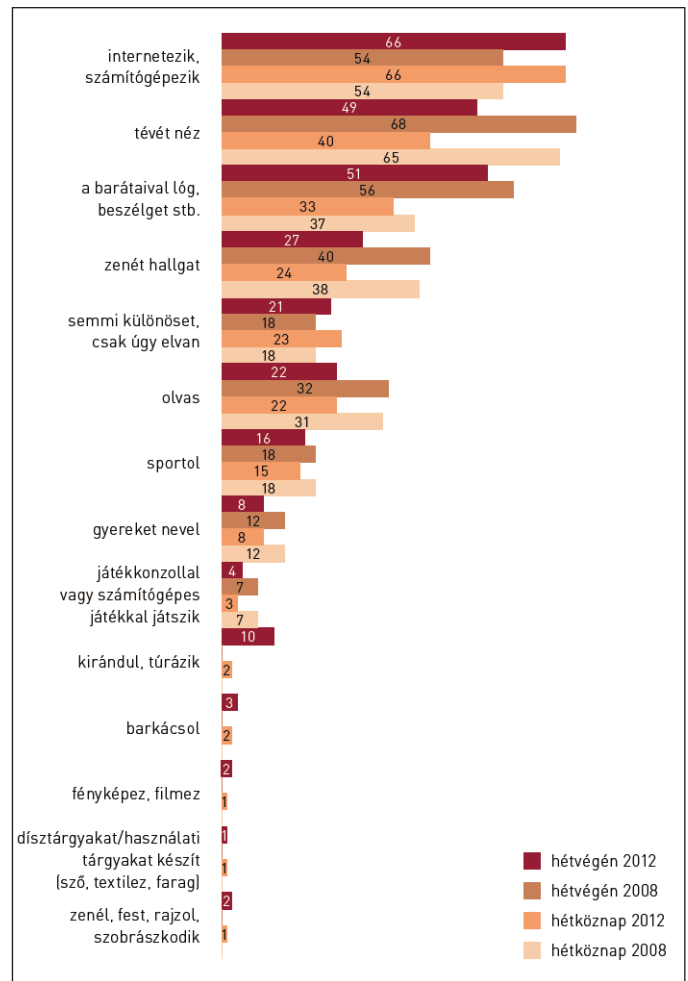
Egy másik tanulságos adat, hogy a fiatalok kevesebb időt töltenek barátaikkal, ez az idő mintegy 4%-kal csökkent 2012-re a 2008. évi adathoz képest.

Szabadidős elfoglaltságok („Mit csinál leggyakrabban a szabadidejében?” N2008 = 6396; N2012 = 7345; százalékos megoszlás).¹²

Az internet torzító hatásai

Előjáróban szeretném leszögezni, hogy nem vagyok sem technológia, sem internetellenes. Magam is használom és nagyon hasznosnak tartom az internet adta lehetőségeket. Viszont fontos nevelési, pedagógiai kihívás, hogy megtanítsuk a gyermekeket szűrni a tartalmakat és segíteni őket a való világban maradásra a virtuális világgal szemben. A nevelés, pedagógiai „szolgálat” felelősségteljes és nehéz feladat. „Ez különösen is igaz korunkban, mert a technológiai fejlődés által hajtott globalizált világunkban olyan kihívásokban és környezetben kell felnőniük gyermekeinknek, amilyen nem volt az emberiség történetében. Nekünk pedig óriási kihívást jelent ebben a környezetben nevelni őket, és felkészíteni, hogy örököljék mindazt a problémát, amit nekik örökül hagyunk a világban. Soha egyetlen generációnak nem kellett ilyen tömegben, ilyen magányosan, ilyen információdzsungelben, családok nélkül, ilyen rettenetes problémákkal és jövőképpel, ilyen bizonytalanságban, az alapvető értékek és kapaszkodók szinte teljes hiányában, egy jelentősen szétszúllott és lezúllott felnőtt-társadalomban felnőnie. A legtöbb kapaszkodó, amely számunkra ott volt a társadalomban, számukra hiányzik.”¹³

Az internet a fiatalok életében torzító hatást fejt ki a kapcsolatok terén. Az interneten kötött és fenntartott „barátság-

gok” csupán felszínes emberi kapcsolatok. Ezáltal megfosztják a benne élő fiatalokat a mély baráti kapcsolatok nyújtotta áldásokról. A cél nem az, hogy minél mélyebb, őszintébb kapcsolatot építsenek ki értelemszerűen kevés emberrel, hanem minél több internetes „haverra” tegyenek szert.

„Kialakult egy Facebook-betegség, amit érzelmi inkontinenciának hívnak: ott engedik el az érzelmeiket, ahol éppen vannak. Mivel nem alakultak ki normális emberi kapcsolataik, ahol szemtől szemben kell lenni egy emberrel, ezért nem tanulták meg az érzelmeiket kontrollálni, hanem azok kijönnek belőlük. Ugyanis az érzelmi intelligencia fejlődésének egyik fontos állomása az, hogy miközben egymással kommunikálunk, az emberi visszajelzések alapján megtanuljuk érzékelni, hogy a mi érzéseink, kommunikációnk milyen hatást vált ki a másiktól. ...Az ember az intimitásra törekszik. Erre van alkotva. Szüksége van intim, bensőséges kapcsolatokra, amelyekben megnyílnak. De az intimitást egy kapcsolatban az elkötelezettség teremti meg, mert csak akkor tudok önmagam lenni, ha bizonyos lehetek abban, hogy a másik minden körülmények között elfogad és szeret. E nélkül az elkötelezettség nélkül nincs intimitás. Ez az intimitás viszont nem található meg abban a felszínes kapcsolatrendszerben, amelyet az interneten keresztül élünk. »Azon tizenéves lányok, akik a problémáikat közösségi portálokon hosszadalmas beszélgetésekben osztják meg, nagyobb valószínűséggel esnek depresszióba« – Stony Brook University, 2009.”¹⁴

A személyiség torzulása is megjelenik ebben az internetes kultúrában. „Döbbenetes látni azt a kényszert, amellyel még felnőtt emberek is állandó jelleggel lényegtelen vagy sokszor megszegyenítő dolgokat posztolnak magukról a Facebookon. Egyfajta belső kényszer, hogy reggeltől estig magukról, az életük minden mozzanatáról megosszanak részleteket. Az elismerés, a meghallgatás, az odafigyelés utáni vágy hajtja ezeket a többnyire teljesen lényegtelen, érdektelen és időnként zavarba ejtő posztokat a közösségi oldalakon. ...Az egyik legmeghatározóbb a tinédzserek számára abban, hogy mennyire érzik jól magukat a bőrükben, az, hogy a kortársaik mit mondanak róluk.”¹⁵

„Egy formálódó személyiség erős, stabil önértékelés és értékrend nélkül nem képes arra, hogy megfelelően súlyozza az internetes kapcsolatrendszeréből érkező visszajelzéseket, s így ezek a visszajelzések alapvetően befolyásolhatják önértékelését és értékrendjét. Egy fejlődésben lévő agy, amely tömkelegében képi benyomásokból táplálkozik, nem képes megfelelően fejlődni szavak és természetes emberi kapcsolatok nélkül.”¹⁶

További veszélyek, hogy gyermekek online bántalmazás áldozatai lehetnek, valamint internetes játékszenvedélyek rabságába eshetnek. Az internetes pornográf tartalmak immár az okostelefonokról is korlátlanul érhetőek el, ami súlyos torzulást eredményez a gyermek, fiatal agyában. Kialakul a viszonyítás, amely gátolja az egészséges kapcsolatépítést és a későbbi kiteljesedő, „valós” szexuális kapcsolatot a házasságban is. Hamis módon fejlődik a kapcsolatról és szexualitásról alkotott vélekedés, és így tévesen alakul ki az ezzel kapcsolatos meggyőződés. A virtuális világban kattintással lehet a szexuális „élményhez” hozzájutni, míg a való világban az elkötelezettség, kölcsönösség, érintés útja a járható.

Az internet és média más negatív hatásokkal együtt fejt ki egyre nagyobb pusztítást a gyermek, fiatal életére. A hormonális változásait megélt tinédzsert bombázza a média, a maga torz és hamis „értékrendjét” árasztva rá. A tolerancia értelmezésének meghamisítása azt sulykolja a fiatalban, hogy bármit megtehet, azt másoknak el kell tűrniük. A média által megjelenített gyakran hamis kép és annak befogadása, követése elkerülhetetlenül vezet a csalódáshoz és kiábránduláshoz.

Mit tegyünk?

A gyermek elsősorban mintákat követ. A fiatalok kimondatlanul is azt üzenik a pedagógusnak: „Nem érdekel, amit mondasz, amíg nem törődtél velem!” A gyermek fejlődéséhez és neveléséhez feltételen szükséges a bizalom és bensőségeség kialakulása.

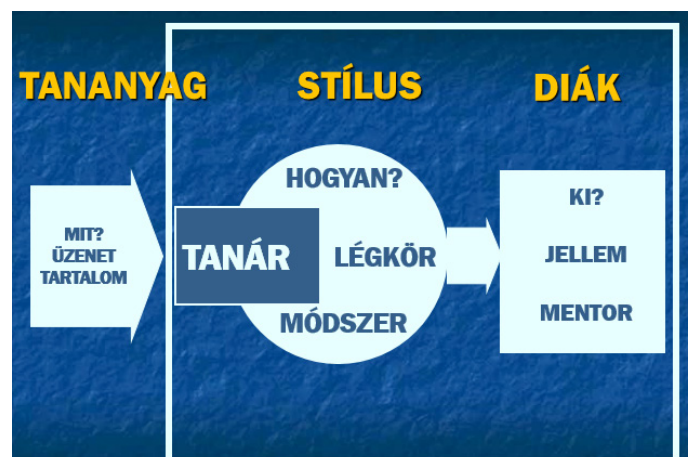
„A bensőséges és nyitott, kommunikatív szülő-gyerek kapcsolat a legfontosabb tényező. Emellett nyitott szülő-gyerek kapcsolatnak kell lennie abban, hogy a szexről és médiata-pasztalatról beszélgessenek, szexuális oktatásnak kell történnie otthon és az iskolában, s a szülő részvétele a gyerek internetes szokásaiban jótékony hatással van. Végül, azoknál a fiúknál, akik veszélynek vannak kitéve ezen a területen, vagy túlságosan antiszociálisak, visszahúzódnak, a szülőnek nagyon alaposan kell monitoroznia és korlátoznia a gyerek internetes aktivitását.”¹⁷

A nevelés célja, hogy értékrendváltásra segítsük a gyermeket. Ezáltal képessé válik különbséget tenni a jó és a rossz között, így lesz alkalmas a józan döntéshozatalra, választásra. Az ilyen változás útján egyre jobban kezd az ember hasonlítani eredeti „istenképű” állapotára. Ebből kifolyólag egyre tisztábbá válik az ön- és világképe.

Pál a korinthusi gyülekezetnek írott levelében személyes példája követésére hívta fel a gyülekezet tagjait. „Legyetek a követőim, mint én is követője vagyok a Krisztusnak.” (1Kor 11,1)

A nevelés egyik leghatásosabb és nélkülözhetetlen eszköze a személyes példaadás. Ezt követően beszélhetünk az átadandó ismeretről, értékrendről. A tanítás kapcsolatban történik. Ne feledjük, különösen a tinédzser fiatal azt mondja magában, amikor tanítani szeretnének: „Nem érdekel, amit mondasz, amíg nem törődtél velem. Ezért fontos, hogy bizalmi légkört tudjunk teremteni, és olyan tanítási módszert válasszunk, amely alkalmas arra, hogy egy vizuális kultúrában edződött gyermek, fiatal figyelmét meg tudjuk ragadni. A nevelésnek abból kell kiindulnia, hogy hol tart a gyermek, azaz ki ő. Célunk a szív és ebből fakadóan az értékrend, majd a jellem megváltozása. Látnunk kell, hogy »mit, hogyan és kinek akarunk átadni.«”¹⁸

„A multimédia megjelenése ebben a megvilágításban azért is jelent forradalmi változást, mert szinte minden információ átadására képes, és nem csupán a szavakkal megfogalmazható információkat tudja közvetíteni. Hatását fokozza, hogy

a képernyő megjelenése átalakította az emberek, a családok életét, és igen gyakran már a kultúraátadás elsődleges csatornájává vált. Ezek után a kérdésre a válasz: nem biztos, hogy sajnálkoznunk kell az olvasási szokások megváltozása, általában az olvasás visszaszorulása miatt. Lépést kell tartanunk a fejlődéssel, annak lehetőségeivel, s meg kell tanulnunk, hogy hogyan használjuk ezeket a modern eszközöket kultúránk átadására. De ez még nem elég, hiszen meg kell tanítani az embereket, hogy megfelelő felkészültséggel, kritikával fogadják be az új információkat. Annak idején az volt a gond, hogy sokan kritika nélkül elfogadták, amit az újság írt, ami kivolt nyomtatva. Ma hasonló gondot jelent, hogy sokan kritika nélkül elfogadják azt, amit a tévében [interneten – TS] látnak és hallanak, amit a tévé sugall.²⁹

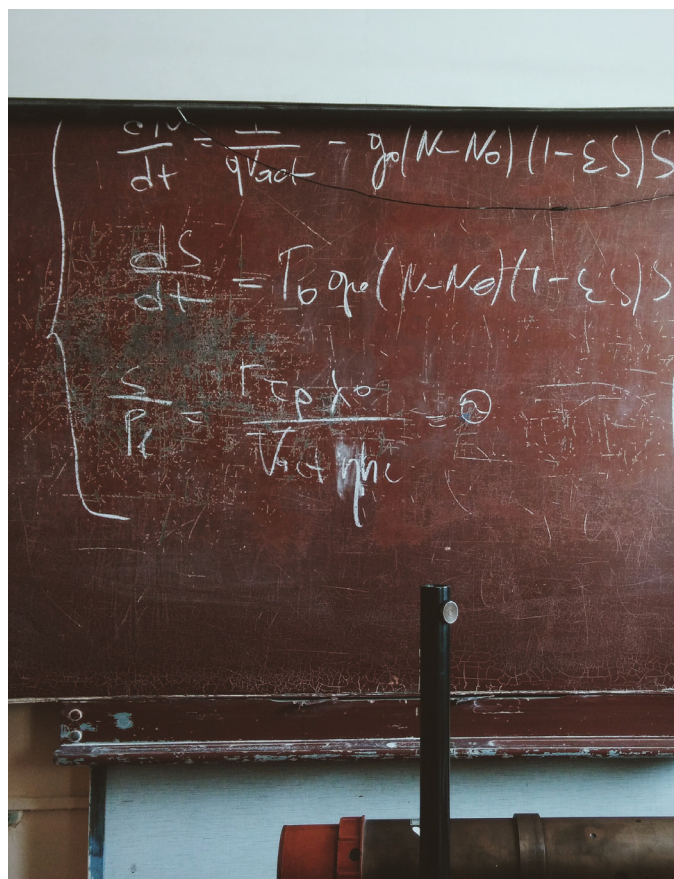
A biblikapedagógiai praxis során a Biblia örök érvényű igazságait kívánjuk átadni olyan módon, hogy az megtérésre, azaz szívbéli változásra, értékrendváltásra segítse a gyermeket, fiatalt. Segítsük őt egy olyan úton, amelyen a megtérés és újjászületés által egyre inkább válik azzá, amire született, így fokozatosan visszanyerve a teremtő Isten eredeti terve szerinti istenképűségét.

Felhasznált irodalom

- *Alkalmazott Pszichológia*, 2004.
- *Bibliai lexikon*. Szerk. Herbert Haag (Budapest: SZIT, 1989).
- Grész Gábor: *Együtt élni az internet megkerülhetetlen és torzító hatásaival*. Előadási jegyzet (FÉK szimpózium).
- *Gyakorlati keresztény pedagógia*. http://hu.wikipedia.org/wiki/Gyakorlati_kereszt%C3%A9ny_pedag%C3%B3gia.
- Kormos József: *Nevelésfilozófia*. Egyetemi jegyzet (Budapest: PPKE BTK, 2012).
- *Magyar ifjúság, 2012*. Tanulmánykötet (Budapest: Kutatópont, 2013).
- Morris, Leon: *Az Újszövetség teológiája* (Budapest: KIA, 2001).
- Rédly Elemér: *Pedagógia keresztény szemmel* ([Győr]: [Győri Hittudományi Főiskola], 2006).
- Robinson, Dave: *Megfelelő környezet megteremtése*. Előadási jegyzet (FÉK szimpózium).
- Urbán Gedeon: *Valláspedagógia. A vallásos megtérés és erkölcsiség néhány fejlődéslelektani vonatkozásáról*. Jegyzet (Budapest: BTA, 2011).

Jegyzetek

1. Rédly Elemér: *Pedagógia keresztény szemmel* ([Győr]: [Győri Hittudományi Főiskola], 2006), 5. o.
2. Uo., 8. o.
3. *Gyakorlati keresztény pedagógia*. http://hu.wikipedia.org/wiki/Gyakorlati_kereszt%C3%A9ny_pedag%C3%B3gia, 5. pont.
4. Uo., 6. pont.
5. Kormos József: *Nevelésfilozófia*. Egyetemi jegyzet (Budapest: PPKE BTK, 2012).
6. Urbán Gedeon: *Valláspedagógia. A vallásos megtérés és erkölcsiség néhány fejlődéslelektani vonatkozásáról*. Jegyzet (Budapest: BTA, 2011), 3. o.
7. Leon Morris: *Az Újszövetség teológiája* (Budapest: KIA, 2001), 284. o.
8. *Bibliai lexikon*. Szerk. Herbert Haag (Budapest: SZIT, 1989), 1209. h.
9. *Gyakorlati keresztény pedagógia*, 8. pont.
10. Uo., 4. pont.
11. *Magyar ifjúság, 2012*. Tanulmánykötet (Budapest: Kutatópont, 2013).
12. Uo.
13. Grész Gábor: *Együtt élni az internet megkerülhetetlen és torzító hatásaival*. Előadási jegyzet (FÉK szimpózium), 1. o.
14. Uo., 2. o.
15. Uo., 3. o.
16. Uo., 4. o.
17. *Alkalmazott Pszichológia*, 2004.
18. Dave Robinson: *Megfelelő környezet megteremtése*. Előadási jegyzet (FÉK szimpózium).
19. Rédly, 77. o.

Móricz Zsigmond

Miatyánk

A pap kísértelt a mezőre. Szép idő volt, csak nagyon meleg. A fekete ruhában fuldokolt a hőségtől.

De ahogy a falut elhagyta, friss szél kerekedett, s kedvesen legyezte az arcát. Így vígabban haladt tovább a rét felé.

A falu határa dimbes-dombos volt. Hajdanában zsombékos, vizes, áradásos terület. Mocsár feküdt a mélyebb helyeken, ahol nád, sás és csíkkal élt. Ez a régi kor már egészen feledésbe ment a nép lelkében. Kihaltak az öregek, akik akkor éltek, s nem tudták a fiatalok, milyen volt az, mikor a búzaaratás helyett egy-egy kád hallal, csíkkal mentek be a városba, hogy a legszükségesebbeket megvegyék. Akkor még maguk szőtte vászonruhában jártak, pénzt írmagnak se láttak, a bocskorukat maguk szabták a birkák bőréből, s az aszszonyép mezítláb járt a tarlókon.

Ez már mind elmúlt. Ma a legújabb divat szerint öltöznek a nők, és a cipőben selyemharisnya van a lábukon. A férfiak is elfelejtették a gubát, a ködmönt, a szűrt, a régi viseletet, s bricseszben és kurta úri kabátban vagy éppen bőrkabátban járnak. Darutollas kalap helyett kockás sapka van a fejükön, s a nagy szakállakat, bajuszokat leborotváltják és gazdász külsővel mennek a munkába, ahol ha leveti a felső ruhát, mind iparoslegény marad.

De a régi panasz, az megmaradt. Pénz a mai időkben senkinél nincs. Néha az egész faluban nem lehetne összeszedni hús pengőt. Az adó nagy, a termésnek nincs ára. Szóval a régi világ él a lelkekben.

A földekről innen is, onnan is odanézték a papra. Volt, aki köszönt, volt, aki nem köszönt. Volt, aki úgy belemerült a munkájába, hogy ne kelljen észre se vennie, hogy a pap arra jár. Tehát ez is csak úgy volt, mint régen.

A pap is úgy volt velük, mint a régi papok. Ember volt. Némelyik gazdának előre köszönt, elkiáltott utána messzire, a harmadik földre is, a másiknak a köszönését is alig fogadta, mert emberek közt idővel személyes viszony fejlődik ki, aszerint, hogy ki mennyire tudja elfelejteni a régi sérelmeket. A pap nem volt haragtartó természet. Kifüstölgött belőle az indulat, de azért mégis csak ott maradt egy kevés a feszültségből, ha a presbiteri gyűlésen ez vagy az a gazda ellene szavazott.

Mikor odaért a Belátóra, arra a dombra, ahonnan a hajdani vízállást messze távolig be lehetett látni, megállott, és szépen elnézett a mély területre. Eszébe jutottak a régi papok harcai. Azok még fájdalmasabbak voltak, mint a maiak.

Amennyivel szegényebb volt a nép, annyival élesebb volt az ellentét köztük s az egyháztalálkozók közt. Itt történt az a híres eset, mikor az új pap, most éppen száz éve, megkérte a kurátorát, hogy mutassa meg neki a réjtét.

- Akarja látni, tiszteletes uram?
- Akarnám, kurátor uram.
- Akkor nézzük meg.

Kivezette ide a Belátóra s itt csónakba ült vele. Hosszú rudat vitt magával, s mikor arrafelé evezett a tavaszi árvíz hátán, ahol a rétei vannak, azt mondta a papjának:

- Tiszteletes uram, tessék csak leereszteni azt a rudat...Lábolja csak fel a földet...Ahol a legmélyebb, ott van a maga réjtje.

Még így szemmel is meg lehetett látni, hogy csakugyan ott vannak a papi rétek kiszabva, ahol a legmélyebb a földszín. Abban az időben ez volt a legrosszabb parcella, leghamarabb ezt öntötte el a víz: ezt adták a papnak. Azóta azonban megváltozott a határ képe. Megásták a nagy csatornát, s a vizek leszaladtak, leszállottak. Most ez a legjobb rét, mert kiszáradt az egész határ, ma csak ott van szép fű, ahol egy kevés talajvizet kap a töve.

A pap bólogatott. Az emberi életre, a faluval való örök harcra gondolt. Sok örömet is ad ez az élet, itt a nép között, Isten szolgálja és a falu cselédje lenni, lelki vigaszt ad a békétlenség idején, de sok keserűséget is terem ez az állapot mind a mai napig. Ha a népben irigység és ellenséges érzés támad a felette álló idegen, a lelkipásztor ellen, ennek sem adják ingyen az életet, szenvedéllyel és szenvedéssel jár.

Tovább sétált a földje felé. A réten a kaszások a szénát gyűjtötték. Kettő hordta a petrencéket, a harmadik ember rakta a szénakazalt. Jó nagy ágyást vetettek neki. Sok széna van az idén.

Szívesen vett volna villát ő is a kezébe, de a papnak ez nemigen szabad: a nép elvárja, hogy a papja más legyen, mint ő, a papnak nem szabad kézimunkássá lennie, mert ha az kapát vesz a kezébe, abból már békétlenség támad.

De abból is, ha semmit sem csinál.

Egy fiatalabb gazda meg egy szegény ember ment el az úton, s ahogy a papot látta, hogy gyönyörködik a szénájában, hangosan odaszól a másik embernek:

- Szép kazal szénája lesz a tiszteletes úrnak...Elég az egy miatyánkért.

A pap meghallotta a szót. Megfordult.

A gazda elfordította a fejét és tovább akart menni.

Utánaszólt:

- János.

A gazda kelletlen megállott.

- Jó napot, tiszteletes uram.

- Gyere csak ide, János.

A gazda engedelmessé vált. Nem könnyen mozdult a csizmája a parancsra. Lassan lépegetett a pap felé. Mikor odaért hozzá, megemelte a kalapját.

- János - mondta a pap, aki még mint kisiskolás gyermeket ismerte meg a gazdát. Itt nőtt ez a szeme előtt, s itt lázadott ellene, ahol lehet, de azért nem volt köztük soha semmi összeütközés, úgyhogy a bizalmas tegezést nem vonta meg tőle.

- Hallom, mit mondasz, János. Hogy elég ez egy miatyánkért.

A gazda csendesen mosolygott.

- Elég is, tiszteletes uram. Ne tessék megharagudni, de egy miatyánkot én is elmondanék érte.

A pap feltette a kalapját, hogy az ember is a fején hagyta, s azt mondta:

- Hát, János, én neked adom, ha elmondasz róla egy miatyánkot.

A gazda nézte a papot. Igazán, beszél vagy csak tréfál.

- Én elmondom, tiszteletes úr.

S már belepirult, ahogy keményen és harcosan belenézett a szemébe. Míg ki nem mondta a szót, olyan szelíd volt, mint a bárány, de ebben a pillanatban már indulat és felfokozás volt benne. A vére elkezdett felbuzogni az ereiben, s egyszerre csak harcos lett, aki kézigránátot tart a kezében, mint a háborúban. De ott sem retirált meg. Ott is nyugodtan indult, hogy eldobja az ellenség sáncára. Hogy mi volt benne a nagy nyugalom alatt, tudva, hogy a gránát reá éppolyan veszélyes lehet, mint az ellenségre, azt csak ő érezte.

- Jól van, János - mondta a pap. - Jól van...Hát csak mondd el.

A gazda egyet lépett, hogy azon hevesességében nekimegy a kazálnak, ami már olyanforma magas volt, mint a templomban a szószék. A létra az oldalának támasztva. Indult, hogy felmegy a létrán a kazal tetejére imádkozni.

- Nem jól van, János - szólt a pap. - Nem úgy. Papi módra. Úgy, ahogy én szolgálom a falunak a szénáért...Mert az az igazság, hogy te is úgy cselekedjél.

- Egy miatyánk nem nagy dolog - mondta a gazda fölényesen. - Hogy gondolja, tiszteletes uram?

- Gyülekezet előtt, János...

Evvel intett a kaszásainak, s szólott nekik:

- Híjjátok csak össze a szomszédokat, aki a mezőn található. János gazda Istennek akaratából a lelkek épülésére akar cselekedni.

A gazda ellenségesen hallgatta a papi szavakat. Már kezdte bánni, hogy belelépett a pap mezejébe. Sértette, hogy a pap olyan nyelven szól, amit ő nem tud. De megkötötte magát, a szemöldökét összevonta, s elsánt és konok indulattal nézett a papra, aki pedig csak beszélt, csak beszélt:

- És ez nagyon szép cselekedet lesz, a mi testvérünkötől. Menjetez azért, és gyűjtsétek össze a híveket, hogy tanúi legyenek a mi barátunk megigazulásának.

A kaszások nagyot néztek, s nem akarták érteni a dolgot. De nem voltak hozzászokva, hogy a pappal vitatkozásba bocsátkozzanak. Egyszerű emberek voltak, akik nem tettek

mást, csak amit a perc tétellett velük. Ha kaszálni kellett, kaszáltak, ha gyűjteni kellett, gyűjtöttek. Ha beszélni kellett, kimondták azt, ami az eszükbe jutott s legfeljebb egy-egy tréfa vagy egy-egy közmondás erejéig mentek túl a legbiztosabb útról, ahogy a gyermek egy-egy mezei virágért letér az ösvényről.

Elmentek hát, és átkiáltottak a szomszéd földekre, s hívták a népeket, hogy hamar jöjjenek, mert valamit akar velük a pap.

- Nincs idő - mondták itt is, ott is -, a szénával nem lehet ácsorogni, most is felhő fenyeget délről.

- De muszáj - mondták a kaszások.

- Mér muszáj?

- Prédikáció lesz.

- Annak meg a templomban van a helye - szóltak az emberek.

- Csakhogy János gazda fog prédikálni.

Erre elbámultak az emberek, s megállott kezükben a villa és a gereblye. János prédikál?...Volt, aki nevetett, de a prédikáció neve már annyira keményen és ünnepélyesen hangzott, hogy az álmélgodás lepte meg őket. Ez soha nem történt, mióta s világ...Hogy egy közülük való gazdaember erre vállalkozott, hogy kinn a mezőn, az Isten ege alatt prédikálni akarjon...

Aki csak hallotta, megilletődött, és gondba merülve hagyta ott a rendet, a szénaboglyákat, s lassan gyülekezni kezdtek a pap rétéje felé. Még a lépésük is olyan lett, mintha vasárnap indulnak az Isten házába. Nehéz lépések és ünnepélyesek.

Nem sok idő múlva már egész kis gyülekezet állott a pap körül. A pap úgy fogadta őket, mint istentisztelet előtt a templom kapujában, ahol sorra kezelt fog velük, s tisztes szavakkal kérdezősködik a dolgaik felől, míg az istentiszteletre mind össze nem gyűlnek a hívek.

János ellenségesen és egy re jobban kivörösödve nézett a dologból eljövőkre. Komor volt, mint a halálraitélt a siralomházban. Az emberek látták, hogy meg van szállva, s nem háborították kérdéseikkel és tisztesség nélküli szavakkal. Elfogadták, hogy János valami baptista lett, vagy nazarénus, de ha a tiszteletes úrnak nincs ellenére, ők is elvárták, mi fog itt történni.

Ott volt a kurátor is, aki mégis kötelességének tartotta, hogy szóvá tegye a dolgot.

- Nem értem, tiszteletes uram, mi légyen az eset.

- Ebben pedig semmi csodálatos nincs - mondta a pap. - A mi vallásunk szerint mindenki pap. Kálvin, a mi hitünk reformálója megírta volt, „ne nevezétek a papot papnak, mert csak egy pap van, az Úr Jézus Krisztus. A többiek pedig, akiket papnak tartotok, csak prédikátorok, akik prédikálják a Krisztust és az Istennek igéjét...”

János mogorván hallgatta a papot, és elvadulva fogadta a ráboruló pillantásokat. Megismerte lelkében, hogy nagy dolgra vállalkozott. De nem szólhat érette semmit, mert be kell látnia, hogy a pap valóban úgy szolgál a szénáért, ahogy most őt indítja.

És mégis valami nagy igazságtalanságot és kegyetlenséget érzett a helyzetében. Hirtelen felforr az egész vére, s úgy zúgott, hogy nem bírt tisztán gondolkodni. Már nem is a széna utáni vágy fojtogatta, hanem a dac és a kemény férfiakarat, hogy nem enged magával elbánni. Ő volt ennél veszélyesebb

állapotban is, ott is félt, és ott is rettegett, de azért nem retirált meg.

Végre már mindenki itt volt, akit csak a mezőn elérhettek. A pap ekkor körbeállította az embereket a boglya köré és intett Jánosnak, hogy végezze a tisztét.

János, ahogy a paptól annyiszor látta, lassú és ünnepies léptekkel közeledett a létrához, s úgy ment fel rajta, szinte megmerevedett kezekkel s lábakkal, hogy egész pap volt már, míg felfelé lépegetett a lépcsőfokokon.

Amint felért s körülnézett egy pillantással, megtántorodott, de mégis összeszedte magát, s azt kiáltotta:

- Miatyánk...

A pap felszólott:

- Nem úgy, János, előbb énekelünk. S elkezdte a templomi éneket

Ím bėjöttünk nagy örömmel,

Felséges Isten...

A te szentidnek gyülekezetibe...

A te templomodba...

Felséges Atya Isten...

János állott a szénakazal tetején. Fejét beleütötte az égbe és szédült vele az egész világ. Úgy érezte, hogy mindenki rábámul, az emberek, a boglyák, a felhők, az angyalok és az ördögök. És az énekek nem akart vége lenni. A kezdő ének után jött az, hogy „Tebenned bízunk eleitől fogva.”

Irtóztató felelősséget érzett magán. Ha elmondja is a miatyánkot, hiszen az csak egy csekély rövid kis ima, amit elmond minden este lefekvés után, elalvás előtt, ahogy az édesanyja tanította, de mi lesz azután?...Egész életére miatyánkosnak nevezik...Gúnynev szele csapott bele, egy kis szénáért, van neki szénája...nem szorult a papéra, hogy így elbánjanak vele...És már csak azon imádkozott, hogy ezek odalenn hadd énekeljenek a végtelenségig, csak hadd énekeljenek, míg a nap lemegy, és setét lesz az egész világon, hogy senki ne lássa az ő arcát, ahogy meg hagyta fogatni magát, mint egy egér az egérfogóban.

Mi van ezzel a kazallal? Egész életét a kazal tetején tölti, ez a legjobb hely, ez a legszebb hely. Ki tud olyan kazlat rakni, mint ő...De akkor villa van a kezében s azzal rakosgatja a feladott szénát, hogy egészséges legyen a kazal, formája legyen, ki ne ömöljön, be ne ázzon. Híresek az ő kazalai...és most hagyta magát így megszegényíteni...

Irtóztató káromkodásra gyúlt benne a düh, és a szíve olyan volt, mintha hétszer kitörte volna a frász. Izmai megmerevedtek, s úgy érezte roppant szédületében, most széjjel-rúgja ezt az egész petrencét, ezt az egész rétet, ezt az egész világot.

S akkor megáll az ének. Vége van, s tudja, hogy most el kell kezdeni az imát. És nem jut eszébe, mit is. Hirtelen elfelejtette, mért van itt, mit akar, mit kell neki csinálni. S ahogy tétova bús bikaszemmel lenéz a széna tetejéről, s látja a falubeli embereket, az ismerős arcokat, akik úgy pillantanak fel, ahogy a templomban néznek a szószék felé, ahogy ő is anynyit nézett felemelt fejjel a magasba, egyszerre csak elszedül, egyet lép s fejjel lefelé tántorodik...

Úgy fogták fel az emberek.

Rázták, támogatták, lábra állították.

- Mi az, János? - hallotta a pap hangját. - Mi az, János fiam?

Nagyot fúj, s hogy földet érzett a lába alatt, egyszerre elmult a rettegése.

- Tiszteletes uram, én nem disznókodok... Legyen csak magáé a széna... Hanem én, esküszök, én többet nem rakok kazlat...

A pap nem engedte, hogy elfulladjon, meghaljon a hirtelen felgyúlt és szívbeli áhítat: beszélni kezdett...

- Mert meg vagyon írva apostol könyvében a „Méltó munkás a maga bérére...”

A papi szavak ünnepélyesen hangzottak az ég alatt. A falu emberei most értették meg, hogy itt istenkísértés történt.

A kultúra és a kulturálatlanság harca folyt le. S a kultúra győzött, mert a kultúra arra való, hogy felibe emelje az embert mindazoknak, akik a természet egyszerű igazságában élnek.

Macher Tivadar

A hegyháti evangéliumi misszió oldalhajtása - Tékes

86	42	Egipet Anny	"	Tékes	gestorben	17/1853	Tékes	17/1914	Tékes	Tékes
87	102	Stang	"	"	gestorben	11/1858	"	"	"	"
88	60	Stang Adam	"	"	"	18/1856	"	6/1816	Rakóczi	Späfler
89	43	Müller István	"	"	"	21/1878	Magyarország	6/1816	"	"
90	44	Egipet Adam	"	"	"	18/1900	Tékes	28/1819	"	Páner
91	45	Stang István	"	"	"	3/1840	"	6/1817	"	Szenn
92	46	Stang István	"	"	"	6/1853	"	6/1816	"	Späfler
93	47	Stang István	"	"	"	4/1853	"	20/1816	"	Rakóczi

Az első tékesi baptisták a ráczkozári gyülekezeti anyakönyvben

Néhány kép nagyon élesen él bennem tékesi emlékeimből. Nagyszüleim tornácáról figyeltük a Vásárosdombó és Kisvaszar között húzódó völgy közepén kígyózó utat, jön-e már a busz. Aztán mikor megláttuk, kezdtünk készülődni, s amikor az öreg Ikarus bekanyarodott a bekötőúton, majd zúgó motorral elhajtott a nagyszülők tornácos háza előtt, indultunk a megállóba. Mire a busz behatol az egyre szűkülő völgyben a zsákfalú közepéig, ott egy alkalmas helyen megfordul, majd eldöcög a megállóig, mi is ott vagyunk már, és mehetünk haza. Nem, mintha igyekeztünk volna, hiszen nagyon jól éreztük magunkat a XX. sz. elején épült házban, az udvarán, melynek a hátsó, elkerített része volt igazán érdekes, ahol a csípős kakas miatt időnként csak sóprúval a kézben lehetett eljutni a mives istálló és a disznóól közötti budira. Még nagyobb élvezet volt bemelegedni a csendesen kérődző tehének közé, nézni, ahogy a kővályúból tépik a ropogós szénát, figyelni ómamát, amint feji a duzzadt tőgyeket. A pajta meg egyenesen varázslatos hely volt egy kicsi fiú számára, a legszebb játszótér, amikor a gazdasági padlás végéből egy gerdán át lehetett egyensúlyozni a szalmakazal fölé, hogy aztán önfeledten alávéssük magunkat a szédítő mélységbe. Még a németországi rokon gyerekek is jót szórakoztak velünk együtt. A pajtán túl pedig ott volt a hóstel¹, a végtelen és meredeken emelkedő kukoricaföldjével, az elején pedig egy kis körtefa finom gyümölcsével.

Jött azonban a busz, haza kellett menni Dombóvárra. Aztán opapáék is utánunk jöttek, és már nem jártunk vissza a falusi emlékek közé. Az ezredforduló körül gyermekeimmel visszamentünk, készítettünk néhány képet a megkopott emlékeket őrző, omladozó épületekről. Akkortájt már egyre inkább érdekelt a múlt, kerestem, kutattam, kérdezgettem, sajnos már túl későn. Nagyszüleim rég elhaltak már, a kis baptista imaházat ott a buszforduló környékén már más lakta, s az utolsó rokon, az utolsó baptista is elhagyta a falut. A

kitelepítés, a városiasodás nemcsak megtépázta a kis közösséget, hanem fel is emésztette. Tagjai szétszóródtak, és csak messziről emlékeznek a régi időkre.

Tékes falu csak nagyon lassan kezdett feléledni a török hódoltság után. 1720-ban még csak hét magyar katolikus család lakta, az első evangélikus németek 1777-ben érkeztek ide.² Nem közvetlenül Németföldről jöttek, hanem *Claudius Florimus Mercy* gróf Tolna megyei birtokaira letelepített németek közül csábítottak tovább sokakat a hegyháti vidékre.

A Mecsek hegység északi nyúlványain elterülő Hegyhátnak nevezett tájegység az *Esterházy*-birtok dombóvári uradalmához tartozott. Az evangélikus németek sokáig a katolikus egyház szolgáltatásait vették igénybe, még azután is, amikor már *II. József* türelmi rendelete nyomán (1781) megalakulhatott a ráczkozári evangélikus egyházközség, és összefoghatta a környék híveit. A falu soha nem volt nagy, az 1941-es népszámlálás alkalmával lélekszáma 570 főt tett ki, ebből 315 magyar és 255 német.³

A tékesi szörvány evangélikus templom. A tékesi németajkú baptisták korábban evangélikusok voltak

Az evangéliumi misszió *März Henrik* (sz. 1907) visszaemlékezése szerint még az első világháború elején kezdődött Ráckozárról kiindulva, de két közösség irányából.⁴

1914-ben *Lehmann Henrik* és sógora az alsómocsoládi vasúti állomáson, ahová traktátusküldeményért mentek, találkoztak *Eichel Ádám* és *Rittinger János* tékesi lakosokkal. Beszélgetésük nyomán kapcsolat alakult ki közöttük. A tékesiek többször átmentek Ráckozárra istentiszteletre, de *Lehmannék* is átmentek időnként Tékesre istentiszteletet tartani *Eichel Ádám* lakásán. Mintegy két évig tartott ez a kapcsolat a kozári evangélikus közösség tagjaival⁵. Érdekes megfigyelni, hogy *Eichel Ádám* és *Rittinger János* nem merítkezett be később sem, bár az *Eichel* családból többen megtalálhatók a kozári anyakönyvben. Ez arra utal, hogy *Lehmann Henrik* hatékony volt, mert ahogy a következőkben leírom, ők bár megtértek, de nem követték a bemenítés igazságát.

A kozári evangélikus közösség négy-öt évvel korábban alakult meg. Egy evangélikus templomban tartott evangelizáción megtért két jó barát, *Lehmann Henrik* és *Macher Henrik*.⁶ Levelet írtak egy missziós központba, ahol eligazították őket, hogy miként alakíthatnak egy evangélikus egyházon belüli közösséget, amelynek tagjai nem léptek ki az egyházból, de külön közösségi életet is éltek. Később *Lehmann Henrik* öcsce, *Lehmann János* egy Dél-Kelet Európai Misszióhoz tartozó bibliaiskolában tanult Hausdorfbán (Szilézia?), mielőtt a kis gyülekezet lelkipásztora, majd baptista lelkipásztor lett.⁷ Baranyában az ilyen közösségeket *Kirchgläubige*-nak nevezték.⁸ Ezt megelőzően hasonló módon indult Bikalon is egy ilyen közösség *Laub Henrik* megtérése után, de fia, *János*, aki 1914-ben Berlinben a későbbi Wiedenesti Bibliaiskolában tanult, és onnan testvérgyülekezeti gondolatokat hozott magával (van, aki darbystának nevezi az ő irányát) az evangélikus egyházból kivitte, és szabadkeresztyén irányba terelte azt a közösséget.⁹

A tékesi misszió másik kezdeményezője *Allinger János*, az első kozári baptista volt, aki már tíz éve 1904-ben merítkezett be. Ő szintén ebben az időben Tékesen járt tehénvásárlás ügyében. *März Henriktől* vásárolt, és itt is kapcsolat alakult ki a bizonyágtétel nyomán. Baptista istentiszteletek is kezdődtek.¹⁰ Ennek eredménye mutatkozik a kozári anyakönyvben: 1916-ban hárman, majd 1922-ig még összesen tízen merítkeznek be.

Egy harmadik lehetséges missziós hatásra a ráckozári anyakönyvből¹¹ következtethetünk. Az első tékesi bemenítőkkel itt a 81., 86. és 87-es belépési sorszámokon találkozunk: *März Péter*, *Eichel Henrik*, *März Margit*, mindhárman 1914. május 2-án. Ez az esemény nem lehetett a *Lehmann-Macher* féle közösség munkájának gyümölcse, mert ők evangélikusok maradtak, nem merítettek be. De nem is lehetett *Allingerék* szolgálatának következménye, mert a bemenítés Tékesen történt. Kozáron ekkor már állt a baptista imaház a bemenítőmedencével (1912-ben épült), és mivel nem ott történt a hitvallás, ezért a missziómunkás valószínűleg nem a kozári baptisták képviselőjében végezte munkáját.

Mivel május 2-án már bemenítésben realizálódott e misszió eredménye, ez a harmadik vonal lehetett a legkorábbi tékesi missziós kezdeményezés. Ez esetben viszont *Allinger János* 1914-ben már bemenített hívőket találhatott Tékesen a *März-Eichel* családban.

Meglepő tény a május 2-i bemenítő neve: *Kole Viktor*. Ismeretlen név a környéken, nem is fordul később sehol elő, de Bikalon is tartott bemenítést 1914-ben, amikor a *Laub*-féle bikali gyülekezet még nem gyakorolta a hitvalló keresztséget, még evangélikus közösség voltak. *Kole* 1914. március 24-én öt személyt merített be Bikalon,¹² akik közül hárman a későbbi somogyzili listán is szerepelnek.¹³ Az anyakönyvi bejegyzés 1923-ból datálódik tehát utólagos. A bikali és a tékesi bemenítők is a bejegyzés idejére a ráckozári baptista gyülekezet tagjai lettek, ezért baptista misszióknak kell tekintenünk, amit *Kole Viktor* végzett.

A megoldást *Teutsch Friedrich Georg* könyvében leltem meg. *Kolle*¹⁴ *Viktor Erdélyben*, Nagyszeben környékén tevékenykedő missziómunkás volt, aki *Teutsch* szerint 1914–1918 között katona volt.¹⁵ Ekkor járt volna a baranyai Hegyháton? Vagy még bevonulása előtt? Lehetséges, hogy a német baptisták 1914-es konferenciájára jött a 160 küldött egyikeként, akik Románia és az Osztrák–Magyar Monarchia több részéről gyűltek össze? A Dél-Kelet Európai Német Baptisták III. Konferenciája 1914. május 1-2. időpontban Bonyhádon volt.¹⁶ Nehéz azonban elképzelni, hogy küldött lehetett, hiszen *Teutsch* szerint a misszióiskola elvégzése után önálló missziót akart indítani, de rosszul kezdett neki, és kilépett a baptista gyülekezetből. Azonban ezután is aktív volt a misszióban¹⁷. Érdekes, hogy a tékesi bemenítés dátuma május 2., amikor Bonyhádon még konferenciáztak. Ezt valószínűleg megelőzhette evangelizációs munkássága, hiszen Bikalon márciusban merített be.

A kialakult tékesi közösség élete érdekesen folytatódott. A ráckozári anyakönyvben 1923-ban már 18 bemenített tékesi illetőségű tag szerepel. Ezek közül 12-en ez évben „elbocsátva a bikali gyülekezetbe” megjegyzéssel is szerepelnek. A többiek meghaltak, egyvalaki pedig Pécsre költözött. *Lehmann János* ráckozári lelkipásztor 1925. március 22-i bejegyzéssel kezdi a regisztert folytatni saját maga bejegyzésével (111. belépési sorszám). Előtte azonban azonos kézírással felsorolja az időközi változásokat. Ezek között találhatjuk a tékesiek távozását „Entlassen an die Gemeinde Bikal – A bikali gyülekezetbe elbocsátva” megjegyzéssel. Őket nem sokkal korábban (80–101. belépési sorszámok között) felsorolja se nem névsor szerint, se nem bemenítésük szerinti sorrendben *Bauer József*, aki a regisztert kezdhette. A tékesiek tehát 1914. és 1922. között csatlakoztak megtéréssel és bemenítéssel a kozári gyülekezethez. Az említett 1914-es tékesi bemenítés után 1916 és 1922 között évente (1921 kivételével) volt olyan bemenítés Ráckozáron, amelyen tékesi érintett is volt. Ez idő alatt összesen 12-en merítkeztek be *Schäffler* (3), *Bauer* (8) és *Potzner* (1) lelkipásztorok által. A tékesiek valamikor 1922 és 1925 között (feltehetően 1923-ban, *Bauer József* lelkipásztor távozása után) átpártoltak a bikali misszióhoz.

Tékesen nem csak baptista misszió folyt. Bikalról *Laub János* is járt ide rendszeresen, aki abban az időben (1920-tól 1936-ig) szabadkeresztyén (testvérgyülekezeti) volt. Miután a bikali közösség kilépett az evangélikus egyházból,¹⁸ s bevezették a hitvalló keresztséget (1920), úgy tűnik, megerősödött a Tékesen végzett missziójuk.¹⁹ 1923 és 1934 között csak *Laub János* merített be tékesieket: 1927-ben egy, 1928-ban öt személyt.²⁰

Ez a kettős misszió a családi hagyományok szerint okozott némi feszültséget a családokban, de a gyülekezet mégis egységes maradt.²¹

A ráczkozári baptista gyülekezet statisztikái szerint Tékesen csak néhány hitközségi tag volt, de ehhez képest több vasárnapi iskolai tanító is található a nyilvántartásokban. A tékesi gyülekezet 1935-ben szerepel először szórványként három taggal, de emellett két vasárnapi iskolai tanítóval (Márcz Konrád és Eichel János). Imaház ekkor még nincs bejelölve, avatott diakónus sincs.

1936-ban Tékes új állomásként van bejelölve 21 taggal. Valószínűleg többen ekkor léptek be a Hitközségbe, nem kizárt, hogy Laub János üldöztetéseinek és a testvérközösség betiltásának hatására. Azonban figyelemre méltó, hogy Laub János többi gyülekezete mintegy egy évvel később léptek hasonló irányba. Elképzelhető, hogy a tékesiek nem a hatóság tiltó rendelkezése miatt, hanem az azt megelőző, és Laub testvér kálváriáját kiváltó, testvérekhez nem méltó történések miatt mentek vissza a kozári baptista gyülekezetbe.

Ebben az évben egy 150 férőhelyes imaház épült a kis faluban. Vasárnapi iskolai tanítók: Márcz Konrád, Márcz Henrik és Weber András. Most már diakónus is van Rothermel Konrád személyében.

1939-ben 26 fő taglétszám mellett énekkar és ifjúsági egyet is működik.²²

1935 és 1936 között tehát 18 fő növekedés volt Tékesen! Ezt a Gemeinderegister is alátámasztja: 1936-ban megint megjelennek a tékesiek a kozári anyakönyvben (18 fő).²³ Ennek köze lehetett ahhoz, hogy a darbysta gyülekezeteket a hatóság ebben az időben betiltotta. A tékesi misszió így azonban zavartalanul folytatódott, és a virágkorát élő kozári baptista gyülekezet lelki háttérével 1938-ban újabb nyolc ember merített be. 1940-ben az énekkar mellett zenekar is alakult. Ebben az évben május 26-án Ráczkozáron ének- és zeneünnepély volt a környező gyülekezetek részvételével. A „Kleine Jugendwarte”²⁴ beszámolója szerint „A legérdekesebbek voltak a tékesiek. Amikor ezek játszottak, olyan volt, mint ha egy fészek fiatal pacsirta csicsergett volna (hol fogtátok a madarat, mely oly szépen csicsergett). Számban ők voltak többen, bár alig néhány hónapja működnek.”²⁵

A tékesi gyülekezet pengetős zenekara 1940

1943-ban a tékesi baptista gyülekezet a kaposszekcsőivel közösen önállósult Rauch János lelkipásztorsága alatt. Ekkor volt a legnagyobb – 39 fős a gyülekezet. Lehmann János lelkipásztor bejegyzése 1943. december 8-i dátummal: „An Tékes 39 Glieder abgegeben. Haben sich zu einer selbstständigen Gemeinde gebildet und sind von der Muttergemeinde entlassen. Sie bilden die Gemeinde Tékes-Kaposszekcső mit ihrem Prediger: Johann Rauch. Tékesnek 39 tag leadva. Önálló gyülekezetté váltak, és elbocsáttattak az anyagyülekezetből. A Tékes-Kaposszekcső gyülekezetet alkotják Rauch János lelkipásztorukkal.”²⁶

A kitelepítés 1947–48-ban megtépázta a gyülekezetet. Rauch János lelkipásztor Székesfehérvárra költözött, majd 1956-ban külföldre távozott. Az elköltözések miatt az imaház eladásra került. Árát a dombóvári imaházba építették be 1975-ben. Az utolsó baptisták közül a fiatal Dörmer Henrik és családja Sásdra, Márcz Henrik és felesége nyugdíjasként Dombóvárra költöztek, mind a dombóvári gyülekezetet növelték. A 70-es évekre megszűnt a tékesi gyülekezet.

Az utolsó tékesi baptista család 1957-ben. Márcz Henrik, felesége Eichel Margit, vejük Rück János és unokájuk, Vili

A tékesi baptisták leszármazottai a tengerentúlon, Németországban és itthon élnek. A Baptista Teológiai Szemináriumnak tudomásom szerint három hallgatót adtak. Márcz Henrik nem fejezte be tanulmányait, megházasodott és 1956-ban disszidált. Buffalóban halt meg. Rück János 1986-ban végzett, néhány évi győri lelkipásztori szolgálat után elhagyta közösségünket. Macher Tivadar 1988-ban végzett, jelenleg Pécsen lelkipásztor.

A Tékesi Baptista Gyülekezet nem az egyetlen hasonló sorsra jutott közösség a baranyai vidéken. Áldása azonban tovább él azokban, kinek szülei, nagyszülei azokban az években élhették át Isten megváltó kegyelmét, és élvezhették egy falusi gyülekezet küzdelmes, de kegyelemben gazdag életét. Még ma is emlékeimben él ópapa bensőséges imája, szikár alakja, aki gyermekként jelen lehetett a kezdeteknél, majd átélhette a mozgalmas éveket, végül láthatta a távolodó szekeret, amelyek vitték a gyülekezet kitelepített részét. Jelen lehetett az imaház eladásánál, majd értesült az utolsó család elköltözéséről. Nem elég, hogy édesapja ottmaradt a nagy

háborúban, s neki már kilencévesen szántani kellett. Nem elég, hogy fia nem menekülhetett el az oroszok elől, mert hűgait kellett vigyáznia, míg édesanyja a messzi országban katonáskodó férjét és bátyját kereste föl. Most még a gyülekezetet is neki kellett eltemetnie.

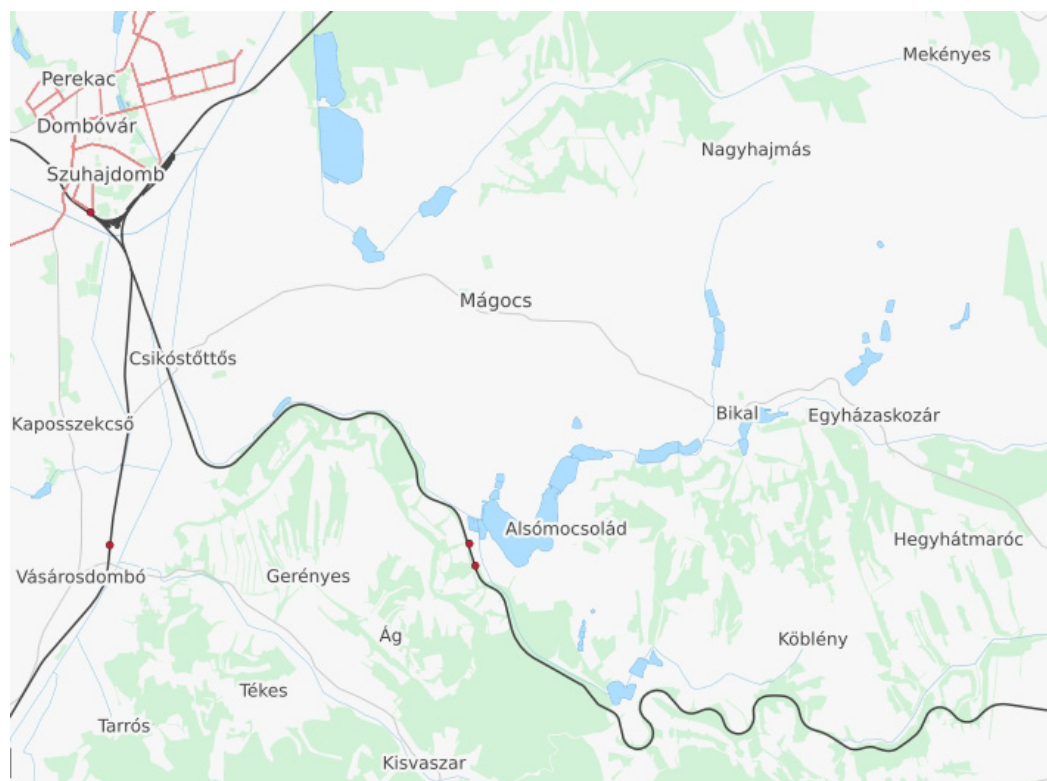
Legvégül ők is csomagoltak hűségese társával, hogy aztán Dombóváron még egy fiatal unokát eltemessenek, majd hazaköltözzenek ahhoz, akit minden imádságában így szólított meg: Lieber himmlischer Vater! Kedves mennyei Atyám!

Jegyzetek

1. A hegyháti sváb parasztházak úgy voltak elrendezve, hogy elől, a ház mellett virágoskert van, azután a ház mögött a gazdasági udvar, végében az istálló és a pajta. A pajta keresztüljárható, és így akár lovas szekérral is ki lehet jutni az istálló mögötti részre, mely sok esetben messzire elnyúlik, gyakran emelkedik, hiszen a falu a völgyben fekszik. Ez a leghátsó rész a hóstel, saját etimológiám szerint a „hohe Stelle” = magas hely rövidülése.
2. Rolf Domke–Heiner Friedrich–Georg Müller: *Tékes, Eine deutsch-ungarische Gemeinde in der Branau*; magánkiadás 2007 7. o.
3. Uo., 8. o.
4. A következőkben sok információt *Solymár Imre* bonyhádi gyűjtő anyagából vettem. Valószínűleg még a 70-es években beszélgetett Márcz Henrikkel, aki egyébként a nagyapám volt, a fent említett ópapa. Solymár Imre feljegyzéseket készített. Ez az anyag Bonyhádon található *Solymár Ibolyánál*, Solymár Imre lányánál.
5. A Lombos-Lehmann féle családi könyvből tudjuk, hogy Lehmann Henrik 1916-ban meghalt.
6. Az erre a közösségre vonatkozó információk családi szájhagyomány útján maradtak fenn. Az említett Macher Henrik unokáitól: *Kübler Henrikné Macher Katalintól*, *Regina Gasser-Machertól* és édesapámtól, Macher Henriktől, valamint dédunokájától, *Theo Kübler*től. hallottam ezeket.
7. Theo Kübler, az említett Macher Henrik dédunokája családtörténeti kutatásainak eredményéből.
8. Rausch Károly (Áta, Pécs) személyes visszaemlékezéseiből.
9. Laub János személyes naplójának kivonatából.
10. Solymár-Márcz visszaemlékezése.
11. *Gemeinderegister Raczkozar – für die Baptistengemeinde* (Kassel: Verlagshaus der deutschen Baptisten). 1923-

ban történik az első bejegyzés. A pécsi, ugyanilyen kiadású regisztert *Bretz Vilmos* kezdi írni 1925-ben.

12. U.o. 22–26. belépési sorszám.
13. U.o. 324., 325. és 341. belépési sorszám.
14. Az anyakönyvben Kole név szerepel, de itt szándékosan írom kettős „l”-el, mert a forrás, amelyre utalni fogok, így használja.
15. Friedrich Georg Teutsch: *Ein Leben nur; Geschichte der Gemeinde deutscher Baptisten (Hermannstadt)*, 166–168. o.
16. Uo. 170. o.
17. Lásd a 13. hivatkozást.
18. Laub János naplója szerint 1920-ban történt ez. Papíron viszont a kilépés később, a 20-as évek végén történt. Az Egyházaskozári Evangélikus Egyházközség iratai között megtaláltam többek között a Laub Jánosnak és feleségének Dörmer Margitnak kilépéséről szóló, a sásdi főszolgabíró által aláírt és lepecsételt jegyzőkönyv hitelesített másolatát. Papíron a kilépés dátuma 1927. november 18.
19. Ehhez hozzájárulhatott az is, hogy Bauer József 1922-es távozása körül a ráczkozári gyülekezet válságon ment keresztül. Érdekes, hogy *Löbl János* tanító fél évig pásztorolta a gyülekezetet, majd átment metodista lelkésznek.
20. *Gemeinderegister Raczkozar* – 226., 230., 231., 234., 238., 240. belépési sorszámmal.
21. Forrás: *Macher Henrikné, Márcz Katalin*
22. Ráczkozári statisztikai lapok, MBE Levéltár, Budapest.
23. *Gemeinderegister Raczkozar* – 226–243. belépési sorszámon.
24. A dunamelléki német baptista misszió ifjúsági lapja
25. 25 Id. Solymár Imre feljegyzései alapján.
26. *Gemeinderegister Raczkozar* – 400. belépési sorszám után a lap alján.

A hegyhát térképe

Hetvenéves missziótörténelmi gyűjtemény

Képünk illusztráció

1947-ben egy budapesti teológiai hallgatót „szíven talált” egy üzenet a Jelenések könyvéből: „*Amit látsz, írd meg!*” (Jel 1,11) Megosztotta diáktársaival az igei utasítás fölismerésének élményét, és nyomban munkához látott. Naplózta élete valamennyi szolgálatát (8960-ig jutott), és leírta tapasztalatait négy szolgálati helyén, eltette az akkori időkre jellemző postai levelezéseit is. Volt, akinek annyit jelentettek a prédikátor levelei, hogy mind megőrizte, majd a menny kapuja felé közeledve bátyjára bízta: adja vissza a feladónak a „gyönyörű sorokat”. Egy lelkészné váratlanul Amerikában elhunyt férje budapesti nekrológiáját özvegysége éve alatt a táskájában hordta. Volt, aki várt még egy levelet, de meghalt az érkezése előtt. Egyik tanára szintén hasonlóan járt, aki utolsó texasi telefonhívásakor ezt mondta: „Ott szeretnék lenni a doktorná avatásodon.” Személyes drámák, nagy lelki örömei emlékei töltik be a lakás minden zugát. Maga is írt tanulmányokat, cikkeket, zsebkönyveket, és őrzött talán ezer félrerakott nyomtatványt vagy kézzel írt dokumentációt. A hazai és külföldön készült könyvek köteteiből, különböző iratokból, vagy húsz nyelven írt Bibliából, hitébresztő szórólapokból, régi hitvallási iratokból, gyülekezeti lapjaink egyes példányaiból vagy sorozataiból Európa összes számottevő nyelvén található a gyűjteményben. Úttörőink, külmisz-

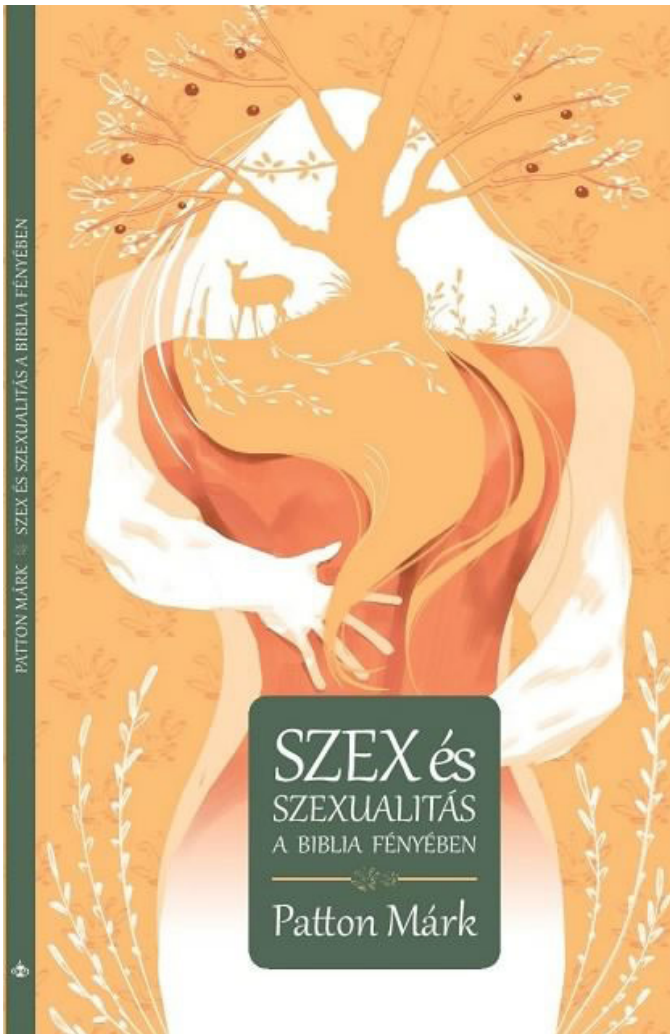
szionáriusaink és internált prédikátoraink levelei kerültek hetven év alatt a levéltári állagba. 37 úttörő, bibliaterjesztő életét ismertette. Egy félautomata gép közülük 22 személyt és a munkaterületét monitorozta. Egy másikon anabaptista kódex lapját forgathattuk. A gyűjtő jelentős monográfia-irodalomhoz nyújtott segítséget. (Volt, aki meg is köszönte.) „Impakt faktor” található egy Hollandiában publikált magyarországi disszertációban. A legtöbben természetesnek tartották, hogy dolgozott, és így gondolja ő maga is. Az 1960-as évek végétől mentorált számos teológiai vizsgadolgozatot, öt disszertációt. A hivatkozások szép rendben, feldolgozottan, bármikor kikereshetők; hirdetik Isten jóságát, amivel lehajolt és felemelt hozzá térő embereket, legyenek akár elitélt köztörvényes bűnözők vagy jámbor hívők. (A Magyar Napló két cikkel ismerteti börtönmissziós munkáját.)

Küzdelmes olvasmány volt Salamon templomának „pitvarairól”, „kamaráiról”, oltáiról olvasni részleteket, de amikor láthatóvá és tapinthatóvá vált épület, kapu és oszlopcsarnok méretarányosan és részenként a kivilágítható maketten, a diákok könnyebben megtanulták, közben gyönyörködtek is benne. Missziótörténelmi kiállításokat rendezett Kiskunhalason, a Wesselényi utcában, a Nap utcában, Pesterzsébeten, Gyulán, Békésen, Rákoshelyen és Rákospalotán. Meglepetést és hitbeli erősödést adtak a módszeres zaklatások és tudatos bomlasztások évtizedeiben.

Népes család, gyermekek, unokák és dédunokák körében állt hűségesen egy szelíd, csendes édesanya. Sajátos asszonyi munkájával segítette 65 éven át az események háttérében. Meleg, tiszta otthonnal és bátorító, jó szóval, „észrevétlenül”. Imádságaival vizsgadrukkot oldott, ezzel részesedett a diplomák szerzésében. („Anyu, gondolj rám, imádkozzál értem.”) Isten országa épült, gyógyultak a szívek, és az Úr dicsősége növekedett. A munka folyt, talán még a derekán tartott, amikor egy érdeklődő diák egyszer megkérdezte: Mennyi lehet számszerűen a gyűjteményi feljegyzés? Akkor volt még ereje, ha nem is számlálással, de szoros feltételezéssel 300 000 egységet becsült. Azóta újabb harminc év telt el, és a gyűjtemény naponta gazdagodott. A „lelkészi norma” tételeit már senki sem számszerűsíti.

Vajon mikor kéri számon Jézus Krisztus „örökös íródeákjától” a különleges megbízását? Hetven év után közel a nap, hogy kijelentse: „*hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután...*” (Mt 25,21)

KÖNYVAJÁNLÓ

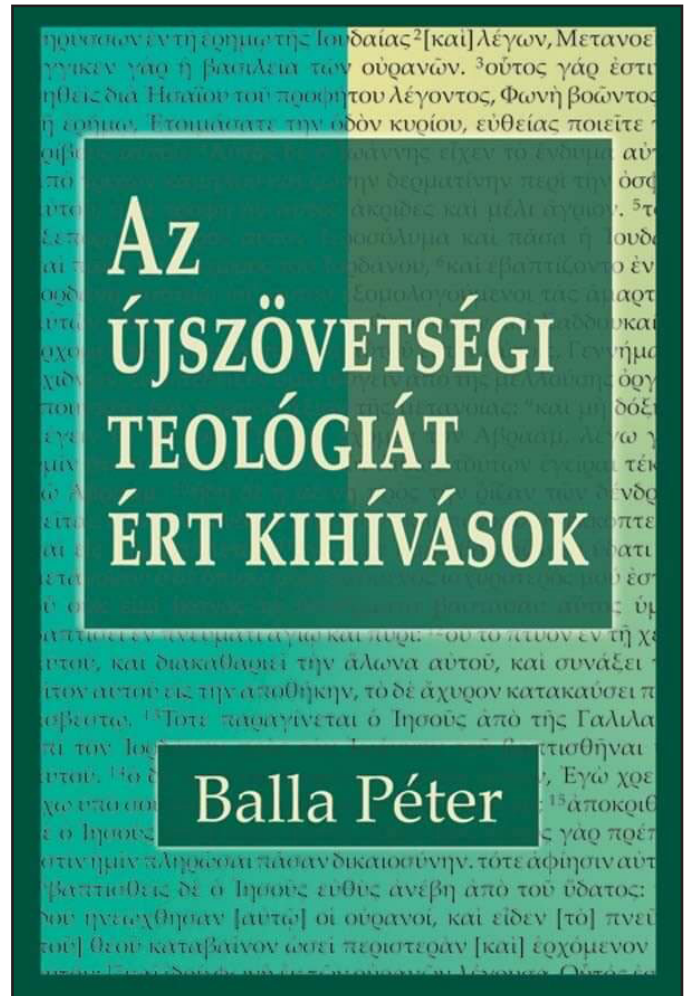
Patton Márk

Szex és szexualitás a Biblia fényében

KIA, 2016, 108 oldal

Azt tapasztalom, hogy a fiatalok fejében zűrzavar uralkodik. A hívő családban felnövekvő gyerekek jól tudják, hogy mik az elvárások, de sokszor nem tudják a mértéket. A világból megtérők pedig semmit sem tudnak arról, hogy Isten mit gondol szexualitásukról, és hogyan kellene hozzáigazítani életmódjukat Isten Igéjéhez. A szülők is tanácstalanok és zavarban vannak, amikor gyermekeik kérdéseire vagy érvelésére kell válaszolni. Tehát a könyv egyetlen célja ez: megvizsgálni a Biblia tanítását a szexualitásról, és ezt érthető és gyakorlatias módon átadni. Magyarul írtam magyar olvasóknak. Nem fordítást tart a kezében a kedves Olvasó – nincsen angol nyelvű változat. Magyarul írtam magyar olvasóknak.

Lelkipásztorként szembesültem a károkkal, amelyeket a szexuális forradalom okozott és okoz a társadalmunkban, és lelkipásztorként találkoztam azokkal a kérdésekkel is a szexualitással kapcsolatosan, amelyekre válaszolni szeretnék.

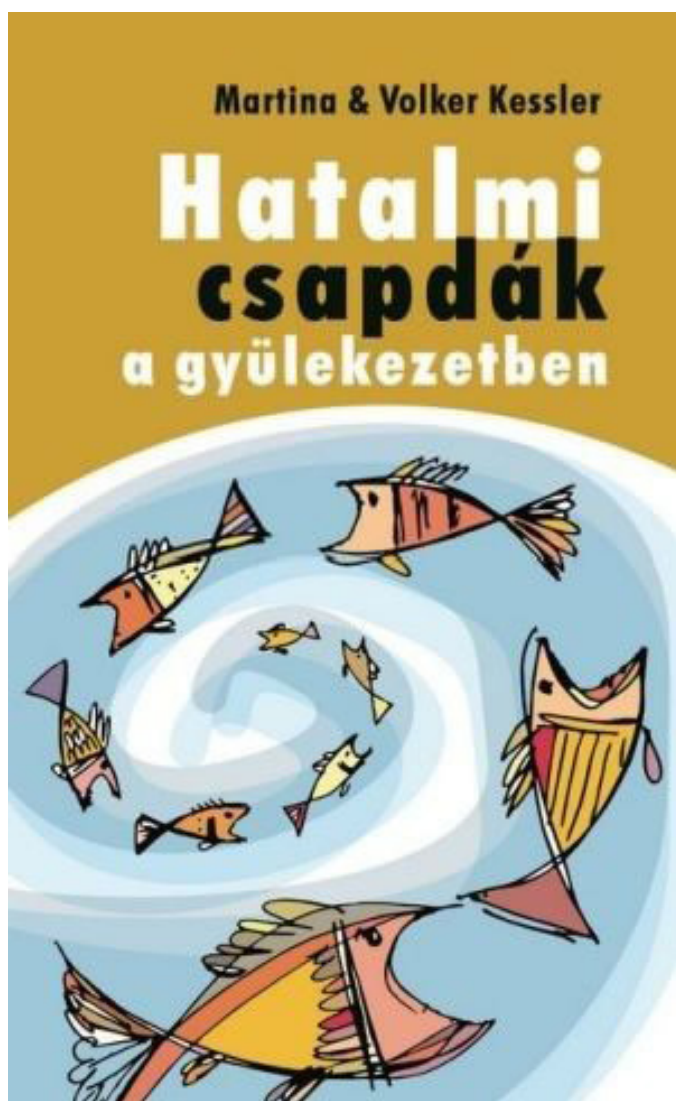
Balla Péter

Az újszövetségi teológiát ért kihívások

KIA, 2004, 128 oldal

E könyvben Balla Péter professzor áttekinti azokat az ellenvetéseket, melyeket az újszövetségi teológia diszciplína ellen felhozhatnak egyes kutatók, és kísérletet tesz annak igazolására, hogy továbbra is fenntartható és művelendő ez a teológiai tudományág.

A szerző történeti érveket sorakoztat amellest, hogy a korai kereszténységben nagyon hamar megkezdődött a kánon kialakulása, és hogy joggal összpontosítjuk kutatásunkat az ógyház hithű „ortodox” fő ágának gyűjteményére, a kanonikus Újszövetségre.

Martina és Volker Kessler

Hatalmi csapdák a gyülekezetben

Harmat, Budapest, 2015, 140 oldal

Az Édenkert óta az emberiség nagy kísértése a hatalom gyakorlásából következő korrumpálódás. Sok keresztény számol be arról, hogy gyülekezetében a hatalmi háló foglyának érzi magát. A Németországban nagy visszhangot kiváltó könyv bemutatja a hatalommal való visszaélés jellegzetes mintáit és az abból kivezető utakat. „A könyv bibliai hűséggel, gyakorlatiasan, a lélektani szempontok figyelembevételével iránytűként segít, hogy vezetők és gyülekezeti tagok a ránk bízott felelősséget komolyan vegyünk, felismerjük és megakadályozzuk egyházi közösségeinkben a hatalommal való visszaélést” – állítja Steinbach József püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke.

Martina és Volker Kessler

A Biblia négy vezetési alapelve

Szolgálat, hatalom, felelőség, kegyelem

Harmat, Budapest, 2016, 140 oldal

„Óriási felelőség nehezedik rám. Hogy birkózzak meg vele?” „Hogyan éljek a rám ruházott hatalommal úgy, hogy ne tartsanak diktátornak?” „Elfogadásra és megbocsátásra kell törekednünk, de vezetőként hol húzzam meg a határt?”

Dr. Volker Kessler német teológus nem használati útmutatót ad kézbe. Ha a belső hozzáállás nem megfelelő, a legjobb tanácsok sem érnek semmit. A szerző a helyes vezetői hozzáállás kialakítására teszi a hangsúlyt. Abban nyújt segítséget, hogyan viszonyuljon a keresztény vezető a szolgálathoz, a hatalomhoz, a felelőséghez és a kegyelemhez.

JEGYZETOLDAL

Mit gondolok erről a lapszámról?

Ami a legjobban
tetszett

Ami számomra a
legvitathatóbb

Aminek szeretnék
utánanézni

Amiről szívesen
beszélgetnék
szolgatársaimmal

Szeretettel bátorítjuk olvasóinkat, hogy küldjék el véleményüket a szerkesztőség számára is!
Email- és postacímünk megtalálható az impresszumban.